

Vita
S.
Maio

10
1
4

10
1
4

DE VITA,
ET REBUS GESTIS
S. MAIOLI
ABBATIS CLUNIACENSIS.
LIBRI TRES.

Historicè, & dogmaticè
scripti.

A IO: BAPTISTA ALBERTO
C. R. Congregationis Somaschensis.

GENVÆ, Apud Petrum Ioannem Calenzanū,
& Io: Mariam Farr. soc. 1638.
superiorum permissu.

Orchestr. P. Christoph. C. C. C.
Prop. T. C. C.

DE VITA,
ET REBUS GESTIS
S. MAIOLI
ABBATIS CLUNIACENSIS.
LIBRI TERCI.

Historicæ & dogmaticæ
scriptæ.
A. 10. BAPTISTA ALBERTO
C. K. Congregationis Thomæschensis.

GENVA Apud Petrum Iohannem Clouzeau
& Iohannem Fauri. 1838.
S. MAIOLI

EMINENTISSIMO PRINCIPI
ac Reuerendis. D. D.

CAROLO EMANVELI
S. R. E. CARDINALI PIO.

LIBERO tandem
fidem, quam tibi
obstrinxerā, Car-
dinalis. Eminentis-
sime, pollicitus a-
liquod ingenij mo-
nimentum, obseruantie tesseram
singularis ergā te meæ. Maiolum
Abbatem Cluniacensem affero,
sanctitatis laude, doctrina, rerum-
quæ prudentia clarissimum. Sunt,
qui illum ytroq; lumine orbatum

putarint, perperam illi quidem, ac
in re certissima cecutientes. Sed ta-
ta ab his iniuria exoculatus, sub tui
nominis patrocinio videbit lucem
eruditi huius sæculi, vt ipse suo sæ-
culo Christianæ pietatis, anchorisq;
sanctimonie lucem attulit. Est, cur
illum tibi potissimum nuncupem,
quod nostra Congregationis tute-
la est, tuo nomini addictissima.
Accedit, quidquid ego meo pecu-
liari nomine tibi debeo. Singularia
sunt in me Petri Cardinalis Aldo-
brandini Archiepiscopi Raven-
natis merita, Principis, omni, dum
viveret, laude, commendationeq;
dignissimi. Verum ille, quidquid in
me contulit, tibi dedit, meque ille
ad eò summa humanitate comple-
ctebatur, quia mirifice tibi gratum

id

id esse sentiebat, vt propterea eius
in me beneficia à te profecta, tibi
referre & velim, & debeam. Apud
alios, plerisque sacros Antistites,
quibus per Italiam ex præsidum
meorù imperio, Christianæ rei pro-
mouenda nauau operam, fecisti tu
idem quà exemplo, quà commen-
dationibus, ac litteris, vt honesto
auctoritatis, existimationisq; loco
habitus fuerim, ipseque tuam hu-
manitatem, quàm liberaliter in me
profunderes, tunc maximè palàm
fecisti, cum Romæ te conuenientè,
vsque ad inuidiam benevolentie
significationibus onerasti, clientù-
que tuorum numero pie, nò minus
quàm amanter adscripsisti. Hisce
meritis, qui me totum debeo, an
non saltem aliquo hoc grati animi

✠ 3

te-

testimonio pro mea tenuitate re-
ponderem? Tu illi praesidio vt sis,
tute tamq; praestes, non est, cur plu-
ribus a te postulem, cuius ab insita
humanitate, genuinaq; animi ma-
gnitudine ingenium est, vt praclare
aliquid audentibus illicium esse, ita
praclare ausis obstrepentes, prohi-
bere. Tuis semper consilijs, ac
votis sic adsit Deus, vt post hanc,
quae fluxa est, quamquam summa,
aeternam adeas foelicitatem.

Genuae ex Collegio nostro S. Ma-
riae Magdalenae decimo tertio Kal-
Maij Anno MDCXXXVIII.

Eminen. Tuae dominationis
humill. seruus

Io. Baptista Albertus C. R. S.

Præfatio ad Lectorem.

PAUCIS præfandum mihi est (Amice
Lector) qui quod præfari potuissem in
libros ipsos congeffi. Rarè enim præfationes
appositæ libris, si paginam excedant, leguntur,
cum illud obijci possit, *Longior prologus, quàm
Comedia*. Hoc tamen te monitum volo, me
in hac S. MAIOLI IV. Abbatis Cluniacensis
conscribenda vita, S. Odilonis eius discipuli ve-
stigijs inhæsisse, ac quandam veluti paraphra-
sim super eius verbis, ne à veritate aberrarem,
contextuisse. Auctores alios illius sæculi non
reieci, sed tamen ita sum amplexatus, vt ijs tan-
tùm ad veritatem indagandam, in re præfer-
tim antiquissima, & minus nota vteror. Baro-
nium, qui in obseruatione temporum, accura-
tissimus est, sum sequutus, magistrumq; mihi
statui. Bibliothecam Cluniacensem. Domino
Martino Marrier Ordinis Cluniacensis profes-
so, non ita multo pridem Lugduni excusam,
cum notis Andreae Quercetani eruditi simi vi-

diligenter euolu, ab eaque, quod ad rem fa-
 ciebat, excerpti. Quod verò non historice tan-
 tum, sed etiam dogmaticè, præter leges con-
 scribendi Summorum Virorum vitas eam
 conscripserim, hæc potissimum ratio fuit, ne
 ieiuna nimis, quæ norma fuit, atque exemplar
 bene viuendi, B. Maioli vita in conspectum ho-
 minum sine aliquo ornamento prodiret. At, si
 quid non ingratum accideret, æqui, bonique con-
 sule, si minus excusa, & voluntatem dome-
 rendi, profecto accipe. Memor, quod ad ami-
 cum quemdam scribens, monet Horatius:

Si quid nouisti restans istis

Candidus imperi, si non, his vixere mecum.

APPRO-

APPROBATIONES:

CVM Vitam S. Maioli Abbatis Cluniacensis, nostræ Congregationis Titularis a P. D. Io: Baptista Alberto Congregationis nostræ Theologo, & Concionatore, duo ex nostris Patribus Theologi quibus id comissimus perlegerint, atq; in lucem edi posse probauerint; Nos pro eo munere, quod ad nos spectat, facultatem concedimus, vt seruatim seruan dis imprimatur. In quorum fidem has manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Genue in Collegio nostro S. Mariæ Magdalenæ die 27. Martij 1638.

*Don Desiderius Cornalbius
 Prapostus Generalis.*

EX commissione Reuerendis. P. Vincentij Preti Inquisitoris Genueñ. perlegi pium, atq; eruditum opus R. P. D. Io: Baptistæ Alberti Congregationis Soma schæ, *De Vita, & rebus gestis S. Maioli*, nihilq; in eo Catholicæ fidei, aut bonis moribus aduersum deprehendi.

*D. Io: Burlus Congregationis Soma schæ
 Theologus, & librarium, Censor.*

Commissarius Albertus Congregationis S. Vincentii
Theologus & Confessor, hunc ex nobis Pa-
tribus Theologus quibus id considerandum
fuit, ut in lucem esse posse probarentur. Nos
pro eo numero, quod ad nos per nos, scilicet
concedimus, ut scilicet hunc in forma
laicorum sicut nos non habetis.

Imprimatur

Fr. Vincentius Pretus à Serraualle
Inquisitor Generalis Genue.

Don Desiderius Gualdus
Procurator Generalis.

EX commissione Reverendissimi P. Vincentij
Preti Inquisitoris Genue, per nos
reputandum opus R. P. D. Jo. Baptistae Alberti
Congregationis S. Vincentii, de V. S. S. S.
Ejusdem S. Vincentii, in eo Ordine libel-
latus, hunc in modum ad nos per nos.

D. Jo. Baptistae Congregationis S. Vincentii
Theologus & Librarius, Confessor.

Anagramma

IOANNES BAPTISTA ALBERTVS
Clericus Somaschensis 449.

Anagrammatismus.

An Mundi Sol es, si lucem Maiolo
tribuis? bene ominor. 449.

Epigramma.

Hesperijs Phæbus vultu iâ cõdat in vndis,
Purpureû posthac, nec vrbat axe diem.
Sol nonis alter ades, nullâ qui proyicis umbrâ
Alberte, at toto spargis in Orbe inbar.
An Sol es Mundi, tribuis si lumine lucem
Maiolo? bene nunc omiuor ipse tibi.
Ergo agè, sydereos radijs iam perface cursus
Anxia sic Virtus antea dona feret.

Ioannis Caballi Laudensis
eiusdem Congregationis.

IOANNES BAPTISTA ALBERTVS

Sancti MAIOLI vitæ Scriptor,

2V Qui Gallicum solern mortalibus valet

Simul & parere, & nunciare,

Hucusq; enim apud nos Maioli fama mansit

semifopita,

Modo tuos sensit Albos,

Albere enim prius decebat Polum;

Qui tantum erat lumen excepturitis,

Laudantia tibi ingenia defutura ne dubites,

Omnès enim primo diluculo illucescenti Albæ

Canoræ Aues applaudunt.

Tibi MAIOLE congaudeo

Qui cæcus, dū viueres, existimatus, videns tamē,

mortuus,

Incepis modo videre,

Et merito lumen ab Alba recepisti.

Letare,

Pulchrior etiam maior euades,

Tuus enim Maius coepit Albere.

Hieronymus de Nigrō

eiusdem Congreg.

IOHAM & MATIV MI
Ad S. Maiolum Abbatem.

**Ioannis Augustini Cremæ I. C. &
Patritij Sauonenſis auctoris
conciuis, & affinis.**

TETRASTICHON.

**Cæcū tū, qui te cæcum, Maiole, purauit,
Cum magē quā Solis, lux tua, luce micet.**

Alberti ingenio hoc totum, ingenūq; labori

Debētur; Que illi præmia digna dabis?

INDEX

I N D E X
LIBRORVM, ET CAPITVM
IN VITAM S. MAIOLI.

Ex libro Primo.

- M**ONASTERII Cluniacensis commen-
datio. Cap. 1.
Congregationis Cluniacensis origo, progressio,
& Abbatum series. Cap. 2.
S. Maioli patria, ortus, vita institutio. Cap. 3.
S. Maioli pueritia, atq; adolescentia. Cap. 4.
S. Maioli iuuentus, & litterarum studia
Lugduni. Cap. 5.
Reditus Maioli in patriam. Praeclara eius
vite actiones; Parentum obitus; Pecunia
diuinitus ei tradita. Cap. 6.
Cluniacensem habitum Maiolus sumit ab
Adamaro Abbate. Cap. 7.
Maiolus Romam ab Adamaro Abbate mitti-
tur. Socium in itinere sanat. Cluniaci
benigne excipitur. Cap. 8.
Adamaro Abbati exocularo Maiolus inuitus
sufficitur. Cap. 9.
Quam rectam gubernandi rationem inierit
Maiolus; Mirum eiusdem humilitatis, &
obedientiae exemplum. Cap. 10.
Egredia

INDEX

- Egredia Maioli dum Abbas esset facinora.
Episcopatum Vesuntiensem respuit. Quid
illi in itinere contigerit. Cap. 11.
Adamari quondam Abbatis Cluniacensis
mors. Maiolus summum Pontificatum
recusat. Cap. 12.

Ex libro secundo.

- A**Duentus Maioli in Italiam, & que hic ab
eo gesta. Cap. 1.
Praeclara Maioli, atq; Adelaide Augusta
Papae acta. Cap. 2.
S. Maioli dum Papae esset miracula. Cap. 3.
Papae urbis laudes; S. Petri in Caelo aureo
iura restituit. Reuocatur a suis in Galliam
Maiolus. Cap. 4.
Cluniacum redit. S. Dionisij monasterium vi-
sitat. Et quid illic ei contigerit. Cap. 5.
Cluniaci honorifice excipitur. S. Romualdi in
Galliam profectio. Ioannis XIV. infelicis-
simus vita exitus. Cap. 6.
Lotharij Regis, & Ludovici eius filij obitus;
Ego Capetes in regem eligitur. Eiusdem in
Maiolum amor, & reuerentia. Cap. 7.
Quinam fuerit Gerbertus, qui & Siluester
Secundus; vita eius in Pontificatu a ca-
lumnijs vindicata. Cap. 8.
Maiolus tertia in Italiam venit. Leprosus in
itinere sanat. Cap. 9.
Ex

Cluniacū Roma Maiolus reuertitur. A Sa-
 racanis in itinere capitur. Miracula in
 captiuitate edit. Cap. 1.
 Ab Vgone Rege Gallia Maiolus accersitur. In
 itinere siluniaci diē claudit extremū. Cap. 2.
 S. Maioli post mortem miracula. S. Odilonis
 eius discipuli laudes. Cap. 3.
 Vgo Rex ad tumulum S. Maioli ab agitudine
 liberatur. Cuduntur nummi in Gallia cum in-
 scriptione nominis S. Maioli. Cap. 4.
 S. Maiolus post 162. a sua morte annos Silu-
 niaci puerū mortuū ad vitam reuocat. Cap. 5.
 S. Maioli Papia Ecclesia a quonam erecta, et
 Congregationi Somaschensi concessa. Cap. 6.
 Pallium S. Maioli in eius Ecclesia Papia asser-
 uatum a vetustate immune crebra miracula
 operatur. Cap. 7.
 Quam grauitate fuerit a Deo multatus S. Ma-
 ioli nominis irrisor, et sanctitatis con-
 tempor. Cap. 8.
 Auctorum nomina, qui de S. Maiolo scripse-
 runt, seruata temporum ratione. Cap. 9.
 S. Maioli corporis effigies. Laus puichritudinis
 Abbatum Cluniacensium numerus. Cap. 10.

Index librorum, & capitum finis.

DE VITA, ET REBUS GESTIS
S. MAIOLI
 ABBATIS CLUNIACENSIS
 CONGREGAT. SOMASCHÆ
 TITVLARIS.
 LIBER PRIMVS.

Monasterij Cluniacensis commendatio.

CAPVT I.

EA semper, atque adeo ex-
 cellens præpotentis Dei
 fuit erga Ecclesiam,
 quam suo sibi sanguine
 acquisiuit amoris magni-
 tudo, ac prouidentia di-
 spositio, vt ab illius ena-
 scentis exordio amplissi-
 mis eam muneribus, eximijsq;
 decorare orna-
 mentis nunquam destiterit. Nam præterquam

A quod

quod sacramenta, quibus in nouam vitam
 quodammodo renascimur, & ad verum salutis
 portum deducimur, ipse instituit, sanctos viros
 ad sui, Apostolorumq; imaginem efformatos
 per omnes mundi ceteras exsuscitauit, quorum
 cœlesti doctrina, puriorisq; vitæ exemplo hu-
 manæ mentes à vitij ad veram solidamq; vir-
 tutem capeſſendam inflammarentur, ex quo sibi
 Ecclesiam *Non habentem maculam, neq; rugam*.
 perpetuò conseruaret; At licet olim non nihil
 retardari sit visus primus ille charitatis, & fidei
 calor, qui in Apostolis, Apostolorumque disci-
 pulis efferueſcebat adeò, vt ad præclara quæq;
 pro Christo obeunda eſſet multitudinis creden-
 tium, *Cor vnum, & anima vna*, cum furente
 humani generis hoste excitata eſt per omnes
 terræ partes Ianiena in Martyres à Tyrannis,
 qui radicatus Christianam fidem extirpare, per-
 ditæque Gentilitatis vaniſſimas ſuperſtitiones
 propagare nitentur, reddita tamen Ecclesiæ
 pace, quæ Constantino Augusto imperante
 diuinitus contigit, mirabile dictu eſt, quam bre-
 uij proſtratis inanium Deorum ſimulachris, ex-
 ciſis aris, ſublatis profanis ritibus, vni, ac vero
 Deo Christo Redemptori, triumphalique Cruci
 non modo fuerint toto orbe erecta templa, ſa-
 crataq; altaria, verum etiam innumera Reli-
 gioſo-

gioſorum hominum excitata monaſteria, ſacræ
 ædes ædificatæ, in quibus Christi Domini, Apo-
 ſtolorumq; in communi viuentium inſtitutum
 quaſi poſſimino reſſeſceret, ac nuncupatis
 Deo votis per propriæ voluntatis abnegatio-
 nem, & voluntariam paupertatem ad perfe-
 ctionis ſaſtigium Deo aſpice perueniretur.

Comperitiſſimum eſt in Oriente primum
 Constantino Magno adhuc ſuperſtite, & filijs,
 eam fuiſſe Monachorum multitudinem, vt præ-
 ſidente Antonio, Pachomio, Baſilio Magno,
 multisq; alijs ſanctiſſimis viris in vnico dumta-
 xat cœnobio, aut ſub vnus ſaltem Abbatis re-
 gimine ad quinque millia, & amplius Mona-
 chorum vitam præ, religioſeq; traducerent; ne-
 quicquam debacchantibus Arianiſ hæreticis,
 frementeq; Iuliano Apoſtata Chriſtianæ fidei
 deſertore, ethnicæq; impietati addiſſimo, cu-
 ius imperium biennij tempus non exceſſit.

In Occidente porrò Auguſtinum Hipponen-
 ſem Epiſcopum, ac litterarum parentem, Be-
 nedictumq; Monachiſtici diſciplinæ aut inſtituto-
 rem, aut reparatorem non ſegnius hac in re
 adlaboraſſe, neque pauciora inſtituiſſe mona-
 ſteria clarius eſt, quam vt à me longioribus de-
 beat demonſtrari. Quantum autem vtilitatis,
 atq; ſplendoris Ecclesiæ Dei, ex ſacris religio-

forum ordinibus semper emanare illud argu-
 mento esse potest, quod licet summum in Eccle-
 sia gradum Deo ipsi proximum quo Summus
 Pontifex inauguratus Christiani Orbis arbiter,
 Cœlestisq; regni ianitor declaratur, multi,
 iidemq; doctrina, sanctitateq; præstantes tene-
 rint, illum tamen sapientissime, atq; sanctissi-
 me, qui ex sacris religiosorum familijs ad eam
 dignitatem fuerunt euecti administrarunt. Cum
 enim ad regendos populos, eosq; in pijs Chri-
 stianæ fidei moribus, ac diuinis mysterijs excol-
 lendos in primis necessarium sit, vt qui præest,
 cupiditatibus omnibus careat, virtutibus excel-
 lat, nihilq; omnino præster quod in bonum
 Christianæ Reipublicæ, animarumq; sibi com-
 missarum salutem non cedat, is proculdubio hæc
 facilius præstabit, qui è sacris ædibus Deo dica-
 tis assumitur, vbi per temporalium rerum de-
 spicientiam, ac supernarum meditationem, cœ-
 lesti quodam diuinæ gratiæ rore fecundatur
 animus, vt ad Apostolici culmen Imperij, ac
 Pontificiæ Maiestatis honorem non immerito
 euehatur. Et verò si prærogatiua hæc vlli, ijs
 certe tribuenda est, qui ex D. Patris Benedicti
 schola atq; Ordine, Cluniacensi præsertim Con-
 gregatione, quæ Benedictinæ familiæ prima
 est, ac nobilissima prodierunt. Tres enim San-
 ctissimi

ctissimi Summi Pontifices ex sola Cluniacensi
 Congregatione numerantur, qui & vitæ inte-
 gritate, & doctrinæ præstantia, & admirabili
 rerum agendarum prudentia, vt qui maximè
 eniterunt, Gregorius VII. Hildebrandus ante
 Pontificatum vocatus, quem Soanæ in Hetru-
 ria plerique, Saonæ in Liguria alij (vt Leander
 Albertus) natum fuisse memorant, quo nempe
 turbulentissimis illis temporibus contra
 Tyrannos Ecclesiam Dei vastantes constan-
 tius libertatem, atq; immunitatem Ecclesiasti-
 cam defendisse Scriptores omnes fatentur. Vr-
 banus secundus, qui sacram illam expeditione,
 qua Gothifredo Bollionio Duce Hierosolima,
 totaq; ferè Syria, ac Palestina à nostris recupe-
 rata est in Claramontis Concilio instituit. Pa-
 schalis secundus sub quo extinctis Pseudo Ponti-
 ficibus, & apud Hierosolimam tribus milita-
 ribus Religiosorum Ordinibus Templariorum
 scilicet, Theutonicorum, atq; Hospitalariorum,
 qui primò S. Ioannis, tum Rhodij, postremò
 Melitenses dicti sunt excitatis, maximos ortho-
 doxa fides visa est fecisse proquencus.

Ceterum licet hæc per se magna, atq; hono-
 rifica sint, longè tamen maius, atq; honorificè-
 tius existimari debet, quòd Petrus Damiani
 Cardinalis Hossienis, vir diuinarum humanæ-

rumq; litterarum cognitione celeberrimus de Cluniacensi Monasterio, eiusq; Monachis elo-
gium contexit, cuius sanctissimi viri verba
quia miram cum pietate eloquentiam præse-
ferunt, hic attexere non grauiabor.

Vidi (inquit) Paradisum quatuor Euange-
liorum fluentis irriguum, inò totidem spiri-
tualium riuus exuberare virtutum, atq; hor-
tum deliciarum diuersas rosarum, ac liliorum
gracias germinantem, & mellifluas aromati,
ac pigmentorum fragrantias suauiter redolen-
tium. Et quid aliud Cluniacense Monasterium
nisi agrum Domini plenum dixerim, vbi velut
aceruus est cælestium segetum, chorus tot in cha-
ritate degenitum monachorum? Ager ille quo-
tidiano sanctæ Prædicationis ligone proscindi-
tur, & in eo cælestis eloquij semina conspergun-
tur. Illis spiritualium frugum prouentus agge-
ritur, vt horreis postmodum cælestibus inferatur.
Vnde cum te (sælix Cluniace) considero hoc tibi
nomen impostum non sine diuini præsa-
gij dispositione perpendo. Hoc quippe vocabulum ex clu-
nibus, & acu componitur per quod videlicet
arantium bouum exercitium designatur. Bos. n.
in clunibus aculeo pungiuntur vt ararum trabat,
& arua proscindat; illic enim humani cordis
ager excolitur, vnde seges illa colligitur quæ
prom-

promptuarij cælestis adibus infercitur. Hanc
de Cluniaco etymologiam affert S. Petrus
Damiani.

Sed longè pulchrior, ac verior est, quam Gla-
ber Rodulphus Monachus Cluniacensis lib. 1.
cap. 3, a loci illius, ac situs declinitate deductam
docet, (inquit enim) ad vltimum prædicta in-
stitutio iam pænè desessa auctiore Deo elegit sibi
Sapientia sedem vires collectura ac fructifica-
tura germine multiplici in Monasterio cogno-
mento Cluniaco, quod etiam ex situ eiusdem lo-
ci adcliuo, atq; humill tale sortitum est nomen,
veletiam quod aptius illi conuenit a cluendo di-
ctum, quoniam cluere, crescere dicimus, inigne
quippe incrementum diuersorum donorum a sui
principio in dies locus idè obtinuit. Ita Glaber.

Tanti autè facere ostendit se Cluniacenses Mo-
nachos S. Petrus Damiani, vt quoniam in Gal-
lias cum maximo vitæ discrimine (ob insidias
quas illi in itinere tetenderat Cadalous Pseudo
Pontifex) de latere legatus missus fuerat ab Ale-
xandro secundo Summo Pontifice, vt propulla-
ret mala quibus Cluniacenses Monachi a Gau-
fredo Andegauenfium Comite affecti fuerant,
nihil ab illis aliud compensationis, gratiæ, animi
titulo exposcit, quam vt sui in orationibus remi-
niscantur, Deumq; propitium sibi reddant.

Accedit ad hæc Gregorij XII. iudicium, qui in præfatione Benedictinæ Constitutionis aserit Cluniacensem Ordinem in Ecclesiæ Paradiso plantatum a mari vsque ad mare vberes fructus honestatis producere; tam multis enim per ea tempora Cluniacensis ordo florebat virtutibus, tantog: apud omnes in honore habebatur, vt Gelasius secundus Pontifex Maximus, qui antea Monachus S. Benedicti fuerat, Cluniacum se contulerit, tamquam ad perfugium, ac securitatis asilum, vt Henrici IV. Imperatoris quem sacris interdixerat, furorem declinaret, quod reprobato schismate Mauritium Bordinum Braccarensem quondam Episcopum contra fas, & leges Ecclesiasticas Pontificem Maximum crearat. Ibi constitutis ijs quæ pro Sedis Apostolicæ dignitate necessaria videbantur pleuride correptus mortem obiit. Ibi etiam Callixtus secundus eius successor, qui ex Archiepiscopo Viennensi, cum non minus natalium splendore, quam morum præstantia floreret inuitus flet, ac reluctans Summus Pontifex est renuntiatus.

Dignum autem notatu est quod auctor Cluniacensis historiae, & Vgo eiusdem Monasterij Monachus narrant, Callixtum secundum Pontificem, statim atq; in Cluniacensi Monasterio Summi

Summi Pontificatus insignia accepit Abbat pro tempore illic existenti ex speciali priuilegio concessisse vt S. R. E. Cardinalis officio fungeretur; in cuius rei signum manu propria (vt habet Chronicon Cluniacense) ipse Callixtus Pontium tunc Abbatem annulo suo vestiuit. Hic est ille Pontius VIII. Abbas Cluniacensis notissimæ, sed ambiguae satis famæ, qui Cluniacensis Monasterij regimine Callixto Pontifici remisso in Palestinam vt sacro in bello militaret profectus lancea, qua Christi Domini latus fuit transfixus in felice illo certamine, quo innumeri pœnè infideles trucidati sunt, præferens, insignem nostri reportarunt de hostibus victoriam.

Sed neq; Henrici II. Imperatoris pium, atq; illustre factum præteriri silentio debet, qui vnâ cum Chunegunde Augusta vxore in Sanctorum numerum non ita multo post cum marito relata Romam profectus, vt a Benedicto VIII., quem schismate eiectum in suam sedem restituerat coronam Imperij acciperet, cum sacra illa in pompa, qua decorari Imperatoris insignibus a Romano Pontifice Imperator solet, gemmatum aureum globum Mundi iussu pretiosissima ornatum Cruce suscepisset, Pontifice ipso, Primoribusq; Romanorum spectantibus accessit, qui illum ad Cluniacense Monasterium

rium in Gallias, vbi tunc Odilo Sancti Maioli
alumnus, ac successor præerat Abbas, defer-
ret, hoc addens (vt ait Glaber Rodulphus Mo-
nachus Cluniacensis, qui tunc aderat) Nullis
melius hoc præsens donum possidere, & cerne-
re congruit, quam illis, qui mundi pompis cal-
catis Crucem expeditius sequuntur Saluatoris.
Qui prætinus misit illud ad Cluniacensia Mona-
sterium Galliarum, quod etiam tunc temporis
habebatur Religiosissimum cæterorum, cui &
alia dona plurima contulerat ornamentorum.
Hucusq; Glaber, scaber potius ob stili, & di-
fisionis scabrositatem.

Constat ergò Cluniacense Monasterium
non solum apud sæculares Principes, sed apud
ipsos Christi Vicarios in pretio semper fuisse
habitum, adeò vt pro re summi honoris ducat,
(vt re vera est) Franciscus Rugerius Congrega-
tionis nostræ Theologus, in eo quem de vita, &
actis S. Bassiani Laudensis Urbis Episcopi, &
tutelariorum edidit libro cap. 22., quod in celebri
sacrarum reliquiarum eiusdem Sanctissimi Pre-
sulis translatione quæ ex Laude vetere æquata so-
lo a Mediolanensibus in nouam deportata fue-
runt, Abbas ipse Cluniacensis vnà cum Victore
Summo Pontifice (in schismate tamen creato)
Fridericus Secundus Imperator & Patriarcha

Aqui-

Aquileiensis omnium qui aderat sine controuer-
sia dignitate eminentissimi, Arcam in qua sacra
pignora asseruabantur primi extrà Ecclesiam
celeberrima pompa augustiori vt collocaretur
loco proprijs humeris asportaret; Atq; hæc de
multis Cluniacensis ordinis laudibus pauca dixisse
fit satis. Nunc ad eius originem veniamus.

*Cluniacensis Monasterij origo, progres-
sio, & Abbatum series.*

C A P V T II.

PRæclarissimus S. Patris Benedicti ordo a
Casino monte Campaniæ, vbi is Mona-
sticæ disciplinæ ac regularis obseruantia fundamen-
ta iecit, Casinensis appellatus, diu post mor-
tem Sanctissimi sui institutoris morum probi-
tate, atq; innocentis vitæ exemplis adeò floruit,
vt celebritate nominis, præclaraq; spiritualis so-
bolis numerositate mundum replerit vniuer-
sum. Ex hoc, vt Ioannes Trithemius habet, ad
sua vsq; tempora decem, & octo Summi Ponti-
fices, ducenti Cardinales, mille, & sexcenti Ar-
chiepiscopi, quater mille Episcopi, quindecim
mille septingenti Abbates doctrina, pietate, &

pru-

prudencia conspicui, ac deniq; viri in Sancto-
rum numerum relati quindecim mille sexcenti,
præter alios qui ad illius noticiam minimè per-
uenerunt, enumerantur. Vnus autem pro cun-
ctis sufficeret splendidissimum Ecclesiæ lumen
S. Gregorius ab excelitate rerû gestarû cogno-
mento Magnus, qui dum Summi Pontificis mu-
nus obiret, Casinensem ordinem, cuius ipse pro-
fessor fuerat, primus ap probauit. Sed quoniam,
vtfert rerum humanarum conditio, que nul-
quam æquabilem vitæ tenorem seruat, coeperat
iam sensicere, atq; a primæuo sui instituti rigo-
re desistere tam piè excitatus ordo, timendum
proculdubio erat, ne omninò concideret, dif-
fueretq; , nisi tanto a diuina prouidentia ob-
stanticum esset malo.

Libet hic Iacobi Vatriaci Cardinalis erudi-
tissimi, ac pijssimi, qui Honorij Tertij Pontificis,
& Friderici secundæ Imperatoris ætate floruit
de Benedictino ordine magna ex parte labefa-
cto testimonium offerre, qui in Historia sua
occidentali cap. 20. qua religiosarum familia-
rum, aut tacentem disciplinam deplorat, que
fæcè eam collaudat, de Casinensi sic habet. *Quoni-
am (inquit) gratam Deo, & amicam religio-
ni debere pauperum ac in ambitionis, & solida-
tibus seculis, vigilijs, ieiunijs manet,*

deniq;

*deniq; in hymnis, psalmis, & laudibus diuinis
perseuerantes, lectionibus, & sacrarum Scriptu-
rarum meditationibus insistentes, in cilicio,
& cinere, & cordis contriti compunctione non
solùm sua, sed totius mundi peccata lagentes
eorum fama sanctitatis, & odor sanctæ conuer-
sationis non mediocres, & infimos solùm affla-
nit, verùm & Reges, ipsosq; Principes summos
allexit, adeò vt diuitijs, & amplis patrimo-
nijs relictis, & habitu Religionis suscepto post
odorem vnguentorum suauè olentium cursu
contenderent, beatos etiam se vati si elæmosi-
nas suas apud ipsos collocassent. Hinc perfe-
ctum breuè, vt cum ijs temporibus alia Mona-
stèria Religiosorum instituta nata necdum es-
sent, hi immensum possessionibus autèi cunctos
opum affluentia supervaderent. Postquam igitur
dulce diuitiarum venenum agris, vineis,
decimis, & innumeris alijs vectigalibus eorû
superfusum impinguati, incrassati, dilazati ma-
iorem partem recalcitrare ceperunt. Et ne per-
sequar alia prada, ac direptioni ipsi cum Mona-
stèrijs expositi bis maiora adiere discrimina
quod qui suspicere, & integros mores laudare
consueverant illustres viri paulatim euaderens
haud minus ad auferendum prouisi, quam olim
fuerant ad largiendum prompti. Hæc atq; alia
deplorando exaggerat doctissimus Cardinalis,*

Inter-

Interceſerant autem trecenti, & amplius anni, ex quo a S. patre Benedicto inſtitutus fuerat tam nobilis, laudatiſſimusq; ordo, agebaturq; annus a Chriſti Domini natiuitate nongentiſimus decimus, cum diuina prorfus prouidentia effectum eſt, vt Beruo, non ille quidem Augienſis Abbas, qui in numero ſcriptorum Eccleſiaſticorum adnumeratur, ſed alter Gigniacenſis, Benedictini tamen ordinis, ex Comitibus Burgundiae, & comitis Engoliſmi filius, S. Euticii fundatoris Monafterij Belmenſis diſcipulus, vt Claudius Robertus ait, qui vt collapſam Benedictini ordinis diſciplinam, ac regularem obſeruantiam in priſtinam ſuam dignitatem reuocaret, Cluniacum profectus (qui pagus in Aquitania propè Gronam fluuium ſitus eſt) non tam pecunijs ſibi ab auia ſua Comitiffa ex teſtamento reliſtis, quam liberalitate, ac munificentia Gullielmi cognomento Pij Ducis Aruernorum, Piſtauienſiumq; comitis Monafterium Cluniacenſe toto orbe celeberrimum cum Eccleſia D. D. Petro, & Paulo Apoſtoliſ dicata ex ædificandum curauit, cuius exemplum ſequuti complures alij Principes viri monaſteria paſſim Deo, Diuiſq; erexerunt, adeo vt poſt duras hyemes flores tandem apparuiſe viderentur. Beruo autem a Gedeone Archiepiſcopo Veſon-

tio

tionenſi Abbas ordinatus necdum bene conſtructo Monafterio, & ſatis amplo cenſu ditato poſt ſexdecim ſui regiminis annos; Salutis verò humanæ nongentes viginti ſex, pietate, & manſuetudine inſignis, deceſſit.

Huic ſtatim ſubrogatus eſt Odo ex nobili Francorum gète, Remigij quondam Antifiodorenſis auditor, ab Archiepiſcopo Veſuntionenſi Benuino in Abbatem ordinatus. Hic inter ſacros Scriptores in Bibliotheca Patrum, & ab Eccleſia inter Sanctos relatus, ea prudentiæ, doctriinæ, ac ſanctitatis fama enituit, vt Baronius non dubitet eum Magni titulo decorare, quòd deploratiſſimo eo ſæculo (vt ipſe ait) a Deo fuerit electus, qui Hyeremiæ Prophetæ inſtar euelleret, diſſiparet, plantaret, & ædificaret, meritoq; (iuxta illud propheticum) ædificator ſepium appellandus eſet. Hic a Leone VII. & Stephano IX. Summo Pontifice bis accerſitus in Italiam, vt pacem, inter Vgonem Regem Italiæ, & Albericum Romanum Patritium conciliaret, optimè de Republica Chriſtiana meritis in omnium admiratione erat. Maximam verò laudem conſequutus eſt, quod cum videret plurima Monaſteria ſui Ordinis a Regulari obſeruantia omninò ferè defeciſſe, & eorumdem iura a varijs Principibus uſurpari illa non minori labore

labore quam industria ad primæuam Sancti Patris Benedicti obseruantiam reuocauit. Ob hanc igitur causam Cluniacense nomen in varias dispersitum prouincias celeberrimum haberi cepit. Atq; hinc factum esse existimo, vt Sigebertus atq; ex recentioribus Hyeronimus Platus lib. 2. de bono status relig. non Bernonem, sed Odonem primum Abbatem Cluniacensis Congregationis ponant, quia nimirum maiores sub huius quam sub illius regimine progressus in in monastica disciplina fecit.

Porro cum Sanctus Odo Cluniacense Monasterium per decem, & octo annos incredibili sanctitatis, ac doctrinæ fama administrasset Turonis in Gallia ipsa octaua die Sancto Martino, cui ipse addictissimus fuerat, dicata feliciter obiit, sepultusq; est apud S. Iulianum, vt Frodoardus illius temporis scriptor, qui hæc pre oculis habuit, refert. Ex quo erroris redarguas Sigebertum, qui Odonis mortem ante quinque annos ponit; cum ipse anno salutis nongentesimo quadragesimo quarto decesserit.

Odonem subsequutus est in Cluniacensi administratione Adamarus, hoc enim illum nomine appellat S. Odilo in vita S. Maioli a se conscripta, quidquid dicatur ab alijs, qui varijs eum nominibus appellant; nam S. Antoninus

Aimar-

Aimardum, S. Petrus Damiani Marchuardum, alij Adoardum, alij Aimarum, eundem nominant. Adamarus igitur tertius Abbas Cluniacensis fuit, a Rotmundo Episcopo Heduenfi consecratus, quem miræ simplicitatis, ac patientiæ virum appellat S. Odilo; nam cum utroq; lumine esset orbatus, abdicare se Abbatis officio coactus, æquo, ac patienti animo miserandam illam calamitatem pertulit. Constat igitur, ac luce clarius est, Adamarum hunc cæcum fuisse, vt propterea mirer Marcum Marulum libro suo de Exemplis cap. de Patientia, & Simonem Maiolum Episcopum Vulturariensem, in eo qui Dies Caniculares inscribitur libro, colloquio. xx. tam fedè allucinatos esse, vt non Adamaro, sed Maiolo cæcitatem affingant; cum certissimum sit ex Odilone Maioli discipulo, & Chronico Cluniacensi, Maiolum Adamaro propter cæcitatem fuisse subrogatum, vt suo loco dicitur. His adiungendus est Alphonfus Villegas Hispanus, vir alioquin doctus, & pius, & de vitis Sanctorum optimè lectus, qui fedius quam Marulus, & Episcopus Vulturariensis lapsus est, dum ait, lib. de fructibus exemp. & mirac. cap. de infirmitate exemp. 12. B. Maiolum Abbatem Maticensem esse factum, etiamsi cæcus esset, curatq; pro se, ad astringendam hanc sal-

B

sta-

statem, a quo ista desumpserit, Bedam in suo martyrologio, cum tamen certissimum sit ductos ferè ante annos Beda vixisse, quam Maiolus natus esset; Beda. n. desijt esse año salub' 729. vt Marianus Scotus ait; vel 731. vt Sigebertus, vel 733. vt Ioanes Trithemius, vel eade. vt Baronius ex longa eius vita colligit, quã viã ad centesimũ quintum prorogasse ait annũ 790. Maiolus autẽ vt in confesso est apud omnes qui de eo scripserũt mortuus est anno 893. vel ad sumũ 894. vt Claud. Robert. in sua Gallia Christiana asserit.

Falsum igitur est S. Maiolum, & Abbatem Maticensem, & eocum fuisse, & Bedam de eo mentionem vllam fecisse. Atq; hæc tanquam prologomena præmittenda esse duxi, antequam vitam, & acta S. Maioli pro magis quã eleganti stilo conscriberem.

S. Maioli patria, Ortus, Vita institutio.

CAPVT III.

Maticus, que ciuitas inferioris Aquitanie in Gallia est, Maiolo patria fuit. Hanc S. Petrus venerabilis Abbas Cluniacensis lib. 2. miraculorum cap. 1. ita describit. *Eni Maiolus*

scus in finibus regni Francorum, quod a Theozonicorum seu Romanorum imperio exaratus a Lotharingia sumens initium; Rhodanusq; in mare mediterraneum habens profectus, determinat. Que Maticus, a quibusdam oppidum vocata, a quibusdam vrbis nomine boni natus in primatu Lugdunensi quinta sedis obijt. *Eni locum. Hæc quantum ad huc Ecclesiasticum Lugdunensi Primatu, quantum ad huc seculari Francorum Regi subditum; ita S. Petrus Venerabilis in primatu, metropolitani solidari*

Abrahã verò Hortelius in suo Theatro refert *Eni* Castrum Antonini fuisse vocatum, nunc Macon appellari; Nec parum laudis illi tribuitur quod, vt habet Claudius Paradisus, in ea primũ capta sit appellari dies Dominica a Christianis, & quod sub Deusdedit Pontifice Maximo, atq; Heraclio Imperatore, opera Clotarij Francorum Regis celebratum fuerit in ea Concilium eõtra Agrestium Pseudomonachũ Luxouiensem qui, vt refert etiam Baronius to. x. S. Columbani Abbatis sanctitati inuidens, arrogantia inflatus eius præclaras vite actiones, ac laudabile institutum malignè carperet fuerat ausus. In hæc igitur perantiqua, ac nobili Vrbe parentibus non tam diuitijs, quã gloria florentibus natus est B. Maiolus. Pater eius

Fulcherius nomine ex equestri ordine, præter multas quibus abundabat corporis, & animi dotes, tanta erat fortitudine, & lacertorum firmitate, vt faciliè omnes ætatis suæ superaret; Illud autem inter egregia illius facinora, ac potentosæ fortitudinis argumenta, a Chronico Cluniacensi commemoratur, quòd cum ingens luporum numerus totam Aquitaniam vastaret, neq; vllum ad auertendam tantam calamitatem remedium inueniretur, Fulcherius miserabilem suorum sortem, damnaq; miseratus, consuetis indutus armis, ouina tamen pelle desuper contextis ad caulas ouium quò frequenter lupi accedere consueuerant, nocte quadam progressus, ibi eorum rabiem, atq; impetum ita excepit, vt inter eos efferatorem, ac mole corporis præstantiorem apprehensum pedibus, vitum ad focios, & concius detulerit, caput necatim infixum, & per villas, & pagos deportatum, tanto reliquis lupis terrore fuerit, vt fugatis omnibus, nullum deinceps luporum in eandem prouincia Aquitania sit passa.

Licet autem parentum virtus, nobilitas, diuitiæ, gloria, fortitudo, & cætera huiusmodi, quæ externa bona dicuntur, fortunæq; arbitrio nobis donantur, nõ ad eò æstimanda sint, vt si quis ijs careat, veris dicatur carere bonis, quæ ad ve-

ram felicitatem assequendam necessaria sunt, quin potius maximo plerumq; impedimento esse soleant, laudantur tamen a scriptoribus, quia cum difficile admodum sit, in terrenarum rerum affluentia, in corporis, sensuumq; oblectamenti asperam, difficultatibusq; obstitam virtutis semitam ingredi, maiori utiq; commendatione digni sunt, qui ea pro Christi paupertate amplectenda contemnunt, quàm qui nullis, quominus eam consecerentur diuitiarum, aut exteriorum bonorum impedimentis retardantur.

Natus est igitur Maiolus anno a Christi natali 924. Ioanne X. Pontifice Maximo, Constantino VIII. & Berengario Imperatoribus, quo item anno apud Augustam Vindelicorum inauguratus est B. Videricus eiusdem vrbis Episcopus, vt ex Marco Vullero clarissimo viro adnotauit Baronius tom. x. scilicet vt alter Gallias, Germaniam alter, micantibus virtutum radijs collustraret. Sed quoniam, vt fert rerum humanarum conditio, vt læta tristibus, tristia lætis, aut succedant, aut misceantur, eodem prorsus anno contigit, vt in Italia, capta vrbe Papiæ ab Vnnis ductu Berengarii, qui in odium Rodulphi regis Cisalpinæ Galliæ a quo anno superiore fuerat prælio victus, barbaram illam gentem in Italiam aduocarat, duo Episcopi

Vercellensis, & Papiensis domo inclusi, a Barbaris illis fumo necarentur; Luitprandus Ticinensis, & Frodoardus illorum temporum scriptores tanta in miseram urbem feritate debacchatos fuisse hostes referunt, ut, ea incensa, & necatis ciuibus, ducenti tantum superfuissent, quia ad redimendam vitam, & muros vacuæ urbis octo argenti modios obtulerint hostibus, ex reliquis inflammata, ac solo æquata patriæ. Cæterum clades, ac poenæ occasus nobilissimæ urbis, compensandus magna ex parte fuit S. Maioli felicissimo ortu, ac natali, nam ex 43. Ecclesijs tunc barbarorum furore incensis, ac dirutis, duplicatus paucos post annos fuit numerus, atq; ea in primis ædificata in grati animi monumentum a pijsimis ciuibus in honorem S. Maioli, a quo innumera acceperant beneficia, quæ Cluniacensibus Monachis vivente S. Odilone B. Maioli discipulo, attributa, deficientibus Cluniacensibus Congregationi nostræ Somaschensi a S. Carolo Borromeo de Summi Pontificis Gregorij XIII. auctoritate fuit collata, redditis verò qui erant non exigui Collegio ab eis fundato, quod a suo nomine Borromæum appellavit, dono dati, ut tertio libro dicetur. Sed vnde digressi sumus, revertamur.

Hoc

Hoc igitur anno Maiolus, ut iam dixi, natus, tristia quæq; felici nominis omine commutasse visus est; Maiolus enim quasi maior lux inuerti potest. Et ut ex eodem nomine aduertit Chronicon Cluniacense, *Maiolus* (inquit) *ut incundo lateatur interprete, quasi magnus videtur dici oculus, conuenienter etenim futurarum rerum presagio tali nomine donatur illa veritatis et iustitiae columna*: Non esse autem inanes propriorum nominum voces, & vocabula, sed plerumq; diuinitus indita verissimas in se continere, ac presagire rerum significationes, & misteria, tum apud sacros, tum apud profanos scriptores reperio. Quin imò iucundum profusus fuerit perpendere animo immensam Dei O. M. benignitatem, ac providentiam, qui quos ad religiones fundandas, vel ad populos in vera fide stabiliendos, vel eos ad præclara quæq; ac naturæ vires excedentia præstanda elegit, nouo aliquo, insigniq; natalium ostento a communi reliquorum hominum nascendi lege, ad eorum sanctitatem indicandam, discriminare consuevit; eo nimirum consilio, ut quantum olim ipsa nascendi conditio portendat, futurusq; sit eorundem, & meritorum cumulus, & virtutum amplitudo ex natali augurari liceat. Exempla, quæ propè innumera occurrunt libens prætereo, nè

513v

B 4 tempus

tempus in re notissima terram. Maiolum ergo parentes tanquam sibi cęlesti dono a Deo datū ita educandum statuerunt, tanquam si ex eo magnum aliquid ad plurimorum salutem proventurum pro certo autumarent.

In primis igitur, ut cum lacte pietatem imbiberet, non quamlibet, sed quę castis, ac probatis moribus esset, ei nutricem adhibuerunt. Ne quis autem hoc, aut negligendum omnino, aut parvipendendum existimet, Plato ipse, qui perfectissimi hominis idęam efformandam sibi assumpserat, ab infantia, & ab ipsis incunabulis exordiri non incongruum existimavit, docuitq; dialogo VII. de legibus quantum in eo sit momenti, ut matres, ac nutrices, neq; bibaces, aut vitio aliquo fędatę sint, quod tenerima illa ætas occulto quodam sensuum oblectamento corrumpitur, difficillimęq; curatur. Quare optimę Samsonis matrem (ut docent sacra litera) monuit Angelus, ne vinum, siceram, aut immundum quid, quo sanctitas filij impediretur, gustaret, quasi matrem prius opus esset, quam filium, Nazaraam, sanctamq; fieri. *Cave* (inquit Angelus) *ne vinum bibas, nec siceram, neq; aliquo vestaris immundo; erit enim puer Nazaraeus ab infantia sua.*

Infantiam igitur sic transegit Maiolus, ut

verę

verę de illo dici posset, quod de prestantissima Virgine; ac Martyre Agnete ab Ecclesia dictum est, *Infantia quidem computabatur in annis, sed erat senectus mentis immensa.* Cum enim tenera illa ætas, quę nondum perfectum rationis vsum habet, naturę quadam propensione leuitatibus, ac nugis apprimę delectetur, Maiolus ę contra, nihil in infantia, præter infantia annos habens, ita proprios illius ætatis mores moderabatur, ut in incessu gravitatem, in risu moderationem, in oculis modestiam, in verbis prudentiam, in omni deniq; actione maturitatem consilij præ se ferret. Nec quisquam erat ad eõ vecors, aut consilij inops, quin illi (suppeteret modõ vita,) magnum a liquod honorum, ac dignitatum culmen in Dei Ecclesia ominaretur. Fouebant hanc præclaram Maioli indolem parentes eius, qui, ne quid illi ad verum deus in confirmata ætate comparandum deesset, impedimenta omnia auferre studebant, quare & pietatem in primis colere, & æqualium tantum, nobiliumq; puerorum consuetudine delectari illum volebant, ad eõ ut, ex tam præclaris vitę initijs, reliquum ætatis spatium, quàm præclarę ad omnem virtutis laudem traducendum esset, non difficulter quisvis coniectare posset.

Maiol

Maioli pueritia, atq; adolescentia.

C A P I T U L U M

Exactis laudabiliter infantiae annis, pueri-
tiamq; ingressus, ut litterarum studia cum
vitae integritate coniungeret Maiolus bono, ac
docto Praeceptoris traditus est à parentibus. Non
enim minus interest, ut ait Cicero, Inorat. pro
Archia poeta, quos asciscas Praeceptores quare
quo, uultus sis parentes siquidem liberi ut ma-
iorum ingenia, a quibus geniti sunt referunt etia
Magistrorum à quibus instituti sunt, aut virtute-
tes, aut vitia penitus haerunt. Alexandri Ma-
cedonis exemplo veritatem hanc comproba-
tam fatebitur, qui illum virtutibus alioquin
omnissimum Principem, nonnullis tamen qui-
bus Leonides eius educator notabatur vitijs nõ
caruisse, apud probatos auctores reperit.

Quam ob rem Theodosium optimum, ac reli-
giosissimum Imperatorem impensè laudat Ba-
ronius tom. 9., qui ut filios suos Arcadium,
atq; Honorium optimae spei adolescentes non
tam Imperij, quam virtutum faceret haeredes,
Arsenium Romanae Ecclesiae Diaconum vitae

inte-

integritate, doctrinaq; praestantem inter pri-
marios Anachoretas titulo sanctitatis deinde
connumeratum à Damaso Papa impetrauit, a
quo erudirentur, cui cum eos traderet, Post hac,
(inquit) O Arseni, et magis pater horum, quam
egressus; tunc enim filios meos dignos imperio
indicauero, si cum litteris veram fuerint pietate-
sem assecuti.

Et verò tanti semper fecerunt sapientes viri
bonam puerorum educationem, ut ex ea omnè
vitae humanae foelicitatem pèdere arbitrati sint,
experientia quippè compertum est, non solum
eos, qui bonam, sed & qui prauam naturam
fortiti sunt, rectae institutionis beneficio ad opti-
mam frugem perducì posse. Quidè quod Sapien-
tia ipsa initio Prouerbiòrum Salomonis induci-
tur benè multis, & verissimis rationibus adol-
scentes ad virtutem, & optimarum scientiarum
adeptionem inflammas. Cuius quidem verba
licet omnia mysterijs sint refertissima, illud ta-
men quod ad rem nostram facit, est perpenden-
dum, quòd sub allegoria sementis, ac messis, uti-
litate bonae educationis toti deinceps vitae
spatio profuturae clarissimè insinuans ait. Come-
dant ergò fructus viae suae Prouerb. 10. 3. 11.
quod quidè clarius explicat D. Paulus his verbis,
Quae seminauerit homo, haec & metet. Gal. 6. 7.

Pater

Pater hic vitam hominis anno comparari; pari enim modo videntur ortum habere, adolefcere, fenefcere, ad interire; ficut verò fenefcente autumno, quæ eff vtilior pars anni, colliguntur fructus, quorum femina, prius humo bene fubacta, terræ fuerant agricolarum manibus nec fine labore concubita, idem etiam adolefcen- tibus euenire folet, qui vitæ fuæ fructus cum ad fenefctutem peruenerint, non fine maximo fœnore collectos, in proprios vfus depromunt, fic, vt veriffime fatendum fit, fructibus adolefcen- tiæ a lenda effe fenefctutem, ne quis eiuſdem Sapientia ob- iurgationi fubiaceat, quæ fœcordiam, ignauiq; adolefcen- tium nonnullorum fugillans, ait, *Quæ in iuuentute tua non congregaſti, quomodo in fenefctute tua inuenies. Eccl. 2. 5.*

Hoc autem a deo verum eff, vt natura ipſa dictante; etiam ipſi Gentiles nullo fidei lumine colluſtrati cognouerint, nam Plutarchus librum de Edicandis liberis compoſuit, in quo præterquam quod multa quæ in hoc argumenti gene- re dici poſſunt, præclare collegit, etiam id, quod a Sapientia dictum eff, non ignoraffe videtur, eū ætate fuorum educationem agricolationi effe fi- milem, naturamq; abſq; disciplina effe cœcam, disciplinam verò quæ natura deſtituitur, imper- fectam effe, ac mancã. Tria porro neceſſario

requi-

requiri ad optimum agrorum cultum docet idẽ Plutarchus, Bonum ſolum, Peritum Colonum, & femina frugi. Natura ſolo, agricolæ Magiſter, femini præcepta, respondent; Ac quemadmo- dum (ait idẽ Plutarchus) cultura ceſſante, telluris ſolum quamuis bonum, ſterileſcat oportet, quan- toq; melius fuit natura, tanto deterius fit negle- ctu, idem etiam in hominis educatione fatendũ eff contingere, nam, quæ arbores non tortuofæ ſunt, atq; infrugifera, ſi per incuriam habeantur? Quæ non frugifera, ſi probe curentur? Qui equi a prima ætate domiti, non parent deſſor- tibus? Qui mature non ſubacti, feroces ac perui- caces non euadunt? Manſuetum animal appel- lat Plato, hominẽ, ſi cum natura felici, re etiam quomq; diſciplinam fuerit nactus, ſi ſecus, ferocif- ſimum omnium quæ in terris naſcuntur. Quare nil mirũ, ſi in bene conſtitutis Rebus publicis, vt fuerit Romana, & Spartana, nihil religioſus obſeruatum, quã vt pueri, quorum aliquando curæ, ac regimini in confirmata ætate patriæ gubernatio committenda erat, probe, ac ſanctè inſtituerentur; *Altr enim, vt aduertit S. Hiero- nymus, inſiguntur animis, quæ pueri didicerunt, & niſi difficulter credatur, quod rudes anni per- biberunt.* Quare in eo, totus eff S. Doctor *Epift. 5. l. 2. vt latam primariam inter Roma-*

nas

has feminam diligenter moneat quæ ratione
& præceptis filiam instruat, quorum illud præ-
ceptum est, *ut nihil aliud discas audire, et loqui
nisi quod ad Dei timorem pertinet, turpia verba
non intelligat, cantica mundi ignoret, adhuc re-
vera lingua psalmis dulcibus imbuatur.* Nec
immerito S. Iohannes Chrysostomus hom. 1. de *Anna
& Sam.* Annam Samuelis Matrem summis ef-
fert laudibus, quod vix ab lactatum filium ad
templum deduxerit, ac Deo statim dicarit, ne
scilicet externa infici malitia, sed coelesti potius
doctrina repleti possent. Atq; hæc paulo dilige-
ntius, & o pluribus a me commemorata sunt, ut &
quam præclare suo muneri parentes Maioli in
eo educando satis fecerint, & quam accurate
Maiolus ipse parentum votis præq; voluntati re-
sponderis, appareat.

Sed quoniam Dei potius spiritu quam paren-
tum studio, & cohortationibus agebatur Mai-
oli animus, operæ pretium erit advertere quo pa-
tito se in tam lubrico ætatis flexu præsterit
Maiolus, atq; ea gesserit, quæ naturæ, atq; æta-
tis supergressa conditionem aliquid in eo supra
omne mortalitatis fastigium inesse facile conje-
ctari possent. Quod dum mento recolo, subit mihi,
quod de Davide adhuc adolescentulo, vixq; pu-
bertatis annos ingresso, expendit S. Augustinus,

quem cum inaudita animi magnitudine, ac vi-
sili potius quam puerili ferocitate Saul Israe-
liti populi Rex deposcentem sibi ut daretur po-
testas cum Philistæo illo gigante quo cum ne-
mo ex regis exercitu singulari certamine con-
gredi audebat pugnandi, quoq; facilius regis
animum ad hoc impetrandum desisteret, pro-
prias extolleret vires, reportataq; de Leonibus,
& Vrsis victorias, a quorum rabie paternas oves
sapius vindicaret, *Intellexit Rex* (inquit S.
Augustinus) *cum videret audentem puerum ali-*
quid in eo diuinitatis inesse, nec illum venera-
etate sine diuino instinctu talia posse præsumere.
Accomodatissime hoc de Maiolo dici posse exi-
stimo, dum illum Davidis instar non Leones, &
Vrsos, sed se ipsum, hoc est rebelles impetus ra-
tionis comprimentem considero; qui profecto
eo difficilius vincuntur, ac perdomatur quod
nobiscum geniti sunt, atq; excreuerunt.

Atqui ego dum Maioli pueritiam, atq; ado-
lescentiam laudo, nolim quisquam existimet
Oratorem me potius quam Historicum agere,
nam si D. Cypriano teste, *Virginitas est soror*
Angelorum, victoria libidinum, regina virtutu-
rum, possessio omnium bonorum, certè cum eam
Maiolus toto uitæ suæ tempore ne leui quidem
suspicionis afflatam umbra seruauerit, omnium
etiam

etiam bonorum copiam habuisse, ac propterea
 Davidis instar quoddam diuinitatis uestigium
 præse tulisse dicendus est. Fallor, nisi huc S. O-
 dil, in eius uita respexit, dum ait, *Factumq; est*
uener, ac prouidentia Dei, ut optime spei puer di-
uinitis actionibus accuratè intensus, eorum ado-
lescentia tempus sine castitatis dispendio trans-
egerit, atq; ita deinceps toto uita spatio virgi-
neum decus in suo resinuerit corpore. Diuinas
 porro illas actiones, quibus intentus erat Maloli
 animus, licet omnes propè uirtutes fuisse dixe-
 rim, uerius tamen Orationem, ac Studium sa-
 crorum librorum fuisse pro certo a firmandū
 est; Has enim esse geminas quasi alas, quibus
 humanus animus ad Deum feratur, communis
 est Sanctorum Patrum sententia. S. Thomæ A-
 quinatis exemplum, illiusq; sanctissimi Docto-
 ris auctoritas ad ueritatem hanc comprobandam,
 sufficiat. Vnde bene concludit S. Odilo.
Quare Maiolus (inquit) accedente pueritia, seu
dijs Ecclesiasticis traditus est, litteris spiritua-
libus religiose imbuendus.

Maioli iuuentus, & litterarum studia.

CAPVT V.

NVlla inter hominis ætates iuuentute peri-
 culosior, nulla ad uitia, ea præsertim,
 quæ ad corporis voluptatem pertinent procli-
 uior; siuè id ex naturali quodam impetu, & san-
 guinis ebullientis estu, qui tunc maximè efferue-
 scit, siuè ex neglecta in ætatis antea facta decursu,
 morum, institutionisq; disciplina, siuè ex prauo
 æqualium sociorum exemplo, quod non leui ad
 turpia quæq; consecranda esse solet incitamen-
 to, seu deniq; ex licentia quadam peccandi, quæ
 tunc maximè consequitur cum exacta pueritia
 atq; adolescentia, quæ castigationibus parentū,
 magistrorumq; obnoxia est, sui quodammodo
 iuris esse homo incipit, & quasi quædam repa-
 gula perumpens, metum, quo tenera ætas in
 officio continetur, facile ad ea quæ cupit ani-
 mus, se totum effundit.

Hæc nimirum ætas illa est, quæ a Pythago-
 ra philosopho per ypsilon litteram significatur,
 cum scilicet in ipso iuuentutis limine, quasi in
 biuio quodam constituta adolescentis mens, vel

ad dexteram hoc est per laborem ad virtutem, vel ad sinistram, hoc est ad vitia per otium deflectit, cumq; alteram ex his ingressus est viam, non nisi difficulter etiam cum senuerit, ab ea recedere potest. Exempla, quæ ad hoc probandū non pauca apud profanos, & sacros auctores suppetunt, quia passim cuiq; sunt obuia libens prætereo, præterquam quod quotidiano in dies experimento verum hoc esse nimium quantum patet? Atq; hoc est, quod pulcherrimo figmēto poeta nobilissimus de Hercule comminiscitur, adstitisse nempe illi dum iuuentutem ingrederetur hinc Virtutem, illinc Voluptatem, utramq; ad sui sequelam magnis propositis præmijs fuisse cohortatam: Herculem, despecta voluptate Virtuti adhæsisse ex quo illi immortalitas nōminis.

Idem sibi Seuerinus Boetius nobilitate generis, atque eruditione non minus quam sanctitate illustris euenisse fateretur, dum lib. 1. de Consolatione Philosophiæ, sibi ægro decumbenti apparuisse affirmat, hinc muliebri, sed honestissimo habitu Philosophiam, illinc lasciuo cultu in omne ostentum pompe comptas elegantissimè, Musas. Quibus quidem à Philosophia increpitis, & vt scenicarum instar meretricularum deturbatis, ad veram fuerit foelicitatem contemplandā,

rerumq;

rerumq; cælestium possessionem assequendam ab eadem inflammatur. Liceat nunc mihi, neq; in re ficta Herculi, atq; Boetio, Maiolum comparare, cuius mentem diuina Sapiencia ita collustrauit in vitæ primordio, vt meritò illud Ecclesiastici dicere possit. *Cum adhuc iunior essem, priusquam aberrarem, quæsiui sapienciam palam in oratione mea, ante tempus postulabam pro illa, & vsq; in nouissimis inquirameam.* Cum ergo Maiolum viderent parentes annos anteuertisse sapiencia, magnoq; animi impetu ad virtutem ferri, Lugdunum illum ad altiora excolenda studia mittere decreuerunt.

Mos hic ablegandi filios in exterarum nationes, laudari nē magis, an improbari debeat, in dubium verti à quibusdam solet. Consultius facturos existimo parentes, si filios extrâ patriam ad ea tatum publica gymnasia mittant, vbi legum obseruantia, Magistratum reuerentia, Principum decreta, Dei timor, Ecclesiarumq; cultus vigeat, non verò vbi armorum licentia, immodici sumptus, scortationes, violatio legum, Ecclesiarum contemptus, blasphemias, & quod malorum omnium magister est otium, rixæ, atq; contentiones inter partes assidue exercentur. Cui enim dubium esse potest in benè for-

C 2 matis

maius Vniuersitatibus, publicisq; Accademijs acriores ad studia faces addiscentium animis admoueri, mutuisq; concertationibus quodam quasi attritu ingenia acui, quod intra domesticos parietes sub priuata vnus præceptoris institutione nulla potest ratione cōtingere? Maiolus igitur, cum eo, qui decebat comitatu, a parentibus Lugdunum missus est, quæ tunc ciuitas tanquam bonarum artium emporium ab omnibus habebatur, vbi (vt Andreas Quercetanus in annotationibus ad Chronica Cluniacensia ait) præter philosophicas disciplinas Ius Ciuile, & Canonicum prælegi erat solitum.

Est Lugdunum vrbs in planitie intra Rhodanum, atq; Ararim sita, nam quæ in colle a L. Munatio Planco olim fuerat condita, in qua certamen græcæ, latinæq; linguæ institutum erat hac lege, vt victi victorum laudes celebrare cogerentur, nisi ferulis cædi, aut proximo flumine mergi mallerent, vna nocte, Imperante Nerone, vt ait Seneca, centesimo postquam condita fuerat anno, penitus conflagrauit. At bono certè, si fas est dicere omine, exultis enim fallorum Deorum simulacris, abolitisq; vanis superstitionibus, & de illis flammis affulgente mox Euangelij luce, verò Numini templa, aræq; fuerunt exædificata, vt quæ fuerat magistra erro-

ris

ris (S. Leonis ser. 1. in Nat. SS. Petri, & Pauli de Roma loquentis verba vsurpo) *seret discipula veritatis, & magistra*. Hanc S. Odilo in Vita S. Maioli, philosophiæ matrem, & altricem, totiusq; Galliæ ex more antiquo, & iure Ecclesiastico arcem appellat. Quamuis autem inter Lugdunensem, ac Senoneniem Archiepiscopos his olim de primatu fuerit orta, hanc tamen Urbanus II. Apostolica Auctoritate dirimit, Lugdunensiq; causam adiudicauit, quare & Fridericus II. Imperator Heraclio Petri venerabilis Abbatis Cluniacensis fratri Archiepiscopo Lugdunensi diplomate dato hanc prerogatiuam confirmauit.

Non abs re autem fuerit inquirere, quomodo se Maiolus Lugduni, hoc est, in vrbe opulentissima, ac voluptuosissima inter æquales ætate præstiterit, quæq; omnibus exempla probitatis, & modestiæ tum, domi, tum extra, præbuerit. Ac primò quidem sensus ita sibi custodiendos esse statuit, vt nihil de candore illo mentis purissimo, ac modestia morum, quam in patria seruarat, deperiret; sæpius enim repetebat animo, quod Iustinus Martir ad Zenam, & Serenum scribens monet his verbis.

Qui bene viuere vult, is neq; videat multa, neq; audiat, neq; studeat audire, neq; si audiat, aut

C 3 videat,

videat, audire se, aut cernere existimet; forma enim eranquillitatis animi hinc sumit exordiū. Domi igitur se quàm libentissimè continebat, eosq; ad conuictum, ac familiaritatem tantummodò adhibebat, quos, & modestia, & honestas morum præ cæteris commendarent. Ac ne quid incautius contingeret, ex quo paulatim in grauiora prolaberetur, minima quæq; vitabat, verissimum illud asseuerans quod ad Celantiam docet S. Hieronymus Epist. 20. lib. 3. *Tauto facilius (inquit) abstinemus a quocunq; delicto, quo magis illud metnimus, nec cirò ad maiora progreditur, quietiam parua formidat.* Neq; verò propterea a socijs, & æqualibus, quorum consuetudine minus delectaretur Maiolus rusticitatis arguebatur, quin imò maior inde in eum reuerentia, beneuolentia maior. Studia verò sic amplectebatur, vt nec assiduitas mensuræ, nec mensura methodo, neq; methodus delectationi officeret; Hæc enim omnia ad proficiendum in quauis facultate, ac disciplina necessariò requiri autumant sapientes. Ac licet olim Iulium Cæsarem dictatorem inter spectacula publica, Octauium Augustum eius nepotem inter arma, Portium Latronem, atq; Alexandrum Seuerum inter conuiuia, C. Plinium inter longissima itinera, librorum lectionem, ac studia

studia non intermisisse, legisset Maiolus, ipse tamen Sanctorum Patrum Augustini, Hieronymi, Basilij, Nazianzeni, reliquorumq; exemplo edoctus, precationibus, sacrorumq; mysteriorum commentationibus, non minus quam studio litterarum insistendum sibi esse statuit, & diuinis quidem meditationibus, vt sibi, disciplinarum verò studio, vt alijs prodesse posset. Ex qua vicissitudine, seu alternatione effectum est, vt anxiam illam, nimiumq; peruicacem animi sollicitudinem, qua pleriq; ita aguntur, vt ad res præclare obeundas inepti prorsus, minimèquæ habiles reddantur, deuitaret, verumq; esse experiretur, quod in Sapientiæ commendationem sapientis ore depromptum est cap. 8. *Non habet amaritudinem conuersatio illius, nec tedium conuictus illius, sed lætitiã, & gaudium.* Hunc viuendi tenorem dum Lugduni seruaret Maiolus, Deumq; assidujs fatigaret precibus, vt i sibi quæ potissimum vitæ rationes ineundæ essent, significaret, sensit paulatim eam sibi mentem injici, vt pro Antonio, Antonium quæreret, hoc est, relictis studijs, quibus sub Antonij præceptoris sui cura imbuebatur, Antonij Ægyptij Anachoretarū magistri mores, vitæq; consecraretur, quod cum animo qua id ratione effici posset meditaretur, a parentibus in patriâ reuocatus est,

*Reditus Maioli in Patriam, & quo
illic ab eo gesta.*

C A P V T V I.

Peracto studiorum cursu, satisque de Philo-
sophiæ, sacrarumq; litterarum penu locu-
pletatus Maiolus in patriam redijt, vbi omniũ,
vt par erat, gratulatione, benevolentiaque si-
gnificationibus exceptus, illustre virtutum spe-
cimen esse ciuibus suis cepit. Indecorum quip-
pe iudicabat, si quæ Lugduni bene viuendi præ-
cepta hauserat, hæc in patria ad proximorum
vtilitatem non conferret. Quare in eo maxime
totus erat, vt discordes animos conciliaret, pa-
cem vbiq; fereret, lites componeret, innocentibus
patrocinaretur. Sæpius carceri mancipa-
tos inuisere, ægros, tum, quos domi rerum om-
nium egestas premeret, tum quos in Xenodo-
chijs male habitos precario viuere sciret, beni-
gno comiter alloquio, omnibusq; charitatis of-
ficijs prosequi, memor Dominum, horum sibi
affecta persona Matth. 25. dixisse, *In carcere
eram, & venistis ad me, infirmus eram, & vi-*
sistis

sistis me; His, alijsq; pietatis operibus, quæ
circa corporis curam versantur, ea quæ intimius
ad animarum salutem pertinent adiungere, si
quos à Christiani cursus meta aberrare, & pecca-
torum mole obrutos perniciem sibi, proximisq;
creare nosset, non tam cohortationibus, quam
inculpatæ vitæ exemplo ad meliorem frugem,
prescriptumq; rationis, nunquam intermisso co-
nato prouocare. Id quò facilius prestaret, capto
qui vix ad corporis, animiq; vires sustentandas
sufficeret somno, tempestiue strato, ne sibi me-
lior pars diei deperiret, prodibat, antelucanasq;
horas precatiõ, rerumq; cœlestium meditatio-
ni in domestico sacello, procul ab omni rerum
domesticarum strepitu, tribuebat. Nouerat si-
quidem hoc Sanctos Patres, quorum celebrius
est in Christiana Republica nomen a Dauide,
Ioboq; edoctos, fecisse, quorum exemplo vt ad
vigilantiam excitari, ita obiurgationibus ab
ignauia, torporeq; deterreri quiuisset.

Repetebat identidem animo, sibi que dictum
autumabat, quod Ecclesiasticus habet, cap. 39.
*Sapiens cor suum eradet ad vigilandum dilu-
culò ad Dominum qui fecit illum, & in conspe-
ctu Altissimi deprecabitur, aperiet os suum in
oratione &c. Quin, & Dominum ipsum sub Sa-
pientiæ nomine vigilantibus, non in multam
diem*

diem stertentibus se se obtulisse inueniendum. illis verbis, Prou. 8. *Et qui manè vigilauerint ad me, inuenient me.* Cibi non minus, quam verborum parcus: Ita diem transigebat, vt ne minimam quidem illius partem absumi otio pateretur, quin præclari aliquid ad aliorum documenta, aut profectum præstaret. In tanta totius vitæ honestate præstantissimo Ciue digna elucebat in eo præ ceteris virtutibus demissio animi, & modestia, adeo vt, licet in omnium ore, atq; admiratione esset, nihil magis a perneretur, quàm admirationem hominum, & laudes. Habet enim hoc virtus, vt ipsa sibi sufficiens, popularis auræ, humaneque in primis laudis sit contemptrix. Quibus sensim bonis artibus effectum est, vt audito Maioli nomine statim quisque conciperet idæam perfecti, exactissimiq; ciuis.

Regebat per id temporis Matisconensem Ecclesiã Naymbodus Episcopus, qui percrebescēte in dies Maioli virtutum fama, Ecclesiasticæ illum militiæ adscribere, Pastoralis muneris socium, ac successorem sibi destinarat. Et visus est pijs Episcopi votis campum aperire. Deus, sublato enim non ita multo pridem, qui Archidiaconi dignitatem obtinuerat, Episcopus honestum nactus est locum, cui Maiolum induceret. Eum igitur accersitum rogat, hortatur,

tatur, vrget, velit se in Ecclesiasticorum ordinē, tum ad Dei, tum ad Matisconenfis Ecclesiæ obsequium, tum ad animarum salutem, quo nihil Deo carius esse potest cooptari. Hoc audito Maiolus, vti erat sui, rerumque suarum humillimus æstimator, omniumque terrenarum dignitatum in primis despector, reluctari primò, sequè eo gradu, qui virum ætate grauem, prudentia non vulgari, rerumque Ecclesiasticarum scientia instructum requirebat, indignum profiteri. Cui Episcopus, *An te (inquit) refractarium summo omnium Imperatori, qui te in suis Castris militem, & quidem non gregarium postulat, Maiole præbebis? Vide, ne dum meæ, in dō potius diuinæ acquiescere renuis voluntari, te ipsum in obfirmitati nimium, peruiuacisq; animi piaculum inducas.* Ea voce victus, ac territus Maiolus, & vt ait S. Odilo, *Cum id Clerici, & Ciues consulissent, hortante Episcopo eius Ecclesiæ se passus est Archidiaconum consilui; Humilitatis enim gratia præditus, noluit esse immorigerus iubenti Episcopo, per cuius ministerium id sibi diuinitus sentiebat imperari: Vt autem res ipsa postea declarauit, erat hoc maioris cuiusdam utilitatis causa, ita à Domino ordinatum.* Hactenus S. Odilo.

Archidiaconus igitur, & seruatis de more omnibus

nibus Ecclesiæ gradibus, Sacerdos effectus, cœpit, & quæ Archidiaconi, & quæ Sacerdotis partes sunt accuratius perscrutari, & exequi, sæpius se ipsum sibi sistens adhibito diligenti examine in sua gesta inquirere, num vsquam à perfectissimæ vitæ norma declinarent; num aliquid deprehenderet quod quamuis è virtute factum, posset adhuc vterius recudendo perfici magis, absoluiq;. Quæ susceptæ vitæ ratio, in itaq; dignitatis munus exigent, ea, num integra fide, solertiq; cura præstitisset additè aliquid adhuc posset, ad priorem animi alicritatē, quo promptius in diuinæ voluntatis obsequium, mandatiq; sibi muneris, quibusdam quasi calcaribus incitatus, excurreret. Non quæ iam peregerat, sed quæ sibi peragenda essent, vt perfectionis metam attingeret, exemplo Pauli extendentis se ipsum ad ea quæ priora sunt, & quæ retrò erāt obliuiscētis, intueri. Sacrum missæ sacrificium quotidie Deo offerre; Ad Canonicas horas tum diurnas, tum nocturnas in Choro persoluendas Clericis omnibus præire. Diuini autem verbi præco factus, non inani verborum strepitu, aut fucata lenocinijs oratione, quod se se ostentantis animi indicium est, sed solida, verèq; cœlesti eloquentia auditorum mentes à peccatorum sceditate deterritas, ad prioris vitæ labes elucen-

das

das, salutemq; animæ procurandam inflammare dicendo contendebat.

Interea Fulcherius eius parens accedente ad Senium diuturna egritudine ex hac vita migrat, quem paucos post dies solatio viri orbata subsequitur mater. Vtrique Maiolus decumbenti adstitit, nulla in re desuit, benedictione impetrata, extremos spiritus hausit, honestissimèq; parentauit, non præficus adhibitis, aut conductiis lamentatoribus, qui ementito luctu, dolorem, quem non afferrent, ostentarent; Sed sacris precibus, ac votis, pijs largitionibus, sacrificijs, alijsq; honestis, sanctisq; operibus, quibus defunctorum animæ mirificè iuuantur, citiusq; è Purgatorio carcere, Beatorum cœtibus adiunguntur. Corpora eorum in maiorum suorum sepulchro, adiecta funebri, piq; oratione, quæ ipsorū laudes strictim comprehendebantur condidit. Solus itaq;, defunctis, ac tumulatis parentibus, adita amplissima hereditate, latum sibi aperiri campum sensit ad charitatis, & pietatis officia præstanda, ad quæ iam tum eius mirificè animus incalecebat. Quamobrem quæ subleuandis inopia, atq; egestate pressis, quæ reficiendis, aut de nouo ædificandis Ecclesijs, paulatim consumpto omni censu, atq; omni ferè re familiari profusa, cum nihil omninò sibi reliquum

quum fecisset, quadam die Grimardus eius
 Aconomus, & rerum domesticarum curator
 eo adductum se sensit, vt non haberet quo ne-
 cessaria ad victum compararet. Re ad Maio-
 lum delata, tantum abest, vt ex tam inperato
 nuncio aliquid mæroris perciperet, quin potius
 lætatus apprimè est, quod de Dei Opt. Max. in
 se prouidentia experimentum aliquod capere
 posset. Citò igitur ad Ecclesiam Diuo Michæ-
 li dicatam, quam ipse pietatis ergò construxe-
 rat, accurrens, prouoluit in genua orationi se
 dedit. Dum ibi de Dei benignitate, liberalita-
 teq; confidens attentius orat, argenteos quosdã
 nummos ante se positos videt. Quod cum De-
 monis astu factum esse existimaret, relictis
 nummis, aliam est Ecclesiam ingressus, ibique
 iterum orans eosdem illos nummos contuetur.
 Sed cum tertio aliò digressus eosdem omnino
 reperisset, in Diuinam id prouidentiam, quam
 orando poposcerat, referens, exceptos solidos
 Grimardo, qui miraculi magnitudinem fuerat
 admiratus, dedit, quibus, & domesticis necessi-
 tatibus factum est abundè satis, & egenorum in-
 opie obuiam itum. Hic postea Grimardus (vt
 in Chronico Cluniacensi habetur) heri sui exem-
 plum sequutus, & Cluniacensi militiæ nomen
 dedit, & piè, ac sanctè obiit.

Cluniac

*Cluniacensem habitum Maiolus sumit
 ab Adamaro Abbate.*

C A P V T VII.

Cluniacense Monasterium ad Gronam
 flumen Aquitanie positum, & a Guil-
 lelmo cognomento Pio, Duce Aquitanie, &
 Comite Aruernorum erectum, vt cap. 2. de-
 monstratum est, quamuis Guillelmus Paradi-
 nus lib. 5. Annalium Burgundie, Petrus San-
 julianus lib. 2. & 3. antiquitatum Matisconen-
 sium, & Iacobus Seuertius par. 2. de Episcopis
 Matisconensibus Guarino, seu Vuarino Comiti
 Matisconensi, & Cabilonensi eius Monasterij
 excitationem tribuant, non amplius, quam quin-
 decim miliaribus à Matisconensi Ciuitate
 abest. Huc Maiolus modò per domesticas cu-
 ras, muniq; Ecclesie liceret, frequens se con-
 ferebat. Ea enim tunc erat Cluniacensis Mo-
 nasterij opinio Sanctitatis, & virtutum, vt fa-
 cile ad se omnium animos alliceret, atq; ad per-
 ditendum veræ salutis semitam attraheret.
 Feruebat nimirum adhuc, vt àssolet in exordio
 nascen-

nascentium Sacrarum familiarum regularis disciplina vigor, & castigatissima vitæ ratio per sanctissimos Abbates Bernonem, atq; Odonem propagata, atq; a successore Adamaro, qui tunc præerat, recepta, promotaq; : voluntaria paupertas, rerum omnium abdicatio, parendi studium, & alacritas, demissio, loquendi parcitas, modestia, ardens Deo magis, magisq; placendi desiderium, innumeræq; aliæ virtutes, quibus insigniter instructi videbantur illius sanctissimi instituti Sectatores Maiolo faces addiderunt, vt idem viuendi genus amplecteretur, in quæ tam præclara militia daret Deo, ac Sancto Patri Benedicto nomen. Prodidit se ex signis, ac verbis, quæ sunt indices animi, hoc Maioli desiderium maiorij illorum Monachorum cætui, sed venerabili in primis, euidam seniori nomine Hildebrando, de quo illud est apud Sanctum Odilonem in vita Sancti Maioli celebre humilitatis elogium. *Hic (inquit) bis inuitatus, vt Abbas fieret, adeo constanter recusauit, vt magis parere quam præcipere, potiusque subesse, quam præesse voluerit.* Hic igitur à Maioli latere nunquam discedens, cum eo ita egit, vt explorata, & cognita eius voluntate, Diuini Numinis in eo indubiè cognouerit vocantis vocem. Nec mora Hildebrandi hortatu Matifco-

nem

nem Maiolus reuertitur, Archidiaconi dignitatem abdicat, quod reliquum erat facultatum, ac rei familiaris in pauperes, atq; egenos erogat, ac nobilita multos post dies Clunia cum reuertitur.

Hoc Maioli in Sacram familiam abeuntis consilium, vt Clunia censibus cunctis lætitiæ, ita Matifconensibus vniuersis, Episcopoq; in primis incredibilem inuicem, ac molestiam attulit. Priuari enim præstantissimo Ciuei ægrè admodum ferebant, à quo innumera tunc corporis, tum animi exolumenta se accepturos crediderunt. Et quia Maioli in deliberando prudentiam, & in proposito permanendi constantiam, firmitatemq; inimi nouerant, qui non leuiter, ac inconsulto rem a se grauem, tantiq; ad existimationem illi momenti fuisse aggressus, illum ab incepto retrahi, & a suscepto consilio remoueri haud quaquàm posse, iudicabant. Maiolus interim ab Hildebrando ad Adamarum Abbatem adductus, humiq; ad genua illius prouolutus, vt se in Religiosorum suorum numerum adscriberet, infimis precibus rogauit, manantibus interea ab omnibus qui aderant præ gaudio lacrymis. Adamarus, vt erat miti admodum ingenio, ac placidissimi moribus, humanissime hominem amplexatus, atq; assurgere

1611

D

iustum

infirmum, hortatur seriu, constanterq; velit
tam pia voluntate persistere, & nullis se patia-
tur ab incognito suasionibus, prauisq; consilijs
dimoueri. Tum versus ad Hildebrandum, *Hunc*
(inquit) *multarum virtutum virum, in sub-*
ino ductu sacrum Religionis tyrosinam pe-
ragat, tua fidei committo, si futurum, enim olim
est, ut maxima ex eo Congregatio nostra, sumat
incrementa probitatis, ac Monastica disciplina.

Falsa non praesagisse, nec spe sua fuisse dece-
ptum Adamarum, euentus ipse docuit, statim
igitur preto (vt ait S. Odilo) mundanae nobi-
litatis fastu, & supercilio, exutisq; secularibus
vestimentis, de tonsa capite, atq; esormata de-
more corpora, sacrum S. Papis Benedicti ha-
bitum, cuius vestigia iam tum sequi decreuerat,
Martius induitur. Mutari illico vilis est in vi-
ruum alterum, & maiori, quam antea delin-
morisae stantiam mari. *Myfare* incipit animo
quod ad Rastoum Monachum scribit S. Hiero-
nymus lib. 2. Epi. 13. sibiq; dictum existima-
uit, Tu (inquit) *si Monachus esse vis, non pre-*
deris, habeo carum non nisi familiaris sui re-
nuncian dolbo esse capisti, sed anima tua hoc
identidem cogitando, dum se primo noctis silen-
tio post confectas preces, qasq; conscientiae di-
scussionem, vt moris est, requirit de dilectis, cele-

flare sibi vidit caelesti luce perfusum, humanaq;
specie augustiorem Angelum, qui S. Papis Be-
nedicti regulam manu praeferebat, hanc illi, vt
eam adamusim seruaret, porrexit. Cepit illam
Maiolus libentissimo animo, & pro tam excel-
lenti in se collato munere, gratijs Deo, tutelariq;
suo Angelo actis, adeo postea, vt Chronicon Clu-
niacense habet, adamauit, amplexatusq; est, vt
ab illius praescripto ne latum quidem vnguem
dicesse.

Silentium in primis, ac solitudinem colenda
sibi statuit, idq; religiose adeo, vt non minus so-
lus, quam cum solus, neq; minus tacens, quam
cum taceret, sibi videretur. Afellasi proculdu-
bio nobilissimam foeminam S. Hieronymi testi-
monio vitae integritate, ac virtutum laude per-
celebrem amulatus, quae habebat, vt idem ait,
Silentium loquens, quasi du nil loqueretur, plus
de propria sanctitate diceret, quam posset lo-
quendo explicare. Silentium namq; inter pri-
ordia, ac veluti praebambula ad salutem esse
connumerandum ex Arsenio praestantissimo
Anachoreta didicerat, cui cum in aula Theo-
dosij Imperatoris, compendiarium ad salutem
fem tam exploraret, de Coelo facta vox est hu-
iusmodi, *Enga, tace, quiesce, haec sunt enim*
principia salutis, vt tradunt Ephrem, atque

Epagrus. Nec immerito, matrem omnium
 virtutum, atq; humilitatis fontem, silentium ap-
 pellant B. Antiochus, cum ex Iacobi Apostoli te-
 stimonio, auctoritateq; edoctus, sciret vix, ac
 nec vix quidem, religiosi nomen mereri, qui si-
 lentio non deleatur, dum ait, *Si quis autem
 putat se Religiosum esse non refragans lingua
 sui, sed seducens eorum, huius pars est religio.*
 Tanti autem in Cluniacensi Monasterio, Ma-
 ioli præsertim exemplo, silentium æstimatum est,
 ut procedente mox tempore, cum inter Clunia-
 censes, ac Cistercienses, quilibet diversè habi-
 eandem tamen vivendi normam à Sancto Pa-
 tre Benedicto traditam, servatis, orta esset a
 quibusdam eorum religiosus custodiretur silen-
 tium, causa fuerit Cluniacensibus adjudicata.
 Cum enim S. Bernardus Cisterciensis Abbas vi-
 tio venteret Cluniacensibus, quod iuniores ex
 præscripto regulæ à S. Patre Benedicto tradi-
 tæ, non peterent benedicti à senioribus locuturi,
 Petrus Venabilis sextus à S. Maiolo Abbas
 Cluniacensis epist. 28. ad Sanctum Bernardum,
 acutus sapienterq; respondens, *In locis, (inquit)
 silentio destinatis, peti ipsa corporis inclinatio-
 ne, ut silentium seruetur.* Quibus quidem ver-
 bis strictius, ac religiosius à Cluniacensibus, quàm
 à Cisterciensibus, silentium servari, demonstrat.

Cui rei exemplo etiam esse potest Gothefridus
 Monachus Cluniacensis, qui (ut refert Ioannes
 S. Pauli Romæ Abbas in vita S. Odonis à se
 conscripta) dum nocte quadam in eodem Mo-
 nasterio videret furem, equum Monasterij clam
 abducentem, quem in clamo impeditur pote-
 rat, libere abire permittit, ne scilicet nocturni
 silentij fractor, violatorq; esset. At, nè quis pro-
 pterea alterum alteri ex his ordinibus in regula-
 ri, ac monastica observantia præferret, Petrus
 Blethenis, qui ante quingentos annos doctrina,
 & pietate claruit, ferè vetasse visus est, dum ait,
*Sanctus est ordo Cluniacensis, & Sanctus est or-
 do Cisterciensis, & in utroq; posuit Deus my-
 sterium reconciliationis, & negotium salutis.*

*Maiolus Romam ab Adamaro Abbate
 mittitur, socium in itinere ab agritu-
 dine sanat, reuersus Cluniacum
 benigne ab omnibus excipitur.*

CAPVT VIII.

Quid causæ fuerit, cur ab Adamaro Abba-
 te Maiolus fuerit Romam allegatus, non
 tam ex Chronico Cluniacensi, quod in

Monasterij commoda eam causam transfert, quam ex Baronio conijcere licet. Nam, cum paucos ante annos Sanctus Odo II. Abbas Cluniacensis a duobus summis Pontificibus Leone VII. & Stephano IX. fuisset Romam accersitus, ut pacem inter Principes Italia componeret, qua rerum agendarum peritia, dexteritateque Odo pollébat, Sedemque Apostolicam ab Alberici patritij potentissimi Civis Romani tyrannico dominatu liberaret, re bené, ac feliciter confecta, monasterium S. Pauli pro Cluniacensi Congregatione ab iisdem Pontificibus impetravit. Huic Abbatem præfecerat Ioannem illum, qui totius peregrinationis suæ Comes vitam, & res ab eo gestas diligentissime perscripsit. Defuncto autem (ut credi potest, hoc Ioanne) Marinus II. Summus Pontifex Stephani, ac Leonis successor monasterium S. Pauli Cluniacensibus creptum, Cassinatibus Monachis attribuit, gubernandumque Leonii Abbati Ostiensi, cui plurimum deferrebat, dedit. Adamarus ergo, qui, ut Claudius Robertus in sua Gallia Christiana ait, & iura sua tueri, & Cluniacensem iurisdictionem amplificare nitetur, neminem Maiolo potiore habuit, quem ad tanta negotia pertractanda Romam mitteret. Illic igitur Maiolus profectus,

& soc-

& feliciter munere suæ legationis expleto, cum relictis, ubique prudentiæ, & sanctitatis argumentis in Galliam reuertetur, in ipso itinere Eporedia subsistere fuit coactus. Est Eporedia quam alij Hiporediam, vulgo Inuream appellant, Sala siorum Oppidam in Italia, quam Plinius in 17. regione ponit, Romanorum olim Colonia, ab iisdem ex oraculis Sybillinis inter montium angustias, qui Vallis Augustæ Prætoris fauces efficiunt, condita, ut Leander Albertus ait: Hic igitur Holdericus, qui ab Adamaro Abbate Maiolo fuerat datus comes gravissima statim febre corripitur, tam incerta salutis spe, ut de eo accersiti Medici, clamarent, adhibitaq; remedia nihil omnino proderent. Molestissimum hoc Maiolo accidit, qui priuari se vnico, atque amicissimo socio, consiliorumque suorum conscio, atq; adiutore ægerime patiebatur. Quare, in summa humane opis desperatione, Diuinum Numen à quo bona cuncta dimanant, adeundum sibi esse statuit. Dum ergo tertia ab Holderici ægritudine die, qui et se tantisper dedisset Maiolus, vidit per somnium pulcherrima senis specie Apostolorum Principem, cui Ecclesia Cluniacensis huncupata est, qui sic illum est affatus, *Anignoras, Maiole, quid frater meus Iacobus de infir-*

mitaq

D 4

mis

*mis curandis monendo dicat? Infirmam qui
in vobis inducat presbiterus ecclesia, & orēs
super eum; & oratio fidei saluabit infirmū &c.*
Quo dicto, discedens, Maiolum spe plenum, læ-
titiæque, ac de focij incolumitate securum reli-
quit. Ad Holdericum igitur accurrens, quidq;
per quietem audisset, aperiens, monuit, vt con-
uocatis omnibus, qui in hospitio illo erant focij,
orationi se darent. Res mira; vix semihoræ spa-
tio precēs protraxerant, cum ecce, Holdericum
bono animo esse iubens Maiolus, frontiq; illius
sacrum Crucis signum insignens; vt morbus ab-
scederet, imperauit, factumq; illico est, vt pristi-
na recuperata valetudine, gratias Deo agerent,
secuentiq; die itineri se se hilares darent.

Hoc Maioli facto, satis admonemur in nos-
tris, amicorumq; ægritudinibus, non ad huma-
na solum, sed in primis ad Diuina remedia con-
fugiendum; cum enim ex Sapientis sententia:
Non sit census super censum salutis corporis;
bonaq; valetudo sit thesaurus reliquis omnibus
externis bonis, quæ in hac vita haberi possunt,
longè præferendus; a Deo ipso omnium bono-
rum largitore homini datus, si quis illo aliquan-
do, iusto Dei iudicio priuetur, non statim demiti-
tendus est animus, ac desperandum, seu, quod
grauissimum scelus est, damnatis artibus, ac su-
persti-

perstitiosis medicamentis quærenda salus, quod
Ochoziam fecisse sacer textus deplorat, qui pro-
pries reprehensus, ab Elia Propheta in inter-
rem inuenit, vbi vitam se reperire crediderat,
sed potius Ezechia sanctissimi Regis exemplo
suppliciter est ad Deum pro incolumitate obti-
nenda, confugiendum, quæ obteuta, & gratia
Deo agenda, & danda opera est, ne vnaquam il-
lud ab animo infortiora excidat. Maiolus igitur
Christicum prospere curis socijs reuocatus,
omnibus beneuolentis signis ab Adamaro veni-
entiaq; Monachorum Congregatione fuit ex-
ceptus; Qui, quæ acta erant Romæ, & in itinere
ordine exponens, omnes in sui admirationem
traxit, iterumq; pro Holderico sanitati resti-
tuto gratias Deo agens, iterumq; eius clementia,
& bonitas collaudata ab omnibus est.
At dum Maiolus totum se ad S. Patris Benedi-
cti normam effingit, vt ad perfectiōnis me-
tam, culmenq; erigat, res mira, inopitans;
accidit, quæ ab humili subiectionis sta-
tu, quem ipse amabat, ad amplissi-
mum prælationis gradum,
quo maximo ab-
horrebat, fuit
euectus,
vt mox dicemus.

Adamaro

Adamaro Abbati Cluniacensi excoelato
Maiolus inuitus sufficitur.

C. A. P. V. T. J. X.

SE. X. tantum praterierant anni, ex quo **Ma-**
iolus Cluniacensi familia nomen dederat,
 vixque tricesimum etatis excefferat, cum
 suæ prægrauatus senectute, seu morbo aliquo,
 diuina certè providentiâ, quasi alter **Tobias**
Adamarus Abbas Cluniacensis, post decem in
 suo regimine totos annos, oculorum lumen a-
 misit, vir candoris animi, innocentiæq; cultor
 eximus, ut ait **Robertus** in sua Gallia Christia-
 na, de quo illud dici potest, quod nobilis olim
 Poeta de **Pythagora** cecinit.

Mente Deos adijt, ex quo natura negauit
Kisibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Qui licet forti, constantiq; animo miserandam
 illam calamitatem toleraret, quia tamen ani-
 maduertebat se Abbatu muneru parem esse non
 posse, de successore sibi deligendo, cum Mona-
 sterij senioribus serio agere cepit; Cælestis igitur
 Numinis auxilio implorato, req; ad suffragia

atamab

deducta,

deducta, omnes in eam facile iere sententiam,
 ut **Maiolum**, quo neminem sanctius, aut honori-
 ficetius dignitatem illam administrare posse iu-
 dicabant, Abbatem constituerent. Eum igitur
 in locum Comitiorum, ut moris est, accitum, sic
 affatus est **Adamarus**.

Quam me senectus, & cæcitas, duo per se mala
grauia quib; abdicare me Abbatu munere cogor
afficiant, Maiole (ut puto) vides, quam verò ar-
dencia, vnaq; sint omnium nostrum te Abbatè
depostentium vota, non te in presentiarum fu-
git; Hoc tui mores, animiq; probitas, ac qua
palles prudentia postulant. Diuina re ad hunc
gradum providentiâ, vocat. Age ergò, subli-
mem hanc sedem conscendito, qui me adhuc
ut filius Patrem coluisti, posthac ut filium, pa-
ter habe. Talia locutum, assurgentemq; ut
cum reliquis in ordine assideret, interpellans
Maiolus, Me ne ergò, inquit, vix cynocinium re-
ligionis egressum, & necdum virilitatis annos
attingentem, Abbatem constituè siccinè sa-
eros in patria honores effugi, ut periculosiores
in sacris adibus admitterem? O male auspica-
ta suffragia si tot posthabitis, qui ad sunt reli-
giosissimis patribus, me, qui neq; atate, aut neq;
vis cum his sum conferendus Abbatem fieri
pariar. Hæc, cum fingero animo lacrymabun-
du

clio

du

us proferret, multoq; plura pro se dicere pararet, circumuenitur ab omnibus, ac pro suo quisque studio obtestantur, velit eorum morem gerere voluntati; Diuinam sic instruisse providentiam, cui reluctari, atq; obniti, fas est nemi.

Maiolus in tanta oppugnantium multitudine, ardoreq; nihil de animi firmitate remittere, de animi sententia precibus non dimoueri; atq; illud merdicus retinere, quocunq; honore, ac humana dignitate procul habitis firmissimo humilitatis gradu consistere. Verfa hinc in terrorem preces, vt quod longius Maiolus a dignitatum fastigio fugeret, eò constantius Maiolum sublequi dignitates viderentur; Adamarus enim ampla voce, atq; elato corporis gestu, mitabundo similis, charitatisq; velut æstro percitus, conuersus ad Maiolum, *Quando, inquit, neque meis precibus, neque tot adstantium parentum flecteris, tibi Maiole, sub anathematis pœna Dei no mine precipio, vt sedem hanc consendas Abbas deinceps futurus.* Horruit ad hanc vocem Maiolus perinde, ac fulmine aliquo tactus, deq; ob firmata voluntate decedens, in sublimem Abbatis sedem, vel inuitus se intulit. Hanc tanti honoris despicientiam, vti dignam, quæ perpetuis signetur monumentis, S.

Odilo

Odilo sic recenset. *Electus igitur, accitur, inuicatus, vt assentiat resistit, rogatus, contra dicit, adiuratus, contere misit, tandemq; inter dicto adactus, acquiescit.* Nimirum magna res est Prælatio, & quæ multum habet difficultatis, & periculi; Nam, vt ait Nazianzenus Orat. 21. *Difficile est scire parere, sed multo difficilius scire imperare, præsertim in Imperio, quod in lege diuina situm est, & ad Deum ducit.* Decet enim, vt D. Gregorius 1. p. Past. cap. 9. ait. *Dominicum pastorem, & Sacerdotem moribus, & vita ita clarescere, quatenus in eo tanquam in vita, sue speculo, plebs sibi commissa, & eligere quod sequatur, & videre possit quod corrigat.* Nam profecto, vt rectè aduertit Nazianzenus loco citato. *Ars quædam artium, & scientia scientiarum esse videtur hominem regere, animal omnium maxime varium, ac multiplex.* Quid igitur mirum, tot Maiolum obiectis difficultatibus se lecturatum, quominus Abbas fieret, vt ad eam capeffendam dignitatem fuerit sub anathematis pœna cogendus? Eo itaq; sic electo, admittitq; omnibus, vt moris religiosorum est, ad pacis oculum, extemporaneam Maiolus habuit paracensum; breuem illam quidem, sed quæ intima cordium peruaderet, ex Sanctorum Patrum

Præ-

trum

rum oraculis, & sacraque pagina fontibus hinc
 statim. Hortatus est illa omnes ad exactam S. Pa-
 tris Benedicti normam; legesque, & ut quæ iam
 ab Odone prædecessore suo sanctissimo viro
 monastica disciplina præcepta didicerant, sub
 Adamaro eius successore facta, testaque, sedulo re-
 tinerent, daturum sibi operam ne illos pœniteret,
 quod se præ alijs dignitate illa decorassent: vnum
 hoc se ab illis petere vti Deum, cuius nutu ipse
 esset Abbas, & cuius aperte voluntatem in Pa-
 trum decreto cerneret, communibus simul præ-
 ceptis adirent, vires tanto oneri pares suggere-
 ret, ut in maximam dñi nominis gloriam, at-
 que animarum lucra ea demum suffragia bene-
 verterent. Demissa Concione, fama, quæ Ma-
 iolicensem, finitimamque Civitates de eiusmodi
 electione perualerat, cunctos qui Maiolum no-
 uerant, non vulgari voluptate perfudit, nemoque
 ferme erat, qui Cluniacensis Congregationis
 fausitati id non adscriberet, magnaque eius in-
 crementa non ominaretur.

Annus erat a Christi Natali 954. præteratque
 Romanæ sedis Agapitus secundus, cum ut fir-
 mior, ac sanctior esset Maioli electio ab
 Holdobodo Cabilonensi Episcopo sacro Syma-
 te, atque in aula decoratus, Abbas Cluniacensis
 consecratus est. Hoc eodem anno Ludouico

Fran-

Francorum Rege desiderato, filius eius Lotha-
 rius adhuc puer, ut Frodoardus illius tempo-
 ris scriptor ait, apud Sanctum Remigium
 ab Artholdo Rhenensi Archiepiscopo Rex
 consecratur. Sub hoc Rege, qui Maioli sancti-
 tatem venerari, prudentiamque admirari erat
 solitus, in maximas Cluniacensis ordo in Monasti-
 co rigore vindicando ex præscripto regulæ S.
 Patris Benedicti, progressionem fecit. Maius en-
 im Monasterium iuxta urbem Turonicam po-
 situm ab Vnnis iam euerum, Maiolus, & muro-
 rum structura, & Monachorum numero suo
 splendori restituit, ut auctor gestorum Abba-
 tum eiusdem Maioris Monasterij in suo Chro-
 nico asserit. Eodem quoque tempore Sacra
 Apostolorum Petri, & Pauli Reliquia Sum-
 mis Pontificibus in Monasterio S. Pauli Ro-
 mæ sub Odone sanctissimo Abbate ibi degen-
 te, reposita, per Cluniacenses Monachos, Clunia-
 cum ad Maiolum Abbatem delata, sub maiori
 ara Ecclesie, in columna porphyreica honorifi-
 ce fuerunt recondita, atque ipsa Ecclesia in ho-
 norem eorundem Apostolorum ab Ygone Pi-
 ctavensi Archiepiscopo, fuit consecrata. Quod
 tum ex Chronico Cluniacensi, tum ex Epistola
 Ygonis Monachi ad Pontium Septimum Ab-
 batem Cluniacensem, patet,

JURE

Quam

transcorum Regis habebatur, filius eius Iohannes
 eius ad hoc fuerit, ut Probo abbas illius tempore

Quantam rectam gubernandam rationem in-

struxerit Maiolus electus Abbas, et

mentum eiusdem humilitatis, ac

obediens exemplum

capitulum A. P. V. T. in M. Monasterio

orum & auctoritate maiori de

Nihil difficilius experiri eos, qui in seruitute

religiosorum adibus præstant, quam suavitatem

etiam imperandi severitate non miscere, ve

neque severitas asperum, neque suavis remissum

superiorem ostendat, fatentur omnes, qui de

regularis observantia profecti, aut prolapsi libros

ediderunt. *U*bi enim plerumque accidere videmus,

ut omnem licet adhibeat curam superiorem

nonne quidquam eorum, quæ ad rite munus suam

obsequium requiruntur, prætermittat, iracundiam

(quæ est humana natura fragilitas, perperamque se se insinuantis Demonis oppugnatio) spe

omni sua frustratur, ut pro quiete discordias, ac pro

tranquillitate rixas, inter sibi subiectos oriri conspiciat. Idne in credentiam sibi Cluniacensium

familiam irreperet mali, diligentissime cavet

cavit Maiolus, qui opem sibi à Deo bonorum

omnium largitore ad negotium hoc pro dignitate

peragendum, implorandam esse statuit. Hanc enim

optimam esse rationem administrationis ineundæ, & Sanctorum

exemplis, & Diuino Numine docente, didicerat.

Primo igitur se tanquam exemplar ad cuius imitationem

actiones omnes suas Cluniacensis familia conformaret,

omnibus proposuit; Sic enim Nazianzeni patrem (ut ipse

de eodem testatur) fecisse legerat. Qui se velut spiritualem

quandam statuam ad optimam cuiusque actionis pulchritudinem

expolitam ad imitandum effinxerat, & ex Lactantio, lib. 4. de vera Sap. c.

23. *Homines malle exempla quam verba, quia loqui facile est,*

præstare difficile, abesseque ab his fidem, qui præcipiunt, nec faciunt.

Operæ autem pretium fuerit aduertere qua nam potissimum

ratione gubernandi usus sit Maiolus, ex qua temperamentum

quoddam efformarit, procul à nimia tum asperitate, tum lenitate,

quod in Sacerdote, atque animarum curatore necessario

requiri per oleum, ac sanguinem ex altari desumptum,

quo ex præcepto Domini aspergi Aaron Moyse manibus iubebatur

(ut docent sacræ litteræ) designatur. *Officiunt enim, ut*

ut aduertit Philo Hebræus, nimis equanimis

Principatus; necessariòq; aliquis rigor admiscendus mansuetudini est. Et verò tam qui imperant, quàm qui parent multas subinde afferunt difficultates, quæ duram nimis, atquæ asperam, nedum inflauem reddant, cum imperandi, tum parendi prouinciam, multas item quæ debilem, ac remissam. Has omnes vt vitaret Maiolus, duas sibi in primis necessariò amplectendas esse virtutes existimauit, humilitatem, ac fortitudinem: Humilitatem quidem ex Spiritus Sancti præscripto, dum sibi illud dictum arbitratus est, *Reſtorem te posuerunt? non li excolli, sed esto in illis tanquã vnus ex ipsis.* Fortitudinem verò dum legit: *Noli querere fieri Index nisi valeas virtute irrumperè iniquitates.* His quasi armis instructus, charitateque (quod vinculum perfectionis appellat D. Paulus) non leuiter firmatus, & vitia euellere, & virtutes inferere, insertasque conseruare non illi difficile fuit. Nemo vnquam Maiolo acrius est vitia infectatus, nemo amantius amplexatus virtutes. Si quem minus ex S. Patris Benedicti præscripto viuere animaduertisset, non statim in eum summo iure agendum, sed captata opportunitate in rectam viuendi rationẽ, cohortationibus, quæ si minus proficeret, obiurgationibus deducendum, aut tandem pœna aliqua

com-

compellendum, existimabat. Neque enim suauitatem regiminis in eo sitam Maiolus censebat, vt quasi Heli summus quondam Hebræorum Sacerdos, ac Princeps satis suo fecisse muneri arbitraretur, si diceret, *Non est bonũ quod audio &c. 1. Reg. 2.* Sed efficaciter erratis occurrendum, eaque extirpanda radicitus, puniẽdaque, cum opus esset, existimabat, memor aureæ illius D. Gregorij, sententiæ, lib. 10 mor. c. 4. *Cum mala corrigi loquendo possunt, silentium consensus esse perimescas.* Id autem omne maiore, vt cum charitatis augmento præstaret, se ipsum accuratè discutiebat, & an talis esset, quales efficere nitetur subditos, inquirebat; quod omninò præstandum, ne optato careat sine correctio suadet S. Gregorius illis verbis, *Consideremus (inquit) quia aut tales sumus quales nonnullos corrigimus, aut tales aliquando fuimus, etiam si diuina gratia operante, non sumus, vt tanto temperantius humili corde corrigamus, quanto nosmetipsos verius in his quos emendamus, agnoscimus.*

Porro, vt quibus humilitatis, obedientiæ, cœterarumque virtutum, quæ verum Monachum, religiosumque virum decent, esset Maiolus decoratus insignibus, appareat clarius, mirabile ipsius exemplum, quod S. Petrus Damiani ad

E 2

Deside-

Desiderium Abbatem Casinensem, & Cardinalem Epist. 14. recenset atroxam; Ac vt maior fides dictis habeatur, ipsum producam loquentem in hunc modum. *A venerabilis (inquit) Cluniacensis cœnobij fratribus didicisse me conigit insignia duo sanctæ humilitatis exempla, quorum vnum non mediocriter quosq; prelatos, alterum valet edificare subiectos. Marcuardus tertè (Marcuardum appellat, quem S. Odilo Adamarum. Alij Aimardum vel alijs nominibus nominant) eiusdem Rector Ecclesiæ, Maiolum sibi met substituit, & grandæuam iam senectuti, suæ quietis otium procurauit. Hic itaq; dum priuatus in infirmorum moraretur ædícula, quadam aduersa scente die, casum petiit, quem Cellerarius pluribus, vt fieri solet, intensus, non modò dedit, sed & duris insuper ministrum eius responsionibus fregit, Conquestus est Abbatum turbam, nec posse se tot Dominorum perferre molestiam; Quo senex audito, non mediocriter scandalum periulit, & quia lumen oculorum prorsus amiserat, dolor in eius corde tenacius hæsit; Nam quo cæcus à visibus vacat, eo quidquid audierit in corde subtilius versat; & quia per exteriora quæq; non spargitur, interiori zeli stimulo truculentius inflammatur; Mane verò factò, ministro suo, vt se se ad manum in Capitulum duceret, iussit, adductus autem ta-*

libus

libus Abbatem aggressus est verbis. Frater (inquit) Maiole, non ego te super me, vt me persequeris impostus, nec vt tanquam emptor mancipio dominaberis. Sed, vt te vera patri filius compatereris elegi, & post huiusmodi multa proemodum commotus adiecit, Esnd, queso, meus Monachus? Quo respondente, Sum, tuumq; non magis fuisse, quàm & nunc esse profiteor. Et ille, si meus (inquit) es Monachus, protinus, Cede sedi, & locum quem ante te noueras, repera; Quo Maiolus audito, repente surrexit, humilem locum prout iussus fuerat, experit. Marcuardus itaq; quasi post liminè reuersus, vacantem occupat sedem; Cellerarium cui fuerat insensus, accusat, quem mox terra prostratum duris corripit, tandemq; modum penitentia, quæ sibi videbatur, iniungit. Perfunctus itaq; tam longi tribunatus officio, presbitero honoratus assistit. Maiolo, vt ad suam sedem redeat præcipit; ille confestim nil cunctatus obedit. In hoc igitur Sancto viro euidenter ostenditur, & vera virtus obedientia, & monastica mortificatio discipline. Verè in eo cernitur, & imperialis patientiæ dignitas, & Apostolica humilitatis regnare Maiestas. Iussus enim priuatus officium abijcere, non contempsit, iussus recipere, patienter, & humiliter obediuit; virobique; sibi met mortuus, & consummata obedientia

E 3 tie

*ria loco constrictus dum alienis omnino se sub-
stravit imperijs, nulla proprii sensus in se vi-
uere vota permisit. Sed quoniam tanta beati vi-
ri humilitas sterili esse non potuit, quod prius
de Spiritus Sancti rore radix ipsa concepit,
prorumpentium ramorum germen pullulando,
diffudit.*

Hactenus S. Petrus Damiani. Quale autem
istud germen ex obedientia Maioli pullulans
fuerit, suo loco inferius dicitur.

*Egregia Maioli dum Abbas esset faci-
nora, & quid illi in itinere contige-
rit, Episcopatum respuit.*

C A P V T X I.

HOC tam insigni edito humilitatis, obe-
dientiaeq; exemplo Maiolus omnes non
solum qui praesentes in Cluniacensi Monasterio
fuerant, sed omnes etiam procul positos, ad quos
tam praecelari facti cognitio peruenire potuit, in
sui admirationem traxit. Harum igitur, caeterarumq;
eius virtutum fama circumquaq; per
Galliam, finitimamq; provincias peruagata, tan-
tam apud omnes Sanctitatis opinionem adeptus
est,

est, ut ad eum ex remotissimis etiam locis tan-
quam ad verae pietatis, ac religionis antesigna-
num undiq; magni concursus fierent, nemoq;
esset ea tempestate intra Ecclesiae Catholicae se-
pra, qui celebritate nominis, rerumq; gestarum
laude Maiolum anteiret, verè ut de eo S. Odilo
in eius vita sic habeat; *Et in ijs quidem, qui no-
stra aetate virtutibus conspicui, exticere B. Mai-
olus praecipuus esse visus est, in cuius actione
honestas, in consuetudine sobrietas, in secundis
rebus modestia, & humilitas, in aduersis pati-
entia reluxit.* Erat per id tempus Cluniacense Coe-
nobium quasi alueare quoddam (ut Baronius
ait) suae olentium gratiarum, ex quo innume-
ra virtutum exempla manarent, itaut nobilissi-
mi quique Principes viri, ac Reges, illud vel am-
plissimis muneribus decorarent, vel Maioli
probatissimae vitae exemplo pellecti, sacrum il-
lum ordinem ingrederentur Deo liberius infer-
uituri, quod de Guillelmo provinciae Aquitaniae
praefecto testatur S. Odilo, *Qui per Sancti viri
merita (inquit) & fida obsequia B. Benedicti
habitum induere meruit.*

Extant in bibliotheca Cluniacensi duae pub-
licae tabulae, quibus Lotharius Rex Francorum
Monasterium S. Amandi, quod est in Comitatu
Trahesino cum omnibus suis iuribus S. Maiolo

Abbati Cluniacensi, eiusq; successoribus perpetuo administrandum concessit. Ex quò effectū est, vt tantum Regem imitati non pauci Principes alij, Cluniacensi Monasterio, vel ditissimas hereditates legarint, vel accersito Maiolo, noua erigendi Monasteria in suis ditionibus facultatem concesserint, vel iam constructa, & erecta, ad arctiorem Monasticæ disciplinæ tenorem, vt reuocaret, auctores fuerint.

Dum autem in strenuè promouendis hisce pietatis operibus totus esset Maiolus, nihilq; vulgare, aut non magnū versaret animo, id sibi quàm gratum, acceptumq; esset insigni voluit Deus miraculo palam facere. Dederat se fortè in viam cum quibusdam socijs, ac famulis aliquando Maiolus ad promouendam in sacris sui Ordinis ædibus maiorem Dei gloriam, nulli alij magis intentus rei, quàm vt animarum saluti prospiceret, cum fortè post emensum longi itineris spatium, consumpta omni, quam secum tulerant annona, genus quoddam fructuum agreste, quod auctor Cluniacensis Historiæ moruclas appellat, colligere hinc inde in vespertinam refectionem famulum nomine Sibrardum Maiolus iussit. Aduesperascente die cum collectas moruclas ad eò ex compressione corruptas reperisset Sibrardus, nullo vt pacto esui esse possent

possent, mœrorum inde ipse, reliqui que itineris socij non modicum hauserunt; Nec fessellit hoc diuinitus edoctum, quamuis seorsim orationi intentus esset, Maiolum, accersitumque Sibrardum monuit, per ea loca, in quibus confederant, quæreret, futurum enim, vt moruclas quotquot vellet, reperiret. Res mira, tantam repente moruclarum copiam inuenit, vt & vespertinæ refectioni abundè sufficerent, & pro tanto in eos prouidentia edito signo ingentes Deo gratias agerent. Maiolus autem nequa subreperet animo inanis gloriæ titillatio vetuit serio, ne cui, se viuo, factum hoc euulgaretur.

Et prudenter quidem mundanam omnem aspersioni gloriam, quæ re vera nihil est, benè de Deo sentientes consueuerunt. Quid enim stultius, aut inanius, quàm laudem sibi, ac gloriam pro benefactis, quæ soli Deo debetur vindicare, indignumque se diuinis beneficijs præbere? Optimè S. Ambrosius intrà modestiæ, atque humilitatis limites post accepta Dei dona consistendum esse, iactantiamque omnem, qua diabolus sæpè fortes etiam, ac Sanctos decipit, esse fugiendam monet. *Tu (inquit) si munera diuina superfluere in te, ac redundare cognoueris, tuam metire virtutem, gratiam Deo redde, contemplationemq; corporis velut nauis*
fab p^{ro}

faburram suscipe, ne te in tantis mundi fluctibus iactantia alicuius aura circumferat: ita
S. Ambrosius lib. 3. de Virginibus.

Tam piè, ac vtiliter monenti, quàm bene paruit Maiolus? qui pro collato sibi, ac socijs a Deo beneficio, non solum gratias illi egit, gloriamq; tribuit, verùm, & sibi spontè oblatos honores, ne humilitatis, modestiæq; fines transiret, reiecit. Obierat paucos ante dies Vesuntiensium Episcopus Anserius, quem ei dignius substituerent Princeps, Clerus, & populus eius Ciuitatis Maiolo non reppererunt. Mittuntur ex primoribus ciuium, cum amplissima legatione, qui Maiolum ad eam dignitatem capeendam inuicent, hortentur, exorent, sed qui Abbatis insignia inuitus, & non nisi intentato anathemate sumpserat, Episcopales insulas adduci se pateretur, vt admitteret? Vesuntiensium legat: frustra se in Maiolo exorando tempus terere animaduertentes, ad suos re infecta, reuerterunt. Maiolus interim a Gaufrido Comite Cabilonensi inuitatus, vt Monasterium S. Marcelli in suburbio Cabilonensis Vrbs positum, a Guntranno olim Rege ædificatum, prædijsq; ac possessionibus auctum, possidendum acciperet, ditionisque Cluniacensis Monasterij faceret, ad eum est profectus, Monachos adduxit, leges statuit,

ibi-

ibique diu regularis obseruantia ex præscripto Cluniacensis ordinis viguit, quòd constat publicis eiusdem Monasterij tabulis in bibliotheca Cluniacensi insertis.

Plures item per id tempus Abbates per vniuersam Galliam constituit, quos spectata virtus, ac probitas pares ei honori faciebat. Inter hos longè excelluit Guillelmus ille a Scriptoribus eius temporis, præcipuè Glabro Rodulpho, & a S. Odilone laudatus, qui natione Italus, atque in Liguria nobilibus parentibus natus, S. Benigni Monasterio Diuionensis Vrbs in gratiam Brunonis eiusdem Ciuitatis Episcopi a S. Maiolo Abbas fuit electus, missis cum eo tredecim Cluniacensibus Monachis lectioribus, qui religiosæ vitæ veluti satores diuinum cultum, atque Ecclesiasticam disciplinam mirificè propagarunt, vt ex Claudio Roberto in sua Gallia Christiana cap. de Episcopis Diuionensibus, & ex Chronico eiusdem Monasterij S. Benigni habetur.

Guillelmum hunc, vt de vniuersa Christiana Republica, de Fide Catholica, deq; Romani Pontificis auctoritate optimè meritum eximijs, verisq; laudibus effert Cardinalis Baronius, cū enim ad Ioannem XX. Summum Pontificem Basilus, & Constantinus Orientalium Imperatores Legatos Romam misisset postulantes Oecumenica

eumenici titulum, qui soli Romano Pontifici ve-
 potè Christi Vicario iure debetur, vellet Con-
 stantinopolitano Patriarchæ concedere, immi-
 neretq; periculum, ne Ioannes, primoresq; Vr-
 bis largitionibus, xenijsq; corrupti in rem tam
 scèdam consentirent, Guillelmus epistolam ad
 Ioannem dedit, breuem illam quidem, sed ad eò
 aculeis, Diuinaq; Sapiencia armatam, vt a tam
 nefario, detestandoq; proposito Ioannem auer-
 terit. Ea recitata Baronius hæc subdit. *Hucusq;*
Guillelmi epistola ad Ioannem creatum Pontifi-
cem, quæ tanti ponderis fuit, vt leuem hominẽ,
ne faceret, quod moliebatur animo, cohiberit.
 Atq; hæc in laudem conterranei mei dicta sunt.

Monasterium autem illud, quod S. Maiolo
 hortatore Siluiniaci a fundamentis Erchembol-
 dus pijsimus Princeps excitauit, tantam apud
 omnes commendationem promeruit, tam ma-
 gnificè splendideq; fuit extructum, vt regiam
 propè munificentiam exæquarit. Testatur id S.
 Odilo, qui in vita S. Maioli sic habet.

Erchemboldus etiã siluiniacensis loci prouisor
fidelissimus, idemq; inter suos clarissimus, &
adiacentis Patriæ Pater, pauperumque Tutor
fortissimus, quàm insigni erga S. Maiolum ani-
mi deuotione fuerit, locus quem diximus abundè
confirmat, & ante, & post obitum semper me-
morandi

morandi Patris, & edificijs, & multiplici orna-
mento excultus. ita vt regiam quandam ea in re
liberalitatem exhibuisse videat nr. Hactenus
 S. Odilo. Porro, quæ alia monasteria in Gallia,
 atquè in Italia, vel ædificarit Maiolus, vel san-
 ctissimis institutis firmarit, suo loco dicitur. Illud
 certè constat, tam ingenti numero fuisse, vt Ado
 Viennensis, & Ioannes Molanus appellent
 Maiolum Monachorum patrem, & multorum
 cœnobiorum fundatorem.

Adamari quondam Abbatis Clunia-
censis Mars. Maiolus summum
Pontificatum recusat.

C A P V T XII.

A G E B A T V R annus a Christi Natiui-
 tate 963. Cum Adamarus quondam
 Abbas Cluniacensis senio, cæcitateq; confectus
 nouem post annos ex quo Maiolum successio-
 rem habuerat, e viujs excessit, cui cum iusta
 fuissent perfoluta, religiosèq; de more parenta-
 tum, maiorem apud aram Ecclesiæ Cluniacen-

sis, vt Claudius Robertus habet, honorificè iustus est a Maiolo tumulari.

Fuit illud sæculum quo Maiolus vixit, teste Baronio, *Ob sui asperitatem, ac boni sterilitatem ferreum, ob mali exundantis deformitatem plumbæum, ob inopiam Scriptorum obscurum. Tot enim, ac tantis per ea tempora Ecclesia Catholica agitata est malis, tot quassata seditio- nibus, tot impetita discordijs, vt eam Dominus deueliquisse ad tempus fuerit visus. Romæ præcipuè, quæ caput est Religionis, ac fidei, tam sacra, quam profana factionibus ita miscbantur, vt pænes illam partem esset promotio ad Apostolicam Sedem Romani Pontificis, quæ potentior appareret, & modò Romanorum Proceres, modò Aetruvia Princeps inuaderet seculari potentia, quem vellet, & deijceret, quem posset Romanorum Pontificem a contraria factione promotum, quæ toto hoc sermè sæculo sunt ætata, quousquæ Germania Imperatores Oihones medijs intèressere, vtriquè parti contrarij, arrogantes licet, & ipsi, sibi pariter Papæ electionem, atq; electi deiectionem.* Hæc Baronius in principio sæculi .900.

Contemplari tamen hic cum Baronio tom. 10. libet Summam D. O. M. providentiam, amoremq; quo Ecclesiam sibi in fide desponsa-

tam

tam est complexus, quamq; se nunquam derelicturum est pollicitus, innumeris enim impiorum hominum motibus, tyrannorumq; contumelijs licet persæpe appetita, nulli tamen Hæreticorum doli, insidiæq; inficere, aut vitiare illam per ea tempora potuerunt. Cum enim supremam in Ecclesia Catholica dignitatem, ac Petri sedem per summum ambitum, ac fraudes occupasset Octavianus Alberici Patritij Romani filius, Patri demortuo in Principatu Urbis successor Ioannes XI. vixq; 18 ætatis annu egressus, qua ætate nec Diaconus esse poterat, visus est, ut ait Baronius, tanquam mimus in scæna agere, & non Petrum, sed vix vmbra Petri, referre. Quare cum ea res omnium bonorum animos vulneraret, cunctaq; foeditatibus, probrisq; scaterent, qui saniorè mente in sedam adeò electionem non consenserant, Othonem Imperatorem pijsimum Principem, vt opem ferret, malisq; occurreret, quæ maiora in dies timebantur in Italiam accersuit.

Non defuit Otho, qua erat in Deum pietate, quin labanti Christianæ Reipublicæ, piorumq; hominum votis faceret satis, communicato naq; vt credi par est, cum Maiolo, cui plurimum deferebat, consilio, comparatoq; satis firmo exercitu, vt si opus esset, Berengarij, atq; Adelberti

eius

eius filij tyrannidem, qua Italiam premebant retunderet, Romanorumq; faciones, quibus pax, & tranquillitas Christiana scindebatur, exterminaret, Romam adiit, cum Ioanne Pontifice iterum, atq; iterum egit, hortatusque est, ut se ipse respiceret, aut saltem querelas aduersus se Romanorum dilueret. Id cum sæpius, sed frustra tentasset, zelo quidem diuini honoris, Ecclesiæq; tranquillitatis conciliandæ desiderio, at non secundum scientiam, coacto plurimorum Episcoporum, Cardinaliumq; Concilio, redigendum in ordinem Ioannem, aliumq; ei substituendum decreuit. Cum igitur Maioli prudentiam, cæterasq; hominis virtutes perspectas haberet, optimè consultum christianorum omnium bono existimauit, si illum ad vniuersale Ecclesiæ regimen admoueret. Missis itaq; Nuntijs, datiq; litteris humanitate plenissimis, quod & Mathildem eius matrem idem fecisse testatur Chronicon Cluniacense, Romam illum accersit, neue sibi deesset in re adeo honesta, quæque in totius orbis Christiani vtilitatem verteret, rogauit. At Maiolus gratijs Imperatori actis, satius Cluniaci in Religionis portu se continere, quam inuastissimas honorum procellas se se Romæ immittere, duxit.

Quis hic renouata Gregorij, Ambrosij, Nazian-

zianzeni, Basilij, cæterorumque antiquorum Pontificum exempla non fateatur? Et sanè si quis honores, quantumuis sacros, & summos, quasq; secum sollicitudines trahunt, inspiciat, tempestatibus eos similes, quibus assidue possidentium mentes iactantur, iudicabit. Rectè Gregorius 1. par. Past. cap. 9. *Quid est (inquit) potestas culminis, nisi tempestas mentis?* Et Isidorus lib. 3. cap. 2. de summo bono. *Quantò quisquam in superiori constitutus est loco, tantò in maiori versatur periculo.* Sapienter hoc cauit Maiolus, qui ne caderet, eleuari dignitatibus renuit.

Ortho spe sua de Maiolo frustratus, Leonem prothoscrinarium Ioanni subrogandum curauit. Quæ omnia, cum ab Ecclesiasticarum reru Scriptoribus accuratè descripta sint, hic nobis tantum innuisse sit satis. Baronius certè appellat ea tempora, deploratissima, quòd tolerare coacta fuerit Ecclesia tam indignum caput, quæ si minus in eius electionem consensisset, exorto schismate, duo quasi Hydræ capita, quod deterius foret, pateretur.

Visa igitur est tunc Pietas, ac Religio, quasi solum Italiæ vertisset in Gallias profecta, ibiq; fixisse sedem, cum per Cluniacensis Ordinis alumnos Christianas virtutes fereret, Dei furo-

rem cohiberet, eiusque iam iam detonaturam dexteram retardaret. Maiolus enim animarum salutis cupidissimus, Cluniacensem familiam mirum in modum amplificabat, tum socijs recentibus sibi adscribendis, tum colonijs in alias regiones, prouinciasq; mittendis. Nec immeritò Principem Monasticæ disciplinæ appellat eum S. Odilo, dum in eius vita sic habet. *Honorabant illum Apostolica Sedis Pontifices, ut qui re vera esset eo tempore Monastica disciplina Princeps. Ille D. Casar, & maximus Otho diligebat eum pectore toto. Prosequebatur eum Casaris illius Coniux Adelais Imperatrix Augusta caritate sincerissima, & deuotione mirabili. Nec parum amabat eum eorū filius Otho Imperator. Conradus quoq; Rex nobilis, & pacificus iam diu Imperatricis frater non impari affectu, & toto eum complectebatur, a quo eius nobilissima Coniux Mathildis quando crebrius esset vultum eius contemplant, tanto maiori eius seruebat amore.* Hactenus S. Odilo.

Qui nam autem fuerint Apostolicæ Sedis Pontifices, qui Maiolo honorem detulerint uti principi Monasticæ Religionis, dicetur inferius. Nunc de Othone dicendum est, quem si de Vnijs efferatissimis Populis, cum tribus eorum Regibus in Germaniabello delictis, triumphasse, si

de

de Berengario, atq; Adelberto tyrannis in Italia profligatis, multisque alijs auctum victorijs, vnde, & Magni cognomen, Alexandri Macedonis instar, promeruit, admiramur, id non tantum eius virtutis, ac felicitatis, quam Maioli consilijs, & precibus tribuendum est; propagatio nemque Imperij ad posteros ex eo prouenisse illi affirmat Baronius, quia bona Ecclesiæ a Berengario persummum scelus Iulio Pontifici ablata, vnde, & Imperium amisit, Otho Magnus Ioanni XII. restituit, filioque, ac nepoti, stabiluit.

De Mathilde autem Conradi vxore, non eam esse, quæ bonorum suorum in Italia Apostolicam Sedem fecit hæredem sub nomine patrimonij S. Petri, licet multi eandem esse existimarint, supputatio temporum, & veritas ipsa conuincit. Ac, quamuis multæ fuerint eodem tempore viuentes hoc nomine Mathildes, duas tamen Maioli familiaritate celebriores apud auctores tantum reperio, Mathildem, Othonis Magni primi Imperatoris matrem, Alberstati in Germania tumultatam, præclaro sanctitatis elogio ab Vuitichindo celebratam, quæ anno 973. decessit, & hanc Conradi Regis vxorem in S. Abbatem Maiolum propensissimam, paucos post annos desideratam. Nam de Mathilde

F 2

optimè

optimè de Sede Apostolica merita, Beatricis filia Godefrido Lotharingæ principi primùm, deinde Vulphoni Bauariæ Duci, bellicosissimo viro nupta, vt Dominizo presbitero ait, qui morienti adstitit, mortuæq; parentauit, licet ad 69. ætatis annum vixerit, constat, sequenti sæculo vixisse, mortuamq; anno 1115. die 24. Iulij, vt notat sit Baronius, qui veritatem hanc multis mendaciorum inuolucris latentem, in lucem eduxit, ac patefecit.

Finis Libri primi.

De Vita, & rebus gestis

S. MAIOLI ABBATIS CLUNIACENSIS

CONGREGAT. SOMASCHÆ

TITVLARIS.

LIBER SECVNDVS.

ADVENTVS MAIOLI IN ITALIAM, & qua hic ab eo gesta. Caput I.

Secundus hic liber a secundo Maioli in Italiam aduentu initium sumet; Cuius quidem aduentus causam eam fuisse dicit S. Odilo in vita Adelaidis Augustæ, quod ab Othone II. Imperatore, Othonis Magni filio fuerit Papiam accersitus, vt matri Adelaidæ, cum qua similtates exercebat, quamq; non leuiter offenderat, interuentu Maioli conciliaretur. verba Odilonis hæc sunt. Postmodum vero Cesar Otho dñus p-

nitentia dicitur legationem Regi Augustulo, & sanctæ recordationis Patri Maiolo, sub celerissima festinatione obnixius deprecans, ut gratiâ matris quam suis exigentibus culpis perdidisset, eorum interuentibus promereri posset. orans eos ut quantocumque possent unâ cum Augusta matre Papiam ei studerent occurrere. Hæc Odilo.

Est Papia, quæ & Ticinum dicitur, a fluuio eiusdem nominis quo alluitur, a Verbano lacu (vt Paulus Diaconus ait) originem habente, nobilis Insubiæ Ciuitas, ab antiquis Liguribus Assueri Persarum Regis tempore condita. Hanc Ostrogothi primum, post amissam in Italia Romani Imperij gloriam, eiusq; sedem in Orientem a Constantino Augusto translata, occupare; tum Longobardi e Pannonia in Italiam a Narsete Iustiniani Imperatoris Duce in odiû Sophiæ Augustæ, à qua se læsum querebatur, spe opulentissimæ prædæ, accersiti. Alboinus decimus eorum Rex, expugnatis, captisq; multis Italiæ urbibus, Papiæ primus regiam sedem fixit, caputque Italici Regni constituit, quod per ducentum, & septem annos florentissimum in Desiderio ultimo eorum Rege a Carolo Magno post diutinam obsidionem deuicto, in Galliasq; abducto, desijt, anno Salutis 773. Hac Verbe Carolus Magnus; pulchritudine ædificiorum,

agri

agri fertilitate, Coeli clementia, Ciuiumq; præstantia delectatus est plurimum: in ea Accademiam, seu publicum Gymnasium toto Orbe celeberrimum instituit, à Ioanne Galeatio Vice-Comite, Mediolanensium Duce insigniter deinde restauratum. Othones Imperatores Carolum Magnum æmulati, Papiæ vt plurimum residere, insignioresq; anni festiuitates ibidem celebrare conueuerunt: Maiolus igitur Papiam delatus, ita cum Augusta, atq; Othone egit, vt discordiarum causa sublata, pacem inter vtrumq; conciliarit.

Erat Otho II. plurimis quidem virtutibus, animiq; dotibus, quæ summum Principem decent, ornatus, at eas omnes vna vlciscendarum iniuriarum cupiditas, feritasq; animi corrumpebat; cuius rei argumento, cum defuncto patre, Romam, ad suscipienda Imperij insignia profectus esset, memor Italicarum defectionum, quibus Otho eius pater acerbè fuerat exagitatus, consilium crudelius, quam vt ilius inijs, ad posteritatis memoriâ sola immanitatis nobilitate trasmittendum, Magnificentissimo enim in Vaticano Palatio apparato conuiuio, Principes, ac legatos ciuitatum omnes, qui celebrandi aduentus sui gratia Romam venerant, aut vocati ab eo aderant, inuitauit; vbi verò cuncti ordine

E 4

accu-

accubissent, præconis voce, ne quis ad ea, quæ audiret, videretur, aut vocem misisset, aut sede sua se mouisset auderet, poena capitis propofita, denūciatum est, ac statim conuiuæ omnes in-
tromissis armatorum cateruis ex composito circumuenti, trepidantibus ad tale spectaculum
singulis, statim nomina eorum, qui aut seditionem, aut tumultum conflaguissent, recitata, tristique de illis pronūciata sententia, in cæterorum oculis, supplicium sumptum. Ex quo illi deinde cognomen Sanguinarij. Hæc ex Sigonio lib. 7. de regno Ital. Qui, & huiusce barbaræ feritatis sequenti anno poenas luisse Otho-
nem affirmat; Eo enim cum Græcis, ac Saracenis in Apulia cuncta vaftantibus prælium commisso, exercitus ea pars, quæ ex Romanis, Beneuentanisq; constabat, hominis scuitiæ in Romano conuiuio exercitiæ memores, in ipsius pugnæ procinctu à signis recessit, ex quo effectum est, vt reliquus eius exercitus terrore percussus, non solum fusus, fugatusq;, sed etiam fedissima fuerit strage concisus; ipseq; Otho seminimis, ac trepidus ad mare profugiens, cum nauiculæ commisisset, piratarum metu in mare proflijit; vixq; enatauit. Ea clade accepta, non minus Græcis, ac Saracenis hostibus, quam Romanis, ac Beneuentanis amicis iratus, post Be-

neuentum occupatum, atque ad vindicandam oppidanorum perfidiam hostiliter dirutum, Romam se, easdem de Romanis sumpturus penas cum validissimis copijs conferre statuit. Quod cum Adelaidæ matri, Maioloq; nūciatum esset, nullum non mouerunt lapidem, vt eum ab huiusmodi proposito dimouerent. At frustra id fieri Maiolus animaduertens, prophético plenus Spiritu (vt Chronicon Cluniacense habet) si porro ire pergeret non rediturum Roma Otho-
nem, prædixit. Euentus omen probauit, octauo enim Idus Decembris eiusdem anni, tristi animi ægritudine tabefactus interiit, corpusque in vestibulo Basilicæ Vaticanæ sepultum.

Mirum autem est, Othoni tertio Imperatori huius filio, idem prorsus vaticinatum Romualdum Abbatem sanctissimum, qui Maioli tempore floruit, nam cum Otho quod Romualdus, consulebat differret facere, seq; facturum postquam Roma Rauennâ reuertisset, polliceretur. Tu vero (inquit Romualdus) si Romam perrexeris, Rauennam te non amplius visurum, scito, quod, & factum est, nam à Crescentis Romani patritij vxore, quem sub fide, & mole Adriani eductum Otho superiore anno suspendio necauerat, venenato chirothecarum munere deceptus, Princeps clarissimus lenta tabe fuit extin-

Etus: Hic patrem, auumq; in Christiana pietate longo interuallo exsuperans, Maioli exemplo, atq; adhortationibus adeo profecerat, vt nihil illi esset antiquius quàm viros sanctitate conspicuos reuereri, eorumque familiaritate, atque colloquijs se ipse iuuare.

Quòd verò Maiolus, ac Romualdus Othonibus patri, ac filio Imperatoribus mortem, quæ illis certò obuenerit, prædixerint, dubitari nequaquam potest, quin Spiritu Dei acti id præstiterint. Neesse enim est in Ecclesia Catholica prophetiæ Spiritum reperiri, tanquam diuinitatis argumentum, qui alibi esse non potest. Quòd si aliquando Dæmon, vel etiam maleficus arte demonis futura plerumq; prænoscere, ac diuinare videantur, id non ex supernaturali lumine, sed ex naturalibus tantùm causis, atque obseruatis rerum coniecturis oriri, dicendum est, Deus enim solus certam eorum, quæ liberè futura sunt, præscientiam habet, qui si aliquando prærogatiuam hanc quibusdam impertit, id, vel ad eorum indicandam sanctitatem, vel ad eorù contundendam audaciam, ac improbitatem facit, qui Deum res humanas non curare temerè sibi persuadent. Certè cum se Deum, gentiùq; symulachra, inania esse figmenta demonstrare vellet, ex futurorum prædictionibus apertè id

coar-

coarguit, *Annunciate* (inquit per Prophetam *Isa. 23.*) *quæ ventura sunt, & sciemus quia vñ estis vos.* Maiolum igitur, ac Romualdum Sanctissimos Abbates dum legimus, oracula rerum futurarum, quæ Dei propria sunt, a Deo obtinuisse, quis neget diuinitatis, ac diuini erga ipsos amoris illustri quodam testimonio, ac veluti tessera fuisse insignitos?

Præclara Maioli, atq; Adelaide Augustæ Papiæ acta.

C. A. P. V. T. II.

Conciliato Maioli opera, vt dictum est, Othone II. Imperatore matris eius Augustæ, Romamq; Othone profecto, Maiolo, & Adelaide Papiæ demoratis, quæquæ ad splendorem vrbs, Deiq; cultum amplificandum pertinebant, sedulo peragentibus, vrbs statim Papiæ reflorescere, nouamq; sed pulcherrimam induere faciem visa est. Cur autem Adalais tam propensa in Papienses voluntate fuerit, vt totum ferè suæ ætatis tempus Papiæ insumperit, eamque ædificijs, atque operibus tam publicis, tum

priua-

privatis exornavit, non abs fuerit, paullo diligentius inquirere, nataliaq; eius recensere. Fuit hæc Rodulphi, ac Bertæ Burgundionum Regum filia, quæ Lothario Vgonis Gallia, atque Italia Regis filio primùm nupta, eo mortuo, Papiam nomine dotis, obtinuit. Berengarius Rex Cisalpinæ Gallia, cuius assu, & fraudibus Lotharius phrenesi correptus interierat, Adelaidem, vt cum Adelberto filio, ac Regni socio nuptias contraheret, postulavit. Renuentem bello persequi, perq; vim in suam sententiam trahere, quod legationibus, blanditijsque non euicerat, nititur. Papiam igitur, vbi tunc Adelaïs erat, obsidet, facili negotio expugnat, Adelaïdem capit, relucetantemque adhuc, ac respuetem coniugium filij, in Castrum Gardæ, propè lacum Benacum, includit. Inde ipsa cum vnicâ pedisequa aufugiens, ad Athonem auunculum suum Canussij Comitum, se recepit. Berengarius iracundia inflammatu, multis coactis copijs, Canussium obsidione cingit, extrema vtrique minatur. Otho, atq; Adelaïs viribus impares, Othonem primum Regem Germaniæ bellica gloria tunc florentem, spe patiundi Italici Regni, Adelaïdisq; coniugij, in auxilium aduocant. Accurrit Otho valido cum equitatu, & peditatu, breuiq; Canussium obsidione libe-

rat:

rat: Berengarium Papiæ se tuentem bello persequitur; Inde illum expellit, postmodum Papiam triumphantis in morem ingreditur: ibi nuptias cum Adelaïde forma corporis, animiq; dotibus nulli per id tempus mulierum secunda, solemniter celebrat.

Primo nuptiarum anno, Adelaïs Papienses dirissima peste laborantes admonet, vt si salui esse velint, corpora Sanctorum Synesij, ac Theopontij, ex Nonantulano Monasterio Papiam asportent, indictaq; supplicatione, salutem à Diuino Numine eorum interuentu exposcant. Papiensibus dicto audientibus, depulsa statim lues, pristinaq; Vrbs sanitati reddita. Adelaïs successu hilaris, Sanctos eos suppliciter venerata, Papiensi Ciuitati tutelares adsciuit. Nec ita multo post, Othonem in Germaniã sequuta, filios ex eo optimæ spei suscepit, Othonem in primis regnorum patris hæredem, atque Imperij successorem. Othone marito, Liburgi in Germania vita functo, Papiam regressa, totam se diuinis contemplationibus, charitatis officijs, pietatiq; dedit. In his, adiutore potissimum, atq; impulsore Maiolo, tantum profecit, vt, S. Odilone teste, sanctitatis prerogatiuam sit adeptâ, & miraculorum gloria illustris habeatur. Nihil potius habuit, quam regias opes, atque

108-

immensas propè quibus abundabat diuitias, post
 publicas extructas domos, ac Xenodochia ad
 excipiendos extrema inopia periclitantes, in
 construendis Deo, Coelitibusq; templis, ac factis
 ædibus, erogare. Præter enim quam quod mul-
 ta per Germaniam vbi Otho magnus eius con-
 iux decesserat, reliquit suæ liberalitatis, ac mu-
 nificentiae monumenta, in paternæ etiam ditio-
 nis regno, magnificentissimum templum Dei
 Sanctissimæ Genitrici sacrum, Papiæ alterum
 Deo Christo Salvatore dicatum à fundamentis
 erexit, quæ B. Patri Abbati Maiolo à cuius nu-
 tu tota pendeat, eiusque in posterum successo-
 ribus in Cluniacensi regimine subiecta perpetuo
 esse voluit. Testatur hoc S. Odilo in vita Ade-
 laidis Domno Abbati Andreae S. Salvatoris in
 suburbio Papiensi ab ipso dicata his verbis.
*In patris verò Rodulphi nobilissimi Regis, &
 Domni Conradi fratris regno loco v. Paterni-
 tate, vbi matrem reginam nomine Bertam
 Deo in omni bonitate deuotam sepultura tra-
 didit, in honorem Dei Genitricis Monasterium
 condidit, & sanctissimo Patri Maiolo, eiusque
 successoribus sua munificentia, & fratris sui
 Conradi regis præcepto, perpetuo ordinandum
 commisit. Posimodum in Italia iuxta Ticinæ
 urbem, Monasterium à fundamentis incipit*

& ad

*& ad honorem Saluatoris Mundi honorificè
 Imperiali auctoritate, & sua largissima dona-
 tione perfecit, prædij, & ornamentis amplis-
 simis ditauit, & iam dicto Patri Maiolo ordi-
 nandum regulariter tradidit. Hæc S. Odilo.*

Templum hoc mira amplitudine, artificioq;
 præcellentis structuræ admirabile, ad cuius læ-
 uam ingredientibus sacellum cum altari D.
 Maiolo dicatum obijcitur, in cuius parietibus
 miracula ab eodem sanctissimo Abbate in iti-
 nere gesta pictoris excellentissimi manu affabrè
 depicta vtrinque conspiciuntur, extat adhuc,
 tamquam pietatis, atque obseruantiae Clunia-
 censium Monachorum (qui nunc, resumpto an-
 tiquo nomine, Cassinates appellantur) in suum
 sanctissimum Abbatem, ac Præsidentem monimè-
 tum singulare, atque exploratissimum.

Dum verò Adelaïs Augusta, regio verè sum-
 ptu, profusaq; munificentia templa Deo, sacras-
 que ædes religiosis hominibus tamquam pro-
 pugnacula ad arcendos quoscunq; hostes parat,
 Maiolus intrâ Urbis mœnia Sanctimonialibus
 ginæcea sacra, atque Ecclesiam vbi cœlesti spon-
 so diuinas laudes tutò psallere, eique soli inter-
 uire, ac placere possent, excitauit. Testatur
 hoc epigraphæ foribus Ecclesiæ S. Helicis, quam
 sacrae Virgines Cluniacensis ordinis colunt im-

posita,

posita, quæque adhuc iuxta præscriptum regu-
læ S. Patris Benedicti a B. Maiolo Abbate sibi
traditæ, religiosè, accuratèque seruant, Beatum
enim Patrem Maiolum institutorem, condito-
remque suum agnoscunt, ac venerantur.

Antiquissimum hoc sacrarum Virginum in-
stitutum, quæ nuncupatis Deo votis, perpetuò
claustris inclusæ Cœlesti Sponso procul a sæculi
inquinamentis tantum deseruiunt, Ecclesiæ
Catholicæ ornamentum, decusq; amolissimum,
affert. Hoc autem in veteri Testamento non
defuisse, sed inde sumpsisse originem, & ad nos
transmissum, satis aperte liquet ex pluribus sacre
scripturæ locis, ac primò ex historia Machabeo-
rum cap. 2. vbi Virgines clausæ dicuntur pro-
currisse ad fenestras conspecturæ Oniam, idque
eas ab hominum aspectibus, consortisq; remo-
tas, soli; Deo sepositas dicatasq; aperte de-
monstrat. Ex loco Exodi cap. 38. etiam patet,
mulieres excubantes in ostio tabernaculi quasi
militari more diurnas, nocturnasq; vigilas per-
agerent, atq; in Dñi Castris mererèt demonstras.
Annam prophetissam, Lucas Euangelista c. 2.
narrat nunquam discessisse de templo, sed ora-
tionibus, & ieiunijs intentam, seruasse Domi-
no die, ac nocte, Beatissimam Virginem Dei
Matrem in eo sacri Hyerosolimitani templi gi-

neço altam, atque educatam fuisse, non pauci
ex sanctis Patribus existimant: nam quamuis
lex de offerendis Deo primitijs, ad mares tantum
referretur, priuata tamen pietate, quin hoc de
feminis etiam fieri posset; nihil obstabat. Ma-
iolus igitur, non tam veteris, quam noui testa-
menti exemplis permotus, S. Patris Benedicti in
primis imitator factus, nouas Papiæ sponfas, no-
uas matres familias instituit, quæ, non quidem
corpore, sobolem Reipublice; sed filias Deo pro-
crearent, pudicitia scilicet, modestia, religio-
ne, virtutumque omnium exemplis, quibus ho-
mines a vitijs, & mundi voluptatibus, ad veram
virtutem prouocantur, Cœlitumque familiæ ad-
scribuntur.

Neq; verò solum intrâ Papiensis agri termi-
nos constitit Cluniacensis ordinis propagatio,
sed per vniuersam ferè Inlubriam effusa, Laudi
Pompejæ S. Marco Euangelistæ, Mantuæ pro-
pè Padum S. P. Benedicto, Cremonæ, S. Gabrie-
li Archægelo, Caluentiani, in agro Mediolanen-
si Beatæ Virgini Mariæ, Pontidæ, in diœcesi
Bergomensis, S. Iacobo Apostolo, Canturij diœ-
cesis Mediolanensis, Sanctis omnibus, Cernobij
iuxta lacum Larium Nouocomensis diœcesis,
Ecclesiæ, ac Cænobia, tum Monachis, tum Mo-
nialibus S. Maioli studio fuere excitata, dicataq;

Legat, qui volet, Bibliothecam Cluniacensem pag. 1820. ubi omnium Ecclesiarum, Prioratum, Abbatiarum, ac domorum describitur numerus, quæ Cluniacensi Abbati subiectæ a Sancto Maiolo, & eius successoribus normam viuendi acceperunt. Nos ad alia properantes, de his satis:

S. Maioli dum Papæ esset miracula.

C A P V T I I I.

Miracula, quorum patratio in Ecclesia tantum Catholica reperitur, esse vnum ex præcipuis signis, quo Deus testatam alicuius velit Sanctitatem, res inconfesso est apud omnes sincerè Catholicos. Ac licet per homines peccatis obnoxios accidat aliquando miracula fieri, vt de Iosepho, illo nobili Tiberiensi hebreo reuert S. Epiphanius, lib. p. tom. 2. cont. Ebion qui nondum sacris lustratus vadis, Sanctissimi Iesu nomine inuocato, Crucisq; signo adhibito, ab humano corpore dæmonia abegit, id tamen præstat Deus, vel ob veræ fidei confirmationem, vel ob maius Ecclesiæ Catholice bonum; Cum vix fieri queat, quemquam diuina gratia desti-

tutum

totum, aut veræ fidei aduersantem, aut deniq; prauè, malitiosèque a Deo miracula expetentem exaudiri, votiq; fieri compotè, ne Deus, qui summa bonitas est, quiquè nec falli, aut fallere potest, mendacij, aut mali alicuius aduor esse videatur. Hinc meritò, ac sapienti planè consilio institutum esse ab Ecclesia videmus, nè quis in Sanctorum numerum prius cooptetur, quam de vita eius piè, religiosèque transacta, ac demeraculis, siue dum viueret, seu postquam vita functus est ab eo patrat, omni qua fieri possit diligentia, accurataq; indagine, disquiratur.

Sunt namq; miracula, tanquam tessera, atq; insigne quoddam diuinæ erga sanctos beneuolentiæ, amplioris gratiæ, ac meritorum indices, cœlestis gloriæ, æternæq; felicitatis certissimum argumentum. Quare eos meritò adoramus, adorareq; iubemur adoratione dulci, quæ a Christi in terris Vicario Sacra sunt apothesis honorum consequenti, quosq; in Cœlo tanquam Deo familiares, patronosq; nobis, ac tutelares adscissimus. Maiolum igitur, miraculorum præstantia, gratiarumq; numero nulli Sanctorum, quos legerim, secundum, ita admirata est Gallia, atq; quæ Italia omnis, vt tanquam Princeps Religionis per ea tempora S. Odilonè teste haberetur.

S. Petrus venerabilis quartus a S. Maiolo

G 2 Abbas

Abbas Cluniacensis miracula ab eodem S. Abbate patrata duobus libris complexus, licet mihi laborem ademisse videri posset, quia tamen non omnia illis libris comprehenduntur, liber hic, quæ ab illo prætermissa sunt, Papiæ præsertim acta, adnotare. Atque illud primò occurrit admiratione dignum, quòd cum mediæ noctis silentio ad Ecclesiã Diuò Syro dicatam: quem præcipuo cultu, ac veneratione Papienses prosequuntur (quod is primus Apostolorum principis iussu, christianæ fidei fundamenta Papiæ iecit) sanctissimus Abbas, cum aliquibus socijs ad preces Deo fundendas, pergeret, lumen quod vnus e famulis præferebat, nulli quamuis flarent ventis, subita vi extinctum, cunctos perterruit, metusque attonitos, reddidit. At Maiolus Dæmonis astu, ac fraude id factum suspicatus, bono animo esse socios iussit, ac, ne inceptum desererent iter, hortatus est. Vix igitur ad Ecclesiæ valuas accessum, vix genua ad orandum flexa, cum, ecce denuò lumen accenditur, metus, quo mentes inhorruerant, pellitur, nouaque perfusæ lætitiæ, ad supplicandum Deo attentius, gratiasque pro beneficio agendum, inflammantur.

Mos hic fundendi nocturnas preces, sacrasque vigiliis peragendi, quam religiosè, ac strenuè a Sanctis Patribus semper fuerit seruatus, facile

adda

qui

qui eorum vitas, ac gesta legerit, reperiet. Is non solum Davidis fuit, qui media nocte ad confitendum Domino se surgere consueuisse affirmat Psal. 62. Sed etiam Christi Domini, qui Euangelista Luca cap. 2. testante, *Erat pernoctans in oratione Dei*. Cur autem eo tempore quod quieti, ac somno potissimum tribuendum esse videtur, orationi insistendum suo exemplo Christus nos voluerit edoceri, causam afferunt SS. Hilarius, & Ambrosius, cladem scilicet ab exterminatore Aegyptijs illatam, nocturno tempore accidisse, quam qui vitare exoptat, non somno, non delicijs, non quieti totam, sed maximam partem meditationibus, vigilijs, precibus impendat, necesse est. Cur autem de nocte non vigilandum cum tunc acriores Dæmonis insidiæ, illecebræ carnis vehementiores esse soleant, nullus spectator culpæ, nullus testis?

Nequè caret mysterio, vt adnotauit Rabanus Maurus, quod Christus, suo nos voluerit exemplo ad orationes Deo fundendas, de nocte prouocare; futuros enim præuidebat hæreticos, quos Nictizontes græco vocabulo, idest Somniculosos, appellamus, qui dicerent perperam facere, ac peccare eos, qui noctem somno, ac quieti a Deo homini concessam aliud agendo consumerent. Hos, in Ecclesia laudabilis vsus,

hinc

G 3

ac per-

de perpetua consuetudo seruata per omnes a-
res latis; superq; refellit; dum quosdam canit;
Nocte surgentes vigilemus omnes. *Et* *ad Ma-*
Ad Maiolum redeo quem noctis plurimam
partem precationibus, minimam somno de-
disse, cernam est. Neque praterendum, quod
Chronicon Cluniaense habet, Maioli precibus
coaequatam terra, atque complanatum locum
quemdam excipiendis, continendisq; sordibus
estructum, quo nocturno maxime tempore, ne
ad Ecclesiam quamdam sui iuris posset accede-
re, impediabatur. Sed illud admirabilius, quod
taeco euidam a natiuitate contigit, cui videndi
cupidine flagranti, per visum dictum est, si vo-
ti compos fieri vellet, Maiolum adiret, atque ea
qua ad abluendas manus adhibisset aqua, lau-
ret oculos, futurum procul dubio, ut optatam
videret lucem. Paruit, nec mora, Sibrardum S.
Abbatis famulum adit, aquam impetrat; oculis
admouet, videt, maximaq; in Dei, ac Maioli
liberatoris laudes, effunditur. Maiolus vero, quae
erat modestia, atq; humilitate, ad cenodoxiam,
vanamq; gloriam compescendam, iubeat utiq;
ne eundem viueret, factum hoc euulgarent; Si-
brardus, quod contra quam iustus erat, veritatem
hanc aperuisset, multis a Maiolo non solum
verbis increpitus, sed alapa etiam grauius fuit

percus-

percutus; Verebatur nimirum Maiolus, ne in a-
ni gloria, quae verae virtuti opponitur, forte
inflatus, fructum honestae actionis, qui solus spe-
ctandus est, amitteret; nihil enim magis cau-
endum est, quam de benefactis intumescere, sibiq;
quod Deo debetur, adscribere. Praeclare S. Au-
gustinus. *Cetera (inquit) vitia in malefactis*
gaudent; superbia in benefactis, magisterq; ac
Inasor superbiae diabolus serpens, statim obre-
pit, & modis virtutibus sese interferit, ut in
elationem, & arrogantiam inducat. Nimum
scilicet virtuti proxima arrogantia est, quam nisi
quis sedula, verissimaq; demissione animi a se
propellat, timendum quam maxime, ne sibi, quod
Deo debetur, referat acceptum. Optime ita-
que Maiolus, qui, ne quid vel minimum cen-
odoxiae tinnillationis sentiret, Sibrardum, non ver-
bis tantum, verum etiam verberare, sibi statuit
etiam plectendum.

Adde superioribus, & hoc Papiae gestum mi-
raculum. Heidebrannus praediues, ac Maioli
familiaris, iam diutina febre correptus; eo de-
uenerat, ut macie deformatus, totiusq; corpo-
ris viribus destitutus, extremum iam sibi adesse
spiritum formidaret; hominis sortem miseratus
Maiolus; ipsum adit, bono animo esse iubet;
sanctae Crucis signum fronti eius impingit, in-

G 4

uoca-

uocatoꝝ sanctissimo Iesu nomine saluum, incolumemque reddit. Atque, hoc est, quod ad uitandam quamcunq; inanis glorię suspicionem sancti, ac iusti homines, facere consueverunt, vt scilicet præclaris, ac humanarum virium conditionem exsuperans quid aggressuri, facturiue, sacrum viuificę Crucis signum adhiberent, illud pro comperto habentes, nihil esse tam imperurium, ac difficile, quod eius non concedat virtuti, quam Deus propę infinitam, esse voluit, ex quo, pro salute omnium ab eo pendere, mortemq; subire, non est dedignatus.

Papie vrbis laudes; S. Petri in Cælo aureo iura Maiolus restituit. Reuocatur a suis in Galliam.

C A P V T **CLV.**

Inter præcipua Ticinensis Vrbis ornamenta, quę vel ad humanę glorię, vel singularis magnificentię ostentationem in ea crexerunt, siue Longobardi Reges, siue Gallici, aut Germanici Imperatores, seu denique Mediolanensium Duces, non postremum locum obtinent

duo

duo illa, a Luitprando olim Longobardorum Rege erecta, ænea scilicet Equestris statua, miro artificio, atque opere celata, Antoninum Imperatorem, vel si quem alium, ad viuum exprimens, ex Rauennatensis Vrbis direptione, in nobilissimę victorię argumentum ab ipso Rege Papiam translata, atque in medio Vrbis foro, ad antiquitatis pretium præcellę columnę imposita. Secundum verò, templum augustissimum D. Petro Apostolorum Principi dicatum, quod, in Cælo Aureo dictum, Rex ipse a fundamentis erexit: Cui adijcienda est Arca ex pretiosissimo alabastrite confecta, multis circumquaque elegantibus statuis ornata, quę corpus S. Patris Augustini, quod idem Rex pijssimus magno precio a Barbaris redemptum, è Sardinia insula, Papiam transferri curauit, contegeret. Hoc quidem pietatis in Deum, illud verò militaris glorię, qua supra ceteros suę gentis reges Luitprandus enituit, monumentum.

Difficile autem dictu est, quam preciosam suppellectilem, quot vasa aurea, atque argentea, quot sacras vestes ad rem diuinam faciendam, quot ornamenta ad altaria vestienda, quot annos redditus, quot prædia, vineas, agros in alimenta Canonicorum, & Sacerdotum, quos ad custodiam sacri illius corporis aduocarat, contulerit

tulerit. Illos reuereri, cum ijs longos de rebus ad salutem animæ spectantibus miscere sermones, Sacramenta ab ijs sumere, cum ijs nocturnas, diurnasque preces in oedeo fundere assueuerat. Audiendus est Petrus Oldradus Archiepiscopus Mediolanensis, qui epistola ad Carolum Magnum Imperatorem anno salutis 796. data, sic habet. *Dona autem, que pussimus Rex Luitprandus Ecclesie B. Petri donauit, tam in prædijs, & possessionibus, quam in uasis aureis, & argenteis, & uestibus ad Dei cultum pertinentibus, excedunt omnem piorum, & catholicorum opinionem. Existimabat autem Rex ille se tantum non posse donare ministris, qui custodiebant corpus B. Patris, quod opinioni, ac uoluntati suæ penitus satisfaceret. Et tanto gaudio ad corpus tanti uiri receptum repletus est, quod die, ac nocte in hymnis, & canticis Dei, cum Clericis, & Sacerdotibus in Ecclesia pernoctaret, & tanquam unus de ministris in uentibus Dei, & psalmodia se exerceret.* Hactenus ex litteris Archiepiscopi Mediolanensis, quas integras recitat Baronius tomò ix.

Quoniam uero a Luitprandi obitu, ad Maioli usque tempora, ducenti ferme anni intercesserant, ac non solum ex tam longinqui temporis interiectu, quam ex bellorum tumultu, quibus &

euer.

euersum est Longobardorum regnum, & ipsa Urbs Ticinum non semel a barbaris, & effraetis hostibus obfessa, direpta, atque incensa fuit, necessario euenit, ut bona Ecclesie S. Petri in Cælo Aureo, & priuilegia Canoniorum a Luitprando concessa, magna ex parte fuerint deperdita, & Canoniorum numerus, debitusque Deo, ac Sancto Patri Augustino cultus, non leuiter imminutus. Sacerdotes ergo illi, atque Canonici, qui ad distinctionem aliorum ordinum Canoniorum in dies emergentium honorificam nuncupatione Lateranenses, fuerunt appellati a Lateranensi S. Ioannis Ecclesia, quam deinde Romæ, Summorum Pontificum auctoritate tenuerunt, Maiolum conuenienter, quod omnia Papiæ eius nutu, ac uoluntate regi animaduertebant, cum eo summis precibus agunt, uelit eorum rebus prospicere, antiqua iura, ac priuilegia renouare, Ecclesiam S. Petri, ac S. Patris Augustini pristino splendore restituere, deperditum Dei cultum reparare. *Quæque uoluntate de Pergratum fuit Maiolo, oblatam sibi occasione, de religiosis uiris, quorum non exigua erant in Ecclesiam Catholicam merita, bene mereri. Quare cum Augusta ita egit, ut, & quæ petierint, impetrant, & priuilegia non restituta modo, uerum etiam ad auctiorem, atque amplificaram.* Dum

Dum hæc Papiæ geruntur, Maiolusq; quibuscumque potest artibus religionem promouere, pietatem excolere, cuncta ritè, ac laudabiliter exequi studet, afferuntur è Gallia litteræ à Cluniacensibus missæ, quibus ad reditum ad suos inuitatur; Nimis iam diu illum abesse, atque in Italia commoratum, Patris, ac Pastoris orbitatem ferri ultra non posse, properaret itaque, cum multa essent, quæ illius tum præsentiam, tum prudentiam postularent. Omnes ferè Galliæ Principes hoc expetere, ipsumque regem Lotharium, cui multis nominibus vniuersa Cluniacensis Congregatio debebat. His lectis litteris, quamquam Papiæ diutius esse Maiolũ, & Augusta ipsa Imperatrix, & Ciuitas vniuersa apprimè cupiebat, quia tamen & iam florentem Ecclesiæ statum Papiæ Maiolus cernebat, & ratio Pastoralis muneris, vt proprias oues reuideret, solareturque, postulabat, profectioñè propediem parat. Vnum hoc, illum mirum in modum angebat, quod Romam, vt sæpius optauerat, proficisci non poterat, illic, enim, & ob nouas subindè pullulantes, ob frequentia schismata, discordias, Cluniacensium res in deterius labi, & Apostolicam Sedem à factiosis, improbisque hominibus affidue diuexari, audierat. Ceterum, consilium hoc in aliud tempus differendum.

rendum Galliarum rerum status exposcebat. Nolim autem quisquam temerè existimet, Maiolum Pastoris munus non bene expleuisse, dum illum Cluniacensi Monasterio Galliarum relicto, modò Papiam, modò Romam, modò ad alia loca accedentem legit: nam licet innumera ex proprij Pastoris præsentia subditis oriatur commoda, vtilitatesque, vt, quod eo præsentè, diuinus cultus magis vigeat, subditi obseruantiores euadant, boni ad virtutem actius inflammentur, mali a vitijs retrahantur, quando tamè iusta interuenit causa, vt absit, laudandus potius, quam reprehendendus est. Nec immeritò Seraphinis illis, quos antè Deum stantes, volantesque; intuitus est Propheta Euāgelicus Isaias cap. 6. similes quis dixerit pastores, curatoresque; animarum, quia nimirum nec semper lapidea stabilitate stare, neque huc, illucque; discurrere semper debent, at modò quiescendo, modò visitàdo munus suum strenuè obeūdum illis est, sagittæ, gladioque; comparati, qualem se Isaias cap. 49. a Deo effectum gloriabatur, cum ait. *Posuit os meũ Dominus quasi gladium acutum, & posuit me quasi sagittam electam &c.* Per gladium, qui cominus, per sagittam, quæ eminus ferit, pastoris tum residentis, tum visitantis officium designari quis non fateatur? Quin & animæ ipsi, qua

quæ totum corpus vegetatur, ac tum vicinæ
 eum distite eiusdem partes informantur, compa-
 rari docet S. Ambrosius lib. de Noë, & Arca,
 exemplumque Noë patriarchæ in Arca residen-
 tis afferens, ait? *Qui velut incorporeus in me-
 aro vancorum motuum gubernaret.* Talem se
 S. Bernardus erga Claravallenses suos, quos vi-
 scera sua appellabat, fatebatur esse, cum ait,
*Si vobis molestia est absentia mea, ne modubiter
 mihi esse molestiorem. Tor me necesse est affici
 curis, quor vos estis, & ad singulos quosque
 vestrum dolere absentiam, vimere pericula. Du-
 pleco ista contritio non me deseret, quousq; meis
 cruciferibus ego reddar.* Talem se erga
 Cluniacenses suos exhibuisse Maio-
 rum, plurimique inficiari bit, quos pae-
 illidati se ri cum Bernardo, imò in sup-
 ob sequit or maiori charitatis. *opus, orati es
 equum oblativ obexu fuit com-
 plexus?* *Deo de summi manu
 comparati dunt in his cap. 10. a Deo et
 formam glorabat. cum ait. Beatus et me
 Dominus quæ gl. in omni. & polia me
 sup. mundum. For gladium
 dunt legatum. For uastata
 comes, per rigida. For cuncta for patro-
 deb. mundis. For insidit. For mundus
 For mundus. For mundus. For mundus*

sup

Clu

*Cluniacum redit S. Dionisij Monaste-
 rium rursus, & quid illic
 ei contigerit.*

C A P V T V.

Molesta nimis Papiensibus videbatur Ma-
 ioli discessio, tum alias ob causas, tum
 quia Petrus Civitatis Episcopus, vir Diuini, hu-
 maniq; iuris scientissimus aberat, Othonis II.
 Imperatoris Archicancellarius, qui postea (ut
 dicitur) Benedicto VII. succedens, Pontifex
 maximus Ioannis XIV. nomine assumpto, est
 renunciatus; timebatur enim ne Episcopo, Ma-
 iolog; priuata Vrbis Papiensis, aliquid in rebus
 ad Dei cultum, animarumque salutem necessa-
 rijs, detrimenti caperet. Atq; eò magis, quod
 Episcopus de rebus à Maiolo Papiæ gestis cer-
 tior factus, ingentem ex eo latitiam caperat,
 seque ac Civitatem eius precibus commenda-
 rat, indicta tamen protectionis die, comparatis-
 que omnibus ad abeundum necessarijs, bona-
 cum Auguste Imperatricis venia, quæ cum am-
 plissimo viatico, & comitatu est prosequuta,
 omnium

amba

omnium cum lacrymis, nutuq; amoris significationibus, relictoq; sui apud omnes incredibili desiderio, Papiam discessit.

Gallias vix fuerat ingressus, cum ardens illum cepit desiderium, antequam Cluniacum accederet, Lotharium Regem de se, deque vniuersa Cluniacensi congregatione optimè meritum, inuisendi, Emmamq; reginam, Adelaidis Augustæ filiam, suo, matrisque nomine salutandi, vtrique fausta omnia ad precandi, tum Ecclesiam, ac Monasterium S. Martyris Dionysij Arcopagitæ, quem Apostolum Galliarum iure appellabat, quod primus illic Sanctorum Petri, atque Clementis iussu Euangelium prædicarit, inuisendi. Ecclesiam cum Monasterio huic martyri sacra iuxta Parisios Dagobertus, qui omnes ferè Galliæ Ecclesias, aut refecit, aut extruxit, impensa verè regia a fundamentis exsuscitauit, argento textit, muneribus amplissimis decorauit, & sepeliendis Galliæ regibus attribuit. In hoc igitur monasterio Maiolus, dum quadam nocte post consuetas preces libros de cælesti Hierarchia eiusdem S. Martyris legeret, mirum quid ei contigit, quod S. Odilo in eius vita sic recenset. *Cum esset (inquit) aliquando in Monasterio sanctissimi Martyris Dionysij, & pro consuetudine, nocturnis horis legeret eiusdem Martyris, &*

admi-

admirabilis philosophi librum de Hierarchia cælesti, graui in eum incidente somno, cereus & manucus in libri paginam decidit, & ecce rem stupendam, ignis naturæ suæ officium persequens illychnium, & ceram consumpsit paginam verò violare non est ausus; Ita S. Odilo.

Duplex hic ego agnosco miraculum, Martyri Dionysio alterum, Maiolo alterum assignandum. Hierarchicos Dionysij cælestes libros, Maiolumq; terrena hæc flamma nil læsit, quia nimirum vbi cælestis, atq; adeo superior ignis adest, inferior omnis abscedat, atq; euaneiscat, necesse est; sic enim Deus, quos caros habet tuetur, vt etiam dormientes nulli sint periculo obnoxij.

Atqui, mihi dum pertinaci ad eò cura litteras amplexantem, sacrorumq; librorum lectioni etiam de nocte insistentem Maiolum confidero, subit recordatio quæstionis olim mihi propositæ, ab Iulio etiam Nigrono doctissimo viro agitæ, conducat, nec ne, religioso viro, & christiano homini ad salutem animæ facilius assequendam, scientiarum cognitio, ac litterarum studiū, cum maiores Ecclesia Catholica ex litteratis, quam ex illiteratis hominibus calamitates sit passa, & bona opera potius, ac mores, quam litteræ, nos Deo concilient; Et verò, cum Paulo

H Apo-

Apostolo teste, *scientia inflet, paucisq; litteris ad mentem bonam, ut ait Seneca, opus fit, mirari quemquam non decet, Sanctos viros, qui & celebritate nominis, & meritorum abundantia in Ecclesia floruerunt, parum de litteris fuisse sollicitos, toto autem pectore bonis operibus se dedidisse. Anton. u Anachoretarum præstantissimum ob id potissimum exhorruisse litteras tradit S. Athanasius in eius vita, quod a lorationis fructum percipiendum, maximum sibi negotium facefferent, satisque haberet monita salutaria commendare memoriæ, litteris reiectis, Confirmat hoc idem de eodem Antonio, Casiodorus lib. 1. trip. hist. cum ait, *Litteras neque sciebat, neq; mirabatur, sed potius mentem bonam antiquiorem litteris.* Antonium, præter alios sequutus est S. Benedictus Monasticæ disciplinæ in Occidente institutor, atque auctor, de quo ita scribit S. Gregorius lib. 2. Dial. *De spe illis itaque litterarum studijs relicta domo, rebusque patrijs, soli Deo placere desiderans, sanctæ conuersationis habitum quaesivit. Recessit igitur scienter nesciens, & sapienter indoctus,* ita S. Gregorius. Atq; hos illos esse indoctos, quos exclamans in initio suæ conuersionis S. Augustinus rapere Cælum dixit, fatendum est.*

Quid? quod & Senis in Italia Iesuatorum Ordo a B. Ioanne Columbino institutus, per ducentos, & quinquaginta annos, ad hæc vique nostra tempora sine Sacerdotio; sine doctrina peruenit, sola rerum spiritualium scientia contentus, more maiorum Religiosorum, qui soli Deo contemplando, ac labore manuum victitando, operam dabant? Atq; hæc quidem, fateor, exempla, auctoritateq; Sanctorum virorum, alicuius apud me ponderis essent, nisi validiora argumenta, verioresq; rationes in aliam me sententiam traherent, cogerentq; fateri doctrinam incitiæ, litterarum studia, ignorantia, esse præponenda; si modò non quod ab hæreticis, scelestisque hominibus fieri consuevit, qui more araneorum venenum, sed quod a Catholicis, Deumq; timentibus, qui instar apum mel ex doctrinis, ac litterarum studijs hauriunt, studia ipsa excolantur. Maiolum mihi ad hanc dirimendam quæstionem, hoc loco sisto, cuius litterarum studia, quam utilia multis, quam grata Deo extiterint, Angelorum ope accensa illi de nocte ad elucubrandum lumina, satis apertè indicant. Testatur hoc S. Odilo in eius vita, dum ait, *Nonnunquam candelæ, vel negligentia cubicularij, vel enè: u aliquo ante eius lectum extinctæ diminitus accensæ sunt, sicuti testantur, qui præsentés adfuerunt.*

Et benè Angeli dicuntur Maiolo suppeditasse, quo sacros iustraret libros noctis tempore, lumen, nam si virginitatis amantissimi sunt cœlestes illi Spiritus, cur Maiolo præstò esse non debuerunt, qui ab omni impuritatìs labe semotam mentem, corpusq; ita seruauit, vt Angelicam potius, quàm humanam videretur in terris vitam agere, vti superius ex S. Odilone demonstratum est?

Quoniã verò ex tam assiduo Maioli studiorũ labore, propensaq; ad litteras voluntate obijci pòsset, cur non aliquod reliquerit ingenij, ac studiorum suorum testimonium, quod fecisse videmus Odonem, Odilonem, Vgonem, Petrum venerabilem, atq; alios Abbates Cluniacenses, quorum proprium esse videbatur proprii ingenij monumentis rem litterariam illustrare, huic tacitæ obiectioni Chronicon Cluniacense respondens, ait, factum id, vel quia Maiolo tempus defuit, cum maximam diei partem in rebus magni momenti pertractandis insumeret, quodque dabatur lectioni id sibi de necessario noctis somno subtraheret, vel, quia quod scribere potuisset, in eius vitæ moribus, tamquam in exemplari clarissimè legi, conspiciq; potuisset.

Clunia

Cluniacũ adit Maiolus, honorificè excipitur, S. Romuald: in Galliam profectio. Ioannis XIV. quondã Episcopi Papiensis infelicissimus vitæ exitus.

C A P V T VI.

FAMA Cluniacum delata, aduenisse Maiolum in Galliam, salutatisq; Lothario Rege, atq; Emma, apud S. Dionysium pictatis, ac religionis ergò confedisse, missi statim ex prioribus Cluniacensis monasterij, qui eum, quo par erat honore, excipientes, Cluniacum quam primùm deducere. Appropinquantì igitur illi extemplo omnes longo, compositoq; agmine obuiam effusi, incredulitatèq; significacionibus ad agendum æterno Numini gratias profelici, optatoq; reditu in templum deducunt. Inde Maiolus de monasterij, totiusq; Congregationis rebus edoctus, quæ pastoralis sui muneris propria erant, accuratius prosequi cepit.

H 3

Siquid

Si quid per incuriam omiffum, fi quid de regularis difciplinæ feueritate remiffum, fi quid immutatum, in priorem, melioremq; formam reuocare; nihil omittere, quod ad diuini cultus augmentum, vel ad animarum lucra, commodumq; fpectaret. Accidit per id tempus, vt Romualdus, qui postmodum Camaldulensium inftitutor fuit, ex Italia in Aquitaniam non longè a Cluniacenfi Cœnobio ad Heremiticam vitã, ac quoddam veluti Sacræ militiæ tyrocinium concederet, affumptis fibi focijs Petro Vrfeolo, Ioanne Gradenico patritijs Veneris, Marinoq; Romualdi olim inftitutore, ex quibus Petrus Vrfeolus relicto ampliffimo patriæ Principatũ, filio, coniuge, amicis, patria, affinibus, ac feculi pompis (raro in Principibus exemplo) pauperem hic præoptauit vitam, vt æternas fibi compararet diuitias. Hi omnes Duce Guarino notiffimæ tunc fanctitatis anachoreta, exiguo fibi defecto cœnobio, quafi ex condicto viuentes, quod temporis, labore manuum comparandis fibi alimentis supererat, orationi, celestiumq; rerum meditationibus infutentes, diuitiffimè, vt tradit S. Petrus Damiani in vita S. Romualdi, ibi vitam traduxerunt. Vifa est iterum hoc tempore Pietas, ac Religio quafi exsul ab Italia, vbi omnia facrilegis factionibus,

discor-

discordijs, ac bellis funesta erant in Gallias concessiffe, vt fpiritualibus comparatis armis, confirmatisq; viribus, ex vmbra, ac puluere in aperum olim Italiæ solem rediret, Dei se furorẽ tanquam murum oppofitura, innumeros penè filios folitudinis amantes conciliatura Cœlo.

Maiolus interim, cum inter Othonem II. Imperatorem, ac Lotharium Regem eius Leuirum, atrocioris belli femina perfenficeret, quod Otho ob nonnullas quas fibi a Lothario irrogatas querebatur iniurias, Parisios vsquẽ infesto cum exercitu prædabundus procofferat, post vtrinque datas, acceptasq; aliquot clades, agentibus Vuolphgango Ratisponenfi Epifcopo, ac Maiolo, pax est compofita, fedatiq; animi.

Contigit autem sub idem fermè tempus, vt Benedicto Septimo Summo Pontifice è viujs sublato, Petrus Epifcopus Papienfis, de quo fuperius dictum est, in eius locum, Ioannis XIV. nomine, fubrogaretur. Erat is Othonis II. Imperatoris Archicancellarius, vt conftat ex diplomate ab eodem Imperatore dato, concedente priuilegium Monafterio S. Vincentij ad fontes Vulturini. Hoc nuncio accepto Maiolus exiuit penè gaudio, conceperat enim fperem fore, vt Ecclesiæ Catholicæ res, ob eximiam viri prudentiam, fpectatamq; vitæ integritatem in

H 4

melius

melius tandem procederent. At, quam fallaces sint hominum spes, quamq; occulta Dei iudicia, hic ipse, qui subsequitur Ioannis XIV. casus, documento erit. Dum enim Maiolus de amicissimi sibi hominis ad Summum Pontificatum euecti dignitate gaudet, eique per litteras gratulatur, Romamq; ad eum venerandum progredi in animo habet, inaudito, atq; horribili mortis genere necatum illum audit. Id, quo modo acciderit ex Baronio hic referre non pigebit. Dabit veniam lector, si tantisper ab historię orbita deflexero, cum summorum virorum huiusmodi casus, non sine quodam animi sensu, & admirabilitate legantur.

Bonifacius (inquit Baronius tom. 10.) nefandus Apostolicę Sedis inuasor, qui, ut dictum est, necato Pontifice, & expilata Basilica Vaticana, fugerat Constantinopolim, vbi res innouatas accepisset, decessisse nimirum Benedictum VII. qui eum Sede expulerat, & Orbonem Imperatorem etiam defunctum, cuius parrocinio fovebatur, qui Benedicto successerat Ioannis Papa, Romam iterum Sedem inuasurus redijt suorum studijs roboratus, ut, quam reliquerat Petri Cathedram, occuparet. Venie sceleratus, atq; sacrilegus, suorumq; factione potens, quem sedentem in Pontificio throno Ioannem inuenit,

inde violentus exturbauit, vinculisq; alligatum detrusit in sancti Angeli munitionem, quę derinbatur a suis, vbi quatuor detentum mensibus, fame perire miserum tandem truculentus predo coegit, duorum Pontificum crudelissimus interfector, inuasamq; iterum Petri Cathedra, pro nefas tenuit tyrannus mensibus quatuor, qui, nec pilum habuisse dici potest Romani Pontificis, sine spectes ingressum, sine progressum, neq; ab eo gestus, consideres. Vnde parum consulunt veritati, minusq; pietati, & sanctę Romanę Ecclesię dignitari, qui hunc inter Romanos Pontifices referunt. Annumerandum potius inter famulos latrones, & potentissimos grassatores, atque patrię proditores, Syllas, & Carilinas, horumq; similes, quos omnes superauit sacrilegas iste turpissima nece duorum Pontificum. Ioannes igitur necatus proditur, ne quid sperarent amplius, qui erant partium Imperatoris, exponiturq; extinctus spectandus omnibus pro foribus munitionis. Mirandum planę, lugendum omnibus spectaculum tunc exhibitum intuentibus Romanis Ciuibus cadaueris ipsa macie conclamante, fame extinctum ipsum Ioannem Pontificem. Hęc Baronius.

At debita non caruisse pena sacrilegum Bonifacium, idem Baronius ex veteri codice Romanorum Pontificum demonstrat, nam repentina

zina morte percussum aſſerit, tantorū & à ſuis odio fuiſſe habitum, vt corpus eius ignominioſiſſimè per pedes raptatum, lanceisq; confoſū, indignum ſepulturae honore iudicant, inhumatumq; ante ſtatuum M. Aurelij, Antonini nudato corpore proiectum, reliquerint. Geſta hæc fuerunt anno ſalutis 985. Cum Maiolus audita Ioannis, ac Leonis morte, ſicuti varijs animi agitatedus eſt motibus, ita Diuina Iudicia cuiq; extimeſcenda, atq; admiranda, prædicauit.

Per hoc ferme tempus accidit, vt diuino monitu Maiolus, corpora S. Hildeuerti Episcopi Meldenſis, atq; Adelberti, quem mortuum ad vitam reuocarat, obſcuro in loco reperta, aliò transferret, decentiq; vt par erat, loculo collocaret;

Teſtatur hoc Ioannes Pariſienſis in Memoriali hiftoriarum, his verbis,

Sancti Hildeuerti Episcopi Meldenſis corpus, & Adelberti quoq; quem ſuſcitauerat, S. Maiolus

abbas diuina reuelatione de terra leuauit.

Lotharij

Lotharij Regis, & Ludouici eius filij obitus, Vgo Capetes in Regem eligitur; eiusdem in Maiolum amor, & reuerentia.

CAPVT VII.

ATQVE ea quæ ſuperiori capite recenſita ſunt, in Italia, atq; in ipſa vrbe vrbum Roma, quæ caput religionis eſt, aſperamimis, credituq; difficilia gerebantur, cum Maiolus in Gallia, Cluniaci abditus placando cæleſti Numini, ſupernorumq; meditationibus intentus, non ſolum ex integro, ſed etiam ampliori cum ſœnore ſibi, ſuiſq; reſtitutus eſſe videbatur. Lotharius interim Francorum Rex poſt triceſimum, & vnum Regni ſui annum vitæ ceſſit, hærede regni relicto Ludouico filio, quem Comiti Pariſienſi Vgoni Capeto, cuius plurimum fidei, ac virtuti conſidebat, commendauit. Grauis omnino tanti regis mors Maiolo accidit, quem beneficiſſimum erga ſe, vniuerſamq; Cluniacensem Congregationem fuerat expertus; At

luetuo-

Inuictior Emmae reginae eius coniugi fuit, quae doloris impatiens, mœrorisq; se plus nimio tradens, acerbissimam sibi vitam absque marito existimabat. Quare ad matrem Adelaidem, Augustam, & ad Maiolum dedit litteras mœstissimas: Eas litteras Papirius Maso antiquitatis studiosissimus inter epistolas Gerberti ad Principes viros datas, nuper edi curauit, quas etiam recitat Baronius tomo IX. suorum Annalium.

At in maiorem creuit Reginae mœror, cum anno sequenti orbata est Ludouico filio, quem unicum habebat, viditq; Francorum Regnum in alienam translatum familiam. Franci namq; Carolo Lotharij fratre repudiato, quod nimium esset Principibus Germaniae addictus, malèque apud ipsos audiret, vt ex Gerberti litteris tradit Papirius Maso, Vgonem Capetem, Vgonis magni filium militari laude clarissimum, Regem sibi dicunt. Benè autem Vgonis in Regem electio Maiolo cessit, qui nullum ex superioribus Galliae regibus amiciorem, atque erga se reuerentiorē habuit. Testatur hoc S. Odilo dum in vita S. Maioli sic habet. *Vgo quoque Gallorum Rex quorūdam illum vidit, humiliter, ac deuote eum suscepit, & valdè honorificè eum tractauit.* ita S. Odilo. Peculiare autem, ac proprium

primum Gallorum Regum semper fuit hominibus sanctitate vitae conspicuis deferre plurimum, eorum preces ad aeternum placandum Numen exposcere, monita, atq; consilia amplecti, sibi eos beneficijs deuincire, fauoribusq; conciliare. Quid? quod ex hac perpetua, ac numquam intermissa cum sanctis viris consuetudine, sanctos Reges Gallia parere didicit, Gontrannum, Carolum Magnum, Ludouicum IX. in Sanctorum numerum ab Ecclesia relatos? Et verò non magis armis, quam pietate, ac religione regna, atq; imperia firmantur, qua sublata, corruant necesse est, funditusq; excerpentur. Ac, ne longius exemplum petantur, Carolum Lotharij fratrem a possessione Regni Gallorum reiectum Baronius prodit, a quo Regnum in Vgonem, quemadmodum a Saule in Dauidem, fuit translatum, ob eam praecipue causam, quia neglectis Maioli consilijs, spretaque religione, ac pietate, omnia sibi licere, etiam in Ecclesijs, temerè asseuerabat, sic enim ait Baronius.

Captus est ab Vgone Carolus, & penitus ex stemmate eius rano cessauit regnum Francorū. Tunc penitus excisum, cum haeresis pullulare cepit, qua dicerent Caroli studiosi omnia licere Carolo, etiam in Ecclesijs; Sicq; eo vsque sunt tolerata a Deo peccata regum illius stemmatis, quae

quandiu ea non sunt defensa, ut iure facta, ubi
verò coperunt obstinare defendi, ut error sit de-
putata iniuria, & inde hæresis oriri cæperit,
tunc ira Dei effusa est super Principes, & præ-
cisum est regnum ab eo, & datum ipsius amulo
& de Saul translatum in David. ita Baronius,

At è contrâ, Vgo a pietate, ac religione ordi-
ri, ut sibi, Robertoq; filio (qui deinde inter lau-
datissimos Principes connumeratus est) stabili-
retur regnum, optimum duxit. Nam præterquam
quod Maiolum, aliosq; Sanctos viros tunc vi-
uentes coluit, ac veneratus est, Ecclesiarum ho-
norem ubiq; per omnes sui regni partes factum
tectum cõservavit, auxitq;. Quod tunc maximè
præstitit, cum Maiolo facultatem tribuit, ut mo-
nasterium S. Mauri Fontanensis inuiseret, atq; ad
seuere normam ex præscripto regu-
lè a S. Patre Benedicto tradite, reuocaret, ut patet
ex vita Buchardi Comitis Parisiensis, ab Odone
monacho eiusdem monasterij, qui floruit an-
no 1058 conscripta, cui cenobio præfecit Teu-
tonem Cluniacensem spectatè probitatis mona-
chum, ac Rex ipse Vgo munera amplissima con-
tulit, ditavitq; censu verè regio.

Sed illud in hoc Vgone eminet maximè, quod
ergà Sedem Apostolicam mirum quantum pro-
pensus fuit; quòd tum antiquæ Francorum Re-

gum

gum consuetudini, tum Maioli hortationibus,
atq; consilijs proculdubio tribendum est.

Huius rei testimonium, seriemq; ego ab in-
stituto meo non alienam breuiter attingam.
Depulerat à Rhemensi Sede Rex Vgo Arnul-
phum Archiepiscopum, Lotharij ex illegitimo
concubitu filium prodicionis falso crimine in-
simulatum, quod portas vrbs Rhemensis Caro-
lo, Lotharij Regis fratri, cum quo de Regni pos-
sessione Vgo certabat, aperuisset, ad eamquè
dignitatem Gerbertum virum doctissimum,
Roberti filij sui præceptorem, qui deinde ex
Archiepiscopo Rauennatensi ab Othone III.
Imperatore Pontifex Maximus creatus Silue-
ster secundus dictus est, extulerat. Re ad Pontifi-
cem Maximum Ioannem XV. delata, Gerber-
tum deijci, restituiq; in suam Sedem Arnulphum
mandauit. interdixitq; sacris, anathematiq; sub-
bie: it Episcopos omnes, qui in gratiam Vgonis
sententiam contrâ Arnulphum in Synodo Sy-
luestensi tulissent. Gerbertus quasi effro quodam,
atq; furore ob deiectionem percitus, multa teme-
rè in Pontificem, ac Sedem Romanam effudit,
multa ad apicos pro causæ suæ defensionè, præ-
sertim ad Maiolum, & ad Othonem perscripsit.
Extant adhuc litteræ a Papirio Masonio colle-
ctæ, atquè editæ, duobus libris comprehensæ,
quanti

quanti autem Gerbertus Majolum faceret, quantumquē eius tūm sanctitati, tūm doctrinæ, ac prudentiæ tribueret, Epist. 81. ostendit de quo sic habet: *Nos quidem Venerabili Abbati Maiolo super his paucis perscripsimus, qui a sapientem in paucis multa intelligere, scimus.*

Libet hic epistolam eiusdem Gerberti ad Majolum attexere, quam Papius Mafonius septuagesimam in ordine, tanquam eruditionis Gerberti, atq; antiquitatis testimonium, edi curavit.

MAIOLO VENERABILI

Abbati Cluniacensi.

Gerbertus.

ET si vigilanti cura super vestros grege assidue occupari estis, propensioris est tamē charitatis si alieni gregis contagio interdum medemini. Floriacensis canobij propter reuerentiam sancti Patris Benedicti summum lacum pænes monachos, (vt aiunt) peruasor occupavit. Si vos taceris, quis loquetur? Hoc incorrecto, qui improbus similia non sperabit? Nos quidem hæc zelo diuini amoris dicimus, & vt nostro examine si probus est, recipiatur, si improbus, omnium Abbatum, ac monastici ordinis societate ad pœnam suæ damnationis, priuetur. Quod vobis ratum litteris vestris nobis fiet acceptissimum.

Rex

Rex autem Vgo multis ad Romanum Pontificem missis legationibus, ac litteris, quod audierat valde illum ob facti temeritatem esse commotum, Maioli hortatu, atque consilio suppliciter placare contendit, subiiciensquē se, suoque Sanctæ Sedis iudicio, quæcunquē fuissent in causa Arnulphi Synodalia decreta definita, ab ipso aboleri, atque irrita reddi passus est.

Quinam fuerit Gerbertus, qui & Silvester Secundus, & vita eius in Pontificatu à calumnijs vindicata.

CAPVT VIII.

Abbatum Cluniacensium dignitas, nominisque celebritas tantam sibi apud omnes Christiani Orbis Principes semper conciliauit reuerentiam, atq; existimationem, nihil vt ferè magni momenti in Christiana Republica ageretur, nulla pauldò magis ardua negotia exurgerent in quibus eorum industria, dexteritasq; non adhiberetur, ac præter alios, Odo, atque

I

Maior

Maiolus se se mihi obijciunt, quorum vterque, vt vidimus, non solum a Regibus, ac Principibus, sed etiam a Summis Pontificibus magnis fuerunt negotijs adhibiti, summo in honore habiti, maximisq; priuilegijs, fauoribusq; decorati. Verba autem illa S. Odilonis, qui in vita S. Maioli de ipso ait. *Honorabant illum Summi Pontifices &c.* admonent me, vt paullo diligentius inquiram, quinam fuerint illi Summi Pontifices, qui eum honorarint. Ac, licet ea fuerit sancti huius Abbatis vitæ integritas, ac innocentia, vt omnium sibi Summorum Pontificum, per ea tempora viuentium amorem demeruerit, Ioannem tamen XIV. Episcopum prius Papiensem, cuius infelicissimum vitæ exitum supra vidimus, & Siluestrum Secundum, Gerbertum antea vocatum, qui illum arctiori beneuolentia vinculo præ ceteris fiat complexi, reperio. Siluestrum quidem, non cum Summus Pontifex esset, (Maiolus enim quatuor ante annos, quam Siluester Romanus Pontifex fieret ex hac vita migrarat, vt ex Baronio, & Claudio Roberto constat,) sed, aut cum priuatus Othonis tertij, aut Roberti Vgonis filij præceptor esset, aut certè, dum Rhemensem, aut Rauennatensem Archiepiscopatum administraret; Quia verò non defuerunt ex antiquis scriptoribus, qui Siluestrum

uestrum hunc non solum probris, atque calumnijs onerarint, verum etiam ex albo Summorum Pontificum, tamquam illegitimè promotum, atque immeritum abraferint, rem me facturum non improbandam existimaui, si B. Maioli amicitissimum hominem, de scientiarum omnium cognitione optimè meritum, ac legitimum S. Petri successorem, ab imperitorum figmentis, maledicorumque mendacijs, quantum in me est, vindicauero.

Atque, vt facilius veritas ipsa elucescat, exploranda mihi prius est, penitusq; confutanda fabula quædam mendacissima, a Bernone pseudo Cardinale, & schismatico inuenta, qui Gregorium VII. optimum, ac sanctissimum Pontificem, a quo fuerat simoniæ labe insimulatus, maledictis profcindere non contentus, idem etiam malignitatis, ac nequitia virus, in Siluestrum, aliosq; Pontifices euomuerat. Bernonem sequutus est Martinus Polonus, quem Robertus Bellarminus in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis nimis simplicitatis arguit, vt, & Honophrius Panutius in Platina adnotauit, qui, & miratur illius temporis Scriptores, adeò fuisse socordes, vt nullum in re tanti ponderis eruendæ veritati studium adhibuerint.

Quid enim fabulosius, aut a verò alienius est

se potest quam Siluestrum reiecto, quem in Monasterio Floriacensi S. Benedicti induerat habitum, Hispalim in Hispaniam profectum, illic magicas artes, præstigia, atque incantationes a mago quodam didicisse, librum qui teterrimam illam artem edoceret, furto a præceptore sustulisse, fuga sibi salutem quæsisse, insequentem magum dæmonis ope eluisse. In Gallias profectum, scholas aperuisse, ad quem audiendum nobilissimi quique accesserint. Romam delatum subterraneos thesauros noctu in Campo Martio effodisse, ingentem pecuniæ vim in expiscandis ecclesiasticis dignitatibus impendisse, Rhemensem, ac Rauennatensem Archiepiscopatus per fraudem, ac largitiones occupasse. Magicis artibus Romanum Pontificem esse factum. Eam dignitatem ut obtineret, animam diabolo deuouisse, a quo cum quæsisset quandiu in pontificatu esset victurus, responsum de more ab æferato exactore ambiguum tulerit, huiusmodi, *Diū, nisi Hyerusalem attingeris*. Quo responso, cum diu se victurum crederet, in ecclesia S. Crucis in Hyerusalem, quæ Romæ est, dum sacrum Missæ sacrificium perageret, ingenti a Dæmonibus strepitu excitato, cognouisse propediem se esse moriturum, penitentia itaque ductum publicè peccata sua fuisse confessum, iussisseque,

fisseque, ut corpus suum membratim concisum, plaustroque impositum ab indomitis equis traheretur: deuectum autem ad Lateranensem Basilicam, ibique sepultum. Mirum autem ex eo accidere, ut ex collisione ossium ipsius, atque humectatione sepulchri, obitus Romani Pontificis mox futurus, certissimè præfagiatur.

Quis hic tam vecors, & amens, ut fidem tam palmari mendacio præstare possit? Baronius, nunquam sine præfatione publicæ laudis nominandus, hanc falsitatis fabulam in numero earum reponendam docet, quas vetulæ rotantes fufum simplicibus solent narrare puellis ad luterne lumen, ne dormiant, eiusdemq; omnino ponderis hanc esse existimat cum ea, quæ de Ioanna Papissa ab indoctis, ac nebulonibus circumfertur, nisi quod illam leuitas excogitauit, hanc nequitia. Audiendus est Ditmarus optimus, ac grauissimus scriptor, qui sub Siluestri Pontificatu vixit. Hic de Siluestro sic habet. *Gerbertus* (hoc enim nomine ante Papatum appellabatur) *natus de occidentis regionibus, a puero liberali arte nutritus, & ad vltimum Rhemorum urbem ad regendum pro motus, optimè callèbat astrorum cursus discernere, & contemporales suos varia artis notitia superare. Hic tandem a finibus suis expulsus Othonem adijt Imperator-*

rem &c. Helgaldus Monachus Floriacensis, qui summa fide scripsit vitam Roberti Regis Vgonis filij, de Gerberto sic loquitur. *Is quippe Gerbertus pro maximo sua Sapiencia merito, qua toto radiabat in Mundo, donatiuo regis Vgonis munere Pontificium adeptus Rhemense, non multis annis illud ordinavit splēdidē in his qua foret necessaria Ecclesia Sāctā. Eo namq; derelicto Rauennatum factus est rector ab Othone tertio, de quo ad Apostolatū Petri Apostoli Sanctissimi festinus conscendens, multa in eo virtutum operatus est insignia, & precipue in elemosina sancta, quam fortiter tenuit, dum fideliter vixit. Inter cetera de se letus, & hilaris ita in R. littera lusc.*

Scādit ab R., Gerbertus ad R., fit Papa vigēs R.

Hoc apertē demonstrans, quod hi tres Episcopatus honores, quos professione regularis vitæ S. Benedicti monachus factus suscepit, tenuit, tenuit huius R. littera signo in capite sunt declarati. Hæc Helgaldus. Ex quibus quidem testimonijs satis, vt puto, per se ruit fabulosum de Gerberto figmentum, nulla fultum verisimilitudine, nedum veritate.

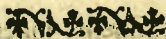
Ammonius Guillelmus Bibliothecarius lib. 5. cap. 46. refert, Siluestrum secundum doctissimum fuisse mathematicum, insignem Philosophum

phum, rethoremque egregium, monachum ex Floriacensi Cœnobio, qui propter insignem doctrinam, primum Archiepiscopus Rhemensis, deinde ab Othone tertio Imperatore Archiepiscopus Rauennas, demum Papa creatus, quod etiam recentiores omnes scriptores referunt, sed quoniam pauci admodum in Occidente erant, qui philosophiæ, ac mathematicæ operam darent, si quis in ijs facultatibus excelleret, ab imperito statim vulgo tanquam veneficus, ac magus habebatur. Sepulchralis inscriptio Siluestri secundi tumulo, a Sergio Pontifice eius successore apposita, digna, vt ait Baronius, quouis laudatissimi nominis Pontifice, planē arguit, tam probroso vitæ exitu summum Pontificem non potuisse tali elogio commendari, eo præsertim in loco, vbi hæc fieri contigissent. Quod autem ad Siluestri laudem maximè facit, Baronij auctoritas est, qui ait, cultorem illum fuisse Sanctorum virorum tunc viuentium, nimirum S. Maioli Cluniacensis Abbatis, & Euerardi equæ magnæ sanctitatis viri, & aliorum eodem nomine tunc florentium, cupidumq; fuisse monasticæ obseruantia, malorum verò acerrimum correctorem.

Extant varia Siluestri ingenij monumenta a doctis viris maximè commendata, vt de Geo-

metria, de Arithmetica, de Sphæra, de compositione astrolabij, Dialogus inter ipsum, & Leonem nuncium Apostolicum; volumen item Epistolarum ad Othonem tertium Imperatorem, & Robertum Francorum Regem, aliosq; præstantissimos viros multiplici eruditione refertarum, inter quas 70. 81. & 88. ad B. Maiolum Abbatem Cluniacensem. Quare satis mirari non possum Platinam Vitarum Summarum Pontificum scriptorem, adeo se dè cæcutisse, vt neglecta grauium auctorum luce, inanis fabulæ, tenebras ab homine schismatico per summam inuidiam perfusus, fuerit amplexatus. Papius Maso diligentissimus antiquitatis indagator, qui Epistolas Gerberti edendas curauit, Siluestrum Secundum in numero laudatorum Pontificum affeueranter reponit.

Quodq; magis æstimandum est Cardinalis ipse Bellarminus veritatis amantissimus in sua Chronologia, de Siluestro Secundo sic habet. *De hoc Siluestro, multa fabulatur aliqui, sed vere fuit vir magnus, doctus, ex pius. vt ex inscriptione sepulchri, quæ exstat in Ecclesia Lateranensi cognosci potest.* Sed ad Maiolum reuertamur.

Maiolus

Maiolus tertio in Italiam venit. Leprosus in itinere sanat.

C A P V T IX.

Quod in Chronico Cluniacensi dicitur, Maiolum nemini suo tempore in scientiarum omnium cognitione secundum, nihil omninò scripsisse, quia fortasse tempus non habuit, cum ceteri Cluniacenses Abbates peculiari scribendi dono fuerint insignes, verissimum id esse fatebitur, qui ad Maioli assiduas occupationes inspexerit, perpetuaq; itinera per Italiam, Galliamque ferè omnem, ad propagandam spiritualem sobolem, conciliandamq; Deo. Nisi fortasse, ac verius dicere libeat, nihil illum scripsisse, quod, quæ scribi ab eo poterant, satis superque tanquam in speculo in eius præclarè gestis repræsentabantur. Certè, cur iam tertio in Italiam venerit, causæ id fuit, ex Petro Damiani, vt in celebri S. Pauli cenobio in demortui locum Abbatem substitueret, atque ex itinere, Adelaidem Augustam Papiæ adhuc commorantem a qua expectabatur inuiseret, Papiensesque Ciues aspectu suo recrearet, in eaque, quam a se didice-

didicerant bene, atq; ex pietate viuendi ratione stabiliret. Comparatis igitur quæ ad proficiscendum necessaria erant, delectoq; qui se absente in Cluniacensi Monasterio vicariam vicem obiret, in ipso discessionis procinctu res accidit, omnibus qui aderant, ac Maiolo in primis magnopere molesta, quamquam non ita multo post, in miraculum cessit. Rem uti se se habuit ex S. Petri Damiani Epist. 14. ad Desid. Abb. verbis hic referre non pigebit. *Vir itaque Domini (inquit) venturus aliquando Romam præcepit cuidam fratri, ut secum pergeret, quia sicut rogatus fuerat, cum in Monasterio Sancti Pauli Priorem constituere decreuisset, ille vero nonnulla difficultatis obstacula reluctans opposuit, & modò hoc, modò illud, tandem obstinatus obedire contempsit. Maiolus autem inobedientiam fratris equanimiter tulit, eoq; relicto, itinere quod decreuerat, commisit. Cumq; frater in Monasterio per inobedientiam remansisset, & reliqui fratres in eum vehementer inueherent, ac tam obstinata duritia peruicaciam unanimiter increparent; tandem ad conuersus, aduersus propriam voluntatem in arma congregatur, salutaris obedientiæ relinquitur, & mox superna gratiæ seruore succensus, beati viri vestigia perniciter comitatur. Sed, dum ille nescius capro itinere graditur, hic*

verò

verò post eum festinanter accelerat, & anxius ac repentinus anhelat, mox ad quemdam fluvium peruenit, cuius vir Domini iam vada transierat, & super ripam adhuc alteram consistebat. Cum itaq; monachus in interiori se fluminis crepidine figeret, quoniam absente nauigio transitum non haberet, videns procul adstare magistrum, quod solum poterit, præstò corruens in terram se humiliter strauit, & quia veniam deprecans per oris organum fortè non posset audire clamorem, de toto corpore linguam fecit, quem præstò vir Dei ad quid venisset, inquit. At ille simul, & de præteritis veniam deprecatur, & impleturum se de cæteris quidquid iniungeret, pollicetur. Tunc ille, vis, inquit, absquò dubio pœnitentiæ. Quò respondente. Volo; proinus addidit. Hanc igitur osculum præbe. Nam casu tuberosa cutis illic leprosus adstabat. Ille confestim in eius osculum ruit, moxquè lepra mundati corporis prorsus euauit. Sic sancta obedientia fructum suæ humilitatis inuenit, dum modo veniam se corrigendo promeruit, sed & signum in super eam perspicua viri tuis ostendit, & cui superbia panè potuit apostolicam inferre perniciem, humilitas dedit apostolicam exhibere virtutem. Ita Petrus Damiani. Hoc nimirum præclarum illud germen est, quod ex radice humilitatis, obedientiæq; Maioli pullulare debe-

allian

debe-

debebat, vt ex eodem Petro Damiani cap. x. lib. i. ostendimus.

Annus erat a Christi natali nongentesimus nonagesimus cū Maiolus ex Gallia in Italiā venit, paucosq; dies Papiæ cōmoratus, dū Adelaidē Augustam salutat, Papiensibusq; ciuibus benè precatur, Romam adiit, quo item anno iterum Romam ex Germania venit. Adelbertus Pragensis Episcopus, qui relicto Episcopatu propter Boemorum peruicaciam, in S. Bonifacij monasterio, quod tunc Cluniacensis iurisdictionis erat, vbi quinquennium ante manserat, quinquennium alterum expleturus, se continuit, vt scilicet tamquam strenuus Christi pugil, in illa spiritali palestra se exerceret, in Vngaricos postmodum excursurus campos, ad subdendos Christi imperio indomitos illos populos, suoq; languide eius Ecclesiæ prima femina irriganda, vade meritò Vngarorum Apostolus, quod illic primus Euangelij lucem intulerit, audiret. Erat nimirum S. Bonifacij Romę monasterium, quod & S. Alexij in monte Auentino est, asylum, ac perfugium, & vt ait Baronius, Sanctorum Colonia, vbi, qui ijs temporibus florere sanctitate viri celebres, habitauerunt, non solum, Latini, sed etiam Græci, inter quos maximè enitebat Leo Abbas, qui a Ioanne XV. Summo Pontifice

missus

missus in Gallias ad Syluanestense Concilium in causa Arnulphi Archiepiscopi Rhemensis, ac Gerberti contra fas, & leges Ecclesiasticas fauore Vgonis Regis in locum Arnulphi successi, tanta eloquentia, tantoq; diuini honoris zelo in Gerbertum inaniter se extollentem, Romæque nullum esse, qui sciret litteras blatterantem, inuectus est, vt eius, & audaciam fregerit, & elinguem reddiderit, Apostolicisq; præceptis parere, compulerit. Præstat hoc loco tanti viri eloquium a Baronio allatum hic referre, vt quales S. Patris Benedicti Sacer Ordo viros protulerit, certò ab omnibus sciatur. Is ergò tomo x. sic habet. *Leo, Apostolicæ Sedis Legatus, Abbas Monasterij S. Bonifacij in Vrbe tecum disserens quaneumlibet propriam causam agente Archiepiscopatus Rhe mensis, quem possidebas iniuste seruentissimus disputator existens te reddidit prorsus elinguem, & vinculis fortissimorum enthimematum vinctum, etiam te sacerdotalibus vestibus, quas male indueras, spoliavit. Tu didicisti tunc damno, si, qui sunt Romæ, litteras scirent; quanta illum oportuit imbutum esse scientia, cum non aduersus te solum dimicans, sed aduersum omnes Episcopos, qui huic priori Synodo Rhemensi interfuerunt, & Canonum plaustra in eandem synodum innexerunt disputans, vt omnes potentissime confutaret & quæ dendi*

cendi eum oportuit esse præditum arte, qui tot
Episcopos palinodiam cogeret recantare; a sen-
tentiâ regis diuelleret, & in suâ volentes, atque
consensientes adducere; sanè quidem haud erat
viri nõ doctissimi, tanta præstare. Hæc Baronius.

Porro optandum hic esset, vt, quæ Maiolus
Romæ, in Monasterio S. Pauli, & S. Bonifacij
Cluniacensium præclare gessit mihi innotesce-
rent, cum maior pars eorum, quæ de tanto viro
dici possent, temporum iniuriâ deperierint, Sanè
S. Odilo refert a multis, qui ea ætate vixerunt
carmine & soluta oratione res a Maiolo gestas
fuisse conscriptas, quæ si extarent, labor mihi
fuiset creptus, eas carptim hinc inde colligendi
ad prælum. Illud quidem pro certo affirmandum
est, Maiolum Romæ, sicut & alibi, semper sui
similem ea gessisse, quæ & Ioannem Summum
Pontificem, Romanosq; vniuersos in sui admi-
rationem traxerint.

Finis Libri secundi.

De

De Vita, & rebus gestis

S. MAIOLI

ABBATIS CLUNIACENSIS

CONGREGAT. SOMASCHÆ

TITVLARIS.

LIBER TERTIVS.

CLUNIACVM, ROMA MAIOLVS
reuerſitur; à Saracenis in itinere capitur;
miracula in captivitate edit.

Tribulationum utilitas, ac necessitas
demonſtratur.

CAPVT I.

DVOS iam poſuerat annos Maiolus
in Italia, quibus Cluniacensium
ſuorum res, tum quæ ad diuinum
cultum, tum, quæ ad vitam ritè
componendam pertinent, tam è
ſententiâ Romæ compoſitas animaduertit, vt
rege-

regredi in Galliam, quo fesso iam annis, sa boribusq; corpori quietem daret, constitueret. Bona igitur cum Summi Pontificis venia, nec sine iudicium lacrymis Roma excedens, vix Italiae fines attigerat, cum in Sarracænorum manus, qui omnia longè, latèque populabantur, vastitatèq; Prouincijs inferebant, incidit, a quibus vt per summam iniuriam fuerit in summa montium cacumina abstractus, ferreis nexibus constrictus, alperaq; custodia detentus, donec Cluniacensis Monasterij pecunia redimeretur, Chronicon Cluniacense sic refert.

Sarracænis, ex Hispania Prouincijs omnes, Icaliam maximè populantibus, monasteria, vrbes, vicosq; subuerentibus, nullique sexui parentibus, obuiam venit B. Maiolus ab Apollonorum liminibus reuertens, à quibus captus, expoliatus, vinculisq; alligatus, fame, frigore afflictus, in carceremque trusus fuit, sed diuinitus absolutus, pecuniaque monasterij redemptus, ex eorum monibus illæsus euasit. Ita Chronicon Cluniacense.

Glaber Rodulphus Monachus Cluniacensis vicinus eorum temporum lib. 1. cap. 4. suæ historiae refert Angelos, Maiolo, cum ei libitum esset, compedes ferreos, vt liberè posset in Dei laudibus se exercere, soluisse, quod tamen om-

nes,

ner, dum vixit, præter Gotzonum Monachum, qui cum ipso constrictus erat, ad euitandum cœnodoxiæ periculum, latere voluit. Illudque scitu dignissimum, quod Sarracænus quidam ceteris petulantior, librum Euangeliorum a Maiolo per vim abstrahere, pede premere, conculcareque ausus, paullo post exorto inter eos tumultu, cruentaque rixa, eodem truncatus pede, quo sicutum Maioli codicem preterat, temeritatis suæ poenas exsoluit, verum vt fateri necesse sit, *Per qua quis peccat, per eadem, & torqueri.* Quo ex tempore, quoniam scelestis etiam, impijsque hominibus virtus est, per se ipsa amabilis, Sarracænorum multi erga Maiolum reuerentiores esse cœperunt.

Addendum tamen & hoc, quod dum suos ad patienter, æquanimiterque ferendam calamitatem illam hortaretur, asseueranterque affirmaret, se cum omnibus suis fore propediem liberandum, ea res Sarracænos aliquos ita percudit, irritauitque, vt, & arctiori catenarum nexu illū constrinxerint, compedesq; ferreos duplicarint. Quodque intolerabilis audaciæ, temeritatisque indicium est, ausus est quidam impia, sacrilegaque manu alapam in Maioli faciem impingere. Hoc indignissimè ferens vnus é famulis B. Patris, Raibertus nomine, remque a deo sedam la cry-

K

mis

mis, gemitibusque prosequens, omnium in se, qui aderant, Sarracænorum rabiem, furoremque concitauit. Quare, vnus ex ijs, Raibertum haesta, quam præ manibus habebat, transfigere conatus, Maioli dexteram, quam ad excipiendum porregerat ictum, graui vulnere affectit. At verò Deus, vt sibi gratum illud charitatis officium demonstraret, sequenti die Maioli manu pristinae reddita sanitati, cicatricem tantum, diuinæ indicem clementiæ, semper extare voluit.

Has inter constitutus angustias Maiolus, vt tandem ex ijs quoquo modo eriperetur, ad Cluniacenses pro sui, sociorumque redemptione litteras dedit, quas integras, licet perbreues, Glaber Rodolphus recitat in hunc modum.

DOMINIS, ET FF. CLUNIACENSIBVS

Frater Maiolus, miser, & captus. S.

Torrentes Belial circumdederunt me, præoccupauerunt me laquei mortis. Per hunc, rogo, si placeat, pro me, & his, qui mecum sunt capti, redemptionem mittere. Valeat.

His acceptis litteris Cluniacenses, viciniquè populi, quanta fuerint ob tantam S. Patris calamitatem tristitia affecti, quantoque studio pecunias pro eius liberatione collegerint, Chronicon Cluniacense demonstrat, dum ait. *Præ*

eiusdem

eiusdem S. Patris redemptione gratis, voluntarièque vnusquisque prout poterat, suum habere offerebat, & miserum se clamabat, & indignum amore B. Viri dicebat, qui pro eius redemptione pluriora non transmisisset dona.

Ita Chronicon Cluniacense. Missa itaque pecunia, eaque accepta, Sarracæni discedunt, quos omnes Vuillelmus Aquitanorum Dux inopinato adortus, inter montium angustias ad vnum cecidit, Maiolus liber, incolumisque cum socijs Cluniacum reuertitur. Hanc Maioli liberationem Chronicon Cluniacense sic recenset.

Saneus Vir Domini Maiolus post longi sudoris labores, post deuictum ipsius reuerationis, & afflictionis caminum, probatus, & electus ab illa montium summitate, quo transductus fuerat, descendit cum suis omnibus. Ad nobile autem Cluniacense Monasterium amicum salutis, & Monastica religionis terendit, multa namque lætitiâ suis omnibus reddidit, vbi coadunata omnis Monastica religionis numerositas pro recepta B. Patris præsentia, magnas Omnipotenti Deo reddidit gratias. Ita Chronicon Cluniacense.

Hanc iniustam, immanemque Maioli a Sarracænis captionem, æquo, ac forti animo, vt decebat, ab eo toleratam, si quis attentius perpendat,

K 2 dat,

dat, verissimum esse cogetur fateri, quod vñs
 omnium Sanctorum Patrum ore cantatissimum
 est, afflictiones, atque ærumnas a Deo immis-
 sas, esse amoris, quo animas complectitur, ar-
 gumentum, vñdè, & verè a Paulo ad Hebræos
 dicitur. *Flagellat autem omnem filium, quem
 recipit.* Nequè enim certius signum salutis, at-
 que electionis ad gloriam, dari cuiquam a Deo
 potest, quam aduersitatibus diuexari. Probè
 Sanctus Augustinus qui verum hoc esse sciebat
*Para te (inquit) flagellari, aut certè non
 queras recipi, si exceptus es à passione fla-
 gellorum, exceptus es à numero filiorum.*
 Quasi filij non mereatur nomen, qui corripì, ac
 flagellari a Deo renuit. Cur autem non con-
 stanti, ac libenti animo ferantur molestiæ, atq;
 afflictiones tum animæ, tum corporis, cum eas
 ad nostræ mensuram virtutis non solum immi-
 tat Deus, vt aduertit S. Paulus illis verbis.
*Fidelis Deus, qui non patitur nos tentari supra
 id quod possumus, sed facit cum tentatione pro-
 nentum;* verum etiam quod mirabilius est, no-
 bilicum quodammodò adfuit, participemquè se
 earum, quas pro eo patimur, ærumnarum faciat?
 Testem, diuina Sapiencia cap. 10. castissimum
 Ioseph ob pudicitiam seruandam ab Ægypti
 Rege in vincula coniectum, aduocat, dum ait.

*descenditq; cum illo in foveam, & in vinculis
 non dereliquit eum.* Quod si Socrates, vt Se-
 neca, ad Heluiliam scribens, ait, *carcerem in-
 trauit, ignominiam ipsi loco detracturus, neque
 enim poterat carcer videri, in quo Socrates erat.*
 Quanto verius hoc de vinculis, atq; carceribus
 dici poterit, in quos vel ob fidei constantiam,
 vel ob virtutis alicuius probationem coniecti,
 qui a Deo per molestias, atque afflictiones
 probantur; Deum merentur habere socium,
 atque participem ærumnarum? S. Cyprianus
 Martyr ad Martyres scribens, appellat carcerè
 beatum, in quem detrusi fuerant, dum ait.
*O beatum carcerem, quem illustrauit vestra
 presentia! O tenebras, sole ipso lucidiores, vbi
 constituta sunt Dei Tempia!* Maiolum iure
 hac in serie adnumerandum facile adducetur,
 vt credat, qui miracula circa ipsum in eius ca-
 ptione a Deo patrata fuerit contemplatus, qui-
 què eius tum patientiam, tum constantiam, in
 perferendis tot malis, quod genus martyrij est,
 expenderit, *Sine ferro enim Martyres esse possumus,
 vt ait Isidorus, si patientiam veritatis in
 animo seruamus.*

Maiolo Abbati sanctissimo Hieronimum
 Amilianum parentem, conditoremq; Congre-
 gationis nostræ non absimilem fuisse dixerim.

qui non quidem pecunia, sed insigni, eoque memorabili, Beatæ Mariæ Virginis, quam pie aduocarat, miraculo, è dura custodia vbi ferreis nexibus, ad efferatorum hostium fatiandam rabiem vinctus detinebatur, liberatus, quanti pro assequenda sanctitatis gloria momenti sit, tota queri ærūmnis, flagellisq; diuexari, exploratissimum toti Christiano Orbi præbuit argumentū. Eius vitam cum elegantissime 4. libris cōprehensam Augustinus Turtura noster ediderit, plura hic adnotare, abs. re sit.

Ac licet aliquorum sit opinio, afflictiones, quæ ex causis naturalibus, aut liberis, absque peculiari Dei vltione promanant, vt sunt ægritudines, pestes, bella, fames, ac etiam quidquid aduersi ab hominibus patimur, siue iuste, vt a Iudice, siue iniuste, vt ab hoste, non esse satisfactorias, nisi secundum proportionem, & quantitatem actus patientiæ, quo eas ferimus, peculiare verò, quæ singulari providentia diuinitus nobis instiguntur ad peccatorum expiationem, & quandam veluti redemptionem eius poenæ, quæ foret alioqui in altera vita luenda, non solum secundum proportionem actus patientiæ, sed etiam secundum quantitatem, & proportionem earundem afflictionum, vel etiam per se ipsas esse satisfactorias, tamen cum Concilium

Tri-

Tridentinum sess. 14. cap. 8. definiat non modò nos satisfacere penis spontè a nobis pro vindicando peccato susceptis, sed etiam temporarijs flagellis a Deo inflictis, & a nobis æquanimiter, patienterq; toleratis, absolutè dicendum est, omnes tribulationes, aduersitatesq; ab extrinsecò illatas, quæcumque ille sint, si modò prompto, libentiq; animo propter Deum in penam peccatorum suscipiantur, esse satisfactorias, penamque debitam culpæ delere, non solum secundum quantitatem, ac proportionem patientiæ, sed absolutè per se, & vt Scholastici loquuntur, formaliter, vt communis est benè sentientium sententia. Cuius quidem tractationis argumentum luculenter satis, & copiosissime hac nostra ætate Paulus Aresius Episcopus Dertthonensis, vir singularis pietatis, & doctrinæ, deq; omni litteratura optime meritis, disputauit.

Ab Vgone Rege Gallie Maiolus Accor-
susitur. In itinere Siluiniaci diem
claudis extremum.

CAPVT II.

Meditationem mortis esse optimum sapientiæ, veræq; philosophiæ argumentum,

K 4

ac

ac veluti pedagogum, quo homines a recto vi-
uendi itinere aberrantes in veræ salutis semita
reuocantur, omnium est. benè sentientium sen-
tentia; *Nihil enim magis animum ad se ipsam
aduocat,* (vt ait Cicero Tuscul. qq. lib. 2.) *quam
eommemoratio mortis.* quam vbiq; expectan-
dam Seneca ad Lucillum docet, quare, & Pau-
lus Apostolus Quotidie se mori Corinthijs fate-
batur, hoc est, adeo semper paratus erat mori,
ac sicut die, mortem esset obiturus. Maiolum
Paulo non dissimilem dixerim, qui non mortem
tantum, verum etiam mortis causam, sibi cau-
dam, pertimescendamq; semper existimauit.
Qui enim Maioli antea vitæ rationes benè
exponderit, non illum temerè vixisse, sed medi-
tatione mortis, tamquam freno ad cohibendos
rebelles animi motus, vitamq; rectè componen-
dam, vltim esse reperiet. Id si vniquam antea,
in hoc vltimo ætatis suæ termino egregiè præ-
stitit, acrioribus enim dum se per momenta sin-
gula ad hanc veram comparandam philoso-
fiam stimulis vrget, Vgo Gallorum rex, quæ
eum Roberto filio Maiolo semper plurimum
detulisse superius demonstratum est, illum ad se
Parisijs, quo iam iam collabentem in monaste-
rio S. Dionysij regularem disciplinam restitue-
ret, vocauit. Qui amiceissimo Regi morem
gerens,

gerens, ordinatis, quæ ad Cluniacensis mona-
sterij commodum opportuna videbantur, in-
gentium omnium, qui aderant mæstitia, qua-
si quod futurum erat, prælagirent, Cluniaco di-
scessit. Cæterum Syluiniacum tantum delatus,
morbo statim graui correptus, cum se ex eo cer-
tò moriturum intelligeret, vocatum ad se Odi-
lonem, quem a puero secum in monastica disci-
plina studiosissimè educarat, successorem in
Cluniacensi administratione designauit. Mor-
ad celestis, æternæq; vitæ compendiarium af-
sequendam viam conuersus, elutis, si quæ per in-
curiam subreplerant animæ sordibus, defixis in
Christi Domini de Cruce pendentis imaginem
oculis, sacroq; ad supremam cum hoste teterri-
mo in eundam luctam, perunctus oleo, lætus mor-
tem, an vitam dicam? præstolabatur. Mirum
autem est, quod de eo Cluniacense Chronicon
habet. *In fine dierum suorum non caligauerunt
oculi eius, non auditus obsurdus, sed totus
integer sensu, & animo, vitam suam disciplinæ
caelestibus occupabat, vnde interrogatus a di-
scipulis suis in hora suæ mortis in quo doleres,
respondit, nihil sentire doloris, sed totis me-
dullis, ad Deum fontem viuum sitire, & abs-
sare.* Ita Chronicon Cluniacense.

Hæc igitur animi, corporisq; alacritate, dum
sioi
s. Coelo

de Coelo Maiolus comparat, nulliq; quo minus
 obeat, detinetur impedimentis; adstantibus, qui
 sacras preces pro eo Divino Numini; cogi-
 litibusq; fundere fratibus, amicisq; dum ea
 pronunciantur verba, *Subvenit Sancti Dei,
 occurrunt Angeli*; ab Angelis, quorum purita-
 tem in terris fuerat æmulatus, impollutus eius
 spiritus, intra Beatorum mentium agmina, in
 Coelo est receptus, cum Cluniacensi Congrega-
 tioni quadraginta ipsos præfuisset annos, septua-
 genario maior; Neq; mysterio caret; quod in
 diem quæ Ascensionem Domini subsequuta est,
 felix eius incidit mors, nam ut ait S. Odilo.
 Hoc ideo factum est, ut eum Christus quæ itur
 ad Coelum viam, doceret; ita enim habet. *Cum
 Sylviacum pervenisset B. Maiolus Deo vacan-
 ce, plenus diem, & sanctitatis ex hac vi-
 ta migravit, v. Idus Maij, sexta feria illucescen-
 te, post sanctissimam solemnitatem qua Chris-
 tus ascendit in Coelum. & fidei seruo suo Ma-
 iolo post se scandendi viam ostendit. Ita S. Odilo.*

Euulgata B. Maioli morte, mirum, quam
 ingens mortalium numerus Sylviacum con-
 fluxerit, quot lacrymis decoratum funus, quot
 miracula ad tumulum præstita. Auget admira-
 tionem, quod Rex ipse Vgo, & Robertus filius,
 cum primoribus Galliarum proceribus audita Ma-
 ioli

joli morte, Sylviacum extemplo aduolavit,
 questusq; palam se optimo patre, præsidioq; in
 regno administrando priuatum, non indignum
 regia Maiestate censuit, in maximum reuerētē,
 atque amoris argumentum, funus ad Ecclesiam
 comitari, tumulumq; regia munificentia, am-
 plissimisq; ditare donis. Testatur hoc S. Odilo
 his verbis. *Quod ubi comperit Vgo Rex sua præ-
 sentia. & regis muneribus eius exequias coho-
 nestavit & tumulum, ubi præstante Domina
 multa facta sunt, & sunt miracula; permultis-
 que plurima, & præstita sunt, & præstant un-
 beneficia, qua præ nimia, & magnitudine, &
 multiudine commemorari non possunt. Ha-
 stenus S. Odilo.*

Hoc autem Christianissimi Regis pio, veræ-
 que humanitatis perillustri factō, exploditur aspe-
 ra nimis, caninaque eorum Philosophia, qui
 mortuorum exequias, sepulturaque honorem
 despicientes: pro nihilo ducunt, inhumata, pro-
 fusque abiecta iacere humana corpora, quorum
 in numero Mæcenas ille, tot poëtarum carmi-
 nibus celebratus, censendus est; cuius illud cir-
 cumfertur hemistichium.

*Neo tumulum curis, sepelitis Natura relictos,
 excusandus fortasse, quod gentilitatis inuolutus
 tenebris, veram, quæ apud nostrates æstimatur
 sapien-*

apientiam, aut non affectus est, aut despexit. Certè si res ipsa ferio perpendatur, naturæ ipsius ductu hominem humo, de qua sumptus est tegi, quasiq; præcario acceptam viliores sui partem, terræ dari debere, iudicabit. Quare humanitati, ipsiq; naturæ aduersari cenendi sunt, qui mortuorum sepulchra funera, atque exequias aspernantur, hominemque ad imaginem Dei factum, relinqui debere inhumatum, discernendum auium, belluarumque morsibus pro nihilo ducunt, quo potissimum nomine conqueritur Dauid, Sanctorum corpora male tractari, cū ait psal. 78. *Posuerunt morticina struorū in uentrām, estas uolatilibus Cæli, carnes Sanctorū tuorum bestijs terræ, &c.*

Audiendæ sacrorum librorum voces, quibus non solum defunctorum corpora humana, uerum etiam quo sepelienda sint, modus, quotque dierum planctus protrahendus, demonstratur. Ecclesiasticus enim 38. ait. *Fili, in mortuum produc lacrymas, & quasi diu passus, incipe plorare, & secundum iudicium contege corpus illius, uno die, uel duobus, propter detractionem. A tristitia enim festinat mors, & cooperle uirtutem, & tristitia cordis flebit cernic &c.* Consilium igitur sapientis est, amicorum, affiniumque mortem, esse lacrymis, non tamen

nimis

nimis prosequendam, abstinendumque ab eulatu, ab affectatis clamoribus, qui Christianorum uirum non decent. A tuncione pectoris, a laceratione crinium, a terræ deiectione, ne dicam ab incisione membrorum, quæ lanceolis, gladiolisq; ab antiquis fiebat, quod facere prohibebantur Hebræi, quibus a Domino per Prophetam dicitur. *Super mortuo non incidetis carnes vestras, neq; figuras aliquas, aut stigma facietis uobis.* Qui uerò mos apud Hebræos in propinquorum morte seruandus esset, a contrario sensu cognosci potest, ex eo, quod Dominus Ezechieli cap. 24. præcepit, ne faceret, dicens. *Ecce ego tollo à te desiderabile oculorum tuorum in plaga, & nō planges, neq; fluent lacrymæ tua. Ingemisce tacens; mortuorum luctum non facies. Corona tua circumligata sit tibi, & calceamenta tua erunt in pedibus tuis, nec amittu ora uelabis, nec cibos lugentium comedes &c.* Quæ quidem uerba proculdubio ea omnia indicant, quæ fieri ab ijs, qui mortuis parentarent, consueuissent. Porro, sepulturæ usum ab Abraham traxisse originem, qui primus post Orbem conditum a filijs Heth, in possessionem monumenti agrum emisse legitur Genes. 23. patet. In eo, ipse, Saram uxorem, ipsam autem, Isaac, & Ismael filij, sepelierunt. Ibi etiam sepultos fuisse

fuisse Isaac, & Iacob, ipsosque primos nostros Parentes Adam, atque Euam, testatur Durandus lib. 1. ration. cap. 5. num. 11. Quem morem sepeliendi mortuos ab Hebræis, ad Christianos trāsisse, notauit Marcellus Megallius vir doctissimus tom. 1. Promptuarij Theologici, ex Baron. in suis annal. sub annum Christi 226. Persis, atque Ægyptijs domi mortuos, sepelisse mos fuit, Romanis, nè quidē intrā Urbis mœnia, nisi fortasē eorumdē crematorū cineres, inferrentur; Massagetæ, ac Scythæ vita functos propinquos ipsi consumebant, belluarum certē, non hominum more. Apud Hebræos mortuorum corpora, vnguentis delibuta, aromatibusque, casia, cynamomo, aloë, balsamoque condita, maiorum suorum sepulchris condebantur. Sanē Sanctissimum Christi Domini Nostri Corpus a Nicodemo nobili viro centum libris aloes fuisse sepulturæ datum, tradunt Euangelistæ, cuius sepulchri gloriam præuidens Propheta dixit. *Et erit sepulchrum eius gloriosum.* Hanc gloriam, cum Sanctorum sepulchris communem fatebitur, qui donaria, imagines, icunculas, tabellas, ad ipsorum reliquias tholo appensas, tanquam victoriarum, ac triumphorum ab ipsis relatorum, beneficiorumque in nos collatorum testes, fuerit contemplatus. Maiolum hac laude non pri-

priuabit, qui Siluiniaci illius sacras reliquias veneratus Summorum Pontificum priuilegia, atque indulgentias piē illuc accedentibus concessas ritē expendit, variaque miraculorum imagines oculis perlustrarit.

*Sancti Maioli post mortem miracula,
& S. Odilonis eius discipuli
laudes.*

CAPVT III.

Licet, quæ hætenus recensita sunt miracula a S. Maiolo dum viueret edita, & quæ post mortem gessit a Petro venerabili Abbate Cluniacensē duobus libris comprehensa satis illius sanctitatem testatam faciant, omnesque trahere in Sanctissimi Abbatis reuerentiam possint; quia tamen S. Petrus Damiani in vita S. Odilonis a se conscripta nonnulla recenset S. Maioli, quæ vtriusque meritis possunt adscribi, non incongruē me facturum existimaui hoc loco ea describere, præsertim, quod, quicquid est commendationis in alumno, ac discipulo, in magistrum, atque

atque educatorem quodam quasi postliminio
redit. Duo præcipue S. Petrus Damiani enume-
rat ab Odilone quidem, sed virtute Calicis, quo
S. Maiolus in altaris mensa utebatur, facta. Pri-
mum, quo puerum comitali morbo laboran-
tem, alterum quo loquendi visu carentem, opta-
te restituit sanitati. Verba Damiani hæc sunt.
In eodem quoque Iurense monasterio, vir Domi-
ni Odilo aliquando constitutus, reperit puerum
nomine Gerardum, terribili caduce passionis
languore detentum, qui sæpissime quasi lunari-
cus corruerat, & eum recidivi languoris im-
petus obruere consueverat, ut in eo neque vox,
neque memoria, neque prorsus aliqua membro-
rum officia remanerent, ac serè a mortuo nihil
distaret. Huic homo Dei misericorditer conde-
scendens fratribus, ut pro eo Dei clementiam
deprecetur, iniungit, ipse verò ad Sacrosanctam
altare, Missam celebraturus, accedit. Aeger etiã
ut interesset, admonuit, cui mox Eucharistia
salutaris munus tradidit, deinde, sicut sibi mo-
vis erat, sanctificatam aquam, cum B. Maioli
Calice, propinavit. Nec mora, protinus a puero
languor omnis abscessit, salus optata successit,
& sic per merita B. viri restituti sibi vigoris in-
columitas permansit.

Alterum verò de mutò sanitati reddito, sic

idem

Idem S. Petrus Damiani habet. Alius (inquit)
quoque miles efficaciam edendi sermonis amiserat,
hic per visionem admonitus, ut si aquam,
qua manus B. Odilonis abluantur, hauriret,
hæc, sibi loquendi vires, & amissa lingua offi-
cium procul dubio reformaret. Aqua igitur per
ministros, fideli furto subtrahitur, altera etiam
a viro Dei benedicta, de Calice S. Maioli
muto transmittitur, quas ille nimia devotione
suscipiens, mutatis vestibus ingressus Eccle-
siam, quia lingua non poterat, ore cordis oravit,
& sic poculo benedictionis accepto, reparat un-
de sibi locutionis officium recognovit, mox etiam
expeditè loquens, mirum de se spectaculum cer-
nentibus dedit. Ita S. Petrus Damiani.

Nemini autem dubium esse debet, potuisse Odi-
lonem summis, quibus apud Deum abundabat
meritis, utriq; horum, quos recensui, sanctitatem
a Domino impetrare, voluisse tamen B. Ma-
ioli, quæ in Patris loco etiam mortuum habebat
Calice ad eos sanandos uti, tum, ut laus curatio-
nis ipsi B. parenti suo tribueretur, tum, ut præ-
cipue humilitatis notam, quam a S. olim Ma-
iolo tamquam religiosæ, atq; adeo Christianæ
perfectionis fundamentum didicerat, proq; am-
plissima hæreditate ex ultimæ voluntatis testa-
mento, ab eodem acceperat, demonstraret.

L

Malo

Multo autem iuculentius, atque prestantius
 celsendum est miraculum aliud, quod idem S. Pe-
 trus Damiani de Sanctis iisdem Maiolo, atque
 Odilone recenset, Papiæ in Ecclesia B. Maiolo
 dicata, accidisse, de fure, qui de mensa S. Odil-
 onis pretiosi operis mantile furtim sublato, me-
 bris omnibus repente attractus, sanari non po-
 tuit nisi in Ecclesia S. Maioli, precibus tamen
 S. Odilonis. Rem, ut gesta est, S. Petrus Damia-
 ni sic narrat: *Cum vir Dei (inquit) cum Henrico*
Rege, qui postmodum factus est Imperator, in
Ticinensi simul urbe consisteret, & Dominice
Natiuitatis gloriam celebraret, contigit, ut ve-
lamen mensæ eius artificiosa texerint laboris o-
peracione conspicuum, sacrilega fuisse fraude
sublatum. Postquam autem vir Dei cum Rege
discessit, fur, qui rapuerat, iam securus propo-
suit velamen in foro venalium, sed dum illi dis-
positio celestis obsistit, sancta distrahi præda non
potuit. Ter igitur, quod subduxerat inter nun-
dinarum mirtes exposuit, tercio subtiliter ar-
centauit, sed cum emptoribus de pretio penitus
conuenire non potuit, nec inter distrahendam, &
coementem pacisci valuit venale commercium,
quia diuina dispositio conatibus hominum nega-
uit officium. Interea, sceleris huius auctorem
& lio diuina corripuit, & manus que sacrilegium

perpetrauerant, ac pedes, quibus raptor auferre-
rat a refaciens, intolerabili dolore constrinxit.
Mox itaque compulsus languore, ad Ecclesiam
B. Maioli manibus alienis aduehitur, mantile
sublatum ad reatus indicium coram cunctis ap-
penditur, & diuina clementia ab omni populo
qui percitus huius fame rumore confluxerat,
imploratur. Sic itaque B. Maioli meritis, ac pre-
ciibus, fratrum sibi seruentium sanus, & inco-
lumis factus, velamen reddidit alienum, & rece-
pit semetipsum. Probauit ergo quo præmio di-
gnus esset qui B. offenderat Odilonem. Hæte-
mus S. Petrus Damiani.

Quoto autem anno insigne hoc miraculum
 Papiæ in Ecclesia S. Maioli euenerit, facile con-
 iji potest ex supputatione temporis obseruata.
 Cum enim Henricus Rex Romanorum non-
 dum ad Imperium euectus nominetur a Damia-
 no, ipse autem a Benedicto VIII. coronam Im-
 perij Romæ vnâ cum Cunegunde Augusta an-
 no 1014. acceperit, ut adnotauit Ditmarus lib.
 7. cui non dissentit Baronius tom. XI. sequitur,
 ut ante hoc tempus miraculum euenerit, anno
 scilicet vel circiter, quo post diuictum Hardui-
 gum, qui, ut Ditmarus ait lib. 6. Longobardiam
 regis titulo occuparat, Papiam victor accedens,
 ibidem honorificè susceptus, Rex oronatur, an-
 no Domini 1009. L 2 Gra-

Gratum autem me facturum lectoribus existimo si oblatam hac occasione loquendi de Ecclesia S. Maioli, quam a B. Odilone, & Ciuibus Papiensibus paucos post eius mortem annos, eidem dicatam fuisse constat, rem planè notatu dignissimam de liberatione Benedicti VIII. Pontificis Maximi a Purgatorij penis, S. Odilonis, & Monachorum Cluniacensium in Collegio S. Maioli Papiæ degentium precibus, hic adnotauero. S. Petrum Damiani a Surio, & Baronio relatam, vt maior fides historie concilietur, loquentem, adducam. Si quis (inquit) specialiter per B. Odilonem de penis vltimis sit creptus, inquitur, quid de reliquis sentiat, in Papa Benedicto euidenter addiscat, vt in Romanorum Pontifici, qui omnium Christianorum caput est, valeat liquidò conijci, quid de cæteris meritis debeat estimari. Apostolicus igitur iste, què diximus, dum adhuc viueret, Beatum virum affectuosè dilexit, reuerenter excoluit, & Apostolorum limina frequentanti, necessarij sumptus optima sæpè subsidia ministravit. Huic planè max., vt obijt, germanus eius Ioannes in Apostolica dignitate successit. Iam vero postquam humanis rebus exemptus est, non parui temporis euoluente curriculo, iam dictus Papa, Ioanni Portuensi Episcopo, & alijs duobus, quorum nomina nobis nota

nota non sunt per speciem nocturnæ visionis apparuit, ei sq; quia penalibus esset constitutus in tenebris indicauit, hoc in super addens, qualiter B. Odilonis venerabilibus meritis eum superna censura liberare decreuerit a tormentis. Obstrat itaque per eos, & humiliter flagitat, vt frater eius ad presatam vnica pietatis viri, agilem quantocius veredarium dirigat, eumquè suppliciter obsecrans, pro se orare deprecatur. Proterius idem Ioannes Portuensis Episcopus, auctoritatis Apostolicæ fulsus epistolis, concito gradu Papiam vsquè peruenit, vbi longo, & immoderato, fortassis, accelerato fractus itinere, per monachos Cœnobij B. Maioli Apostolicæ legationis apothas dirigit, omnemq; per eos sancto viro seriom a se cõspectæ visionis exponit. Enim verò, diuino factum esse constat iudicio, vteam apud Cluniacense monasterium Apostolicæ legationis baiulus inueniret. Precepit itaq; venerabilis pater, Psalmodias, & orationes ab omnibus priuatim, & publice fieri, eleemosinas indigentibus erogari, sacrificium Deo mysterij salutaris offerri. Nec in illo dumtaxat id statuere contentus fuit, sed & per omnia sui regimini monasteria eiusdem sanctionis edicta mandauit. Cum itaque frater hac intensissima deuotione peragerent, & ex ore sanctorum pectorum fraterne charitatis flamma profliens diuinæ cele

mentia sacrarium penetraret iam praefixi temporis terminus propinquabat, & ecce quidam sancta conversationis monachus, Heldebertus nomine, qui videlicet hoc obedientia fungebatur officio, ut inopes aleret, & indigentibus subsidia ministraret. Hic itaque per soporem vidit, quod, quidam pulcher, ac serenus aspectu, ac solemnique quadam nitore conspicuus, claustrum monasterij magno candidarum agmine constitutus ingrederetur in Capitulum, deinde, ubi pater Odilo cum fratribus residebat, intravit. Ad eius genua caput humiliter flexit, eiq; (sicut in gestu corporis videbatur) gratias egit. Cumq; frater ille, qui hoc in visione contemplantur, inquireret, quisnam esset ille tam decorus, ac fulgidus, qui Sancto viro salutationis officium exhibuit, responsum est ei, quia ille esset Benedictus Summae sedis Episcopus, qui nimirum, idcirco viro Dei gratias ageret, quia, pijs eius, Sanctorumq; fratrum precibus, & tartarei cruciatus evasisset interitum, & cum beatis civibus quieturus, superne Hierusalem meruisset ingressum. In hoc valet liquidò deprehendi, quae de merito B. Odilonis opinio iure possit

haberi. Haecenus S. Petrus Damiani.

Vgo Rex ad tumulum S. Maioli ab aegritudine liberatur. Cuduntur nummi in Gallia cum inscriptione nominis Sancti Maioli.

CAPVT IV.

Impie, non minus quam temere, Nouatores nostri temporis Heretici, Sanctorum adorationem, sed frustra, ab Ecclesia Catholica extirpare conantur, qui, dum vni tantum Deo adorationem deberi volunt, quid inter adorationem Dei, Sanctorumque interfit, aut prorsus ignorare, aut fictè, fraudulenterq; obicurare, velle conuincuntur. Neq; est, quod vim faciant in verbis, subfannantes eius, qui nomina Patriae atque Duliae a schola fidei usurpata, tanquam peregrina vocabula in Ecclesiam inuexerunt; Antiquissimi enim Patres, atq; in primis Augustinus, ut adnotauit Canisius de Corruptis verbi Dei lib. 3. cap. 15. ijs vsi sunt. Ex quibus, qui Deo, qui Sanctis debeatur cultus, & adoratio, satis clarè perspicui potest. Praeclarissima est ad

hanc rem illustrandam. S. Ioannis Damasceni doctrina qui libro 4. de fide orthodoxa sic habet. *Quomodo non sunt honorandi qui cultores, amici, & filij Dei, ac nostris hostibus formidabiles, effecti, supplicationes pro nobis porrigunt Deo, per quos etiam multa diuina beneficia nobis conferuntur, qui humani generis adiutores existunt, & in quarum sacris corporibus vini-
fica quedam miraculorum operatrix virtus, frequenter apparet?* Ex quibus quidem verbis perspicue nobis colligere licet, Sanctorum virtutes non solum nobis ad imitandum proponi, verum etiam precibus esse ad eos confugiendum, patrocinium implorandum, honores exhibendos, omnibus denique pietatis officijs excolendos. Hic semper in Ecclesia Catholica laudatissimus vius, ab Apostolorum temporibus religiose vbiq; a fidelibus seruatus, præcipuos per omnes ætatum gradus, cultores habuit; (quidquid blatterent Nouatores, spiritu vertiginis ad obscurandam veritatem exagitati). Ac, ne longius exempla petantur, Vgonem Gallia Regem testem, hic aduoco, qui Maioli sanctitatem, vti, dum is viueret, supexit, ita post mortem, præcipuum ex eius intercessione fructum tulit. Angebatur forte Rex peracri, molestaq; stomachi egritudine, applicitaq; remedia, medicorumque cura cum

nihil

nihil omnino prodesse, de Cælo petere auxilium, implora req; opem a Sanctis, quorum erga hominum genus spectatam beneuolentiam norat, decreuit. Assumpto itaq; Ramaldo Episcopo Parisiensi, ac Borcardo Comite, vt Petrus Cluniacensis refert, Syluiniacum ad S. Maioli tumulum se contulit. Vbi dum preces fundit, dum opem implorat, dum sibi propitium Maioli nomen ingeminat, pristina se extemplo, sensit redditum sanitati. Ex quo effectum est, vt pro grati animi significatione, non modò Vgo ipse, sed etiam plures deinceps Gallia Reges, nummos, Maioli, quem patronum Regno adiciere, insculptos nomine, cudi iusserint. Horum aliquos se vidisse Andreas Quercetanus in Bibliothecæ Cluniacensis additionibus a se factis, affirmat, a Præfide Aruernorum Sauerone sibi traditos, qui & valorem nummorum gallico idiomate ponit. Atq; hinc factum est, vt certatim Summi Pontifices, Urbanus Secundus, Paschalis Secundus, & alij, Syluiniacensem Ecclesiam, vbi Corpus S. Abbatis positum est, plurimis, ijsq; amplissimis priuilegijs decorariat, vt ex eorum datis diplomatibus, patet.

S. Ma.

S. Maiolus post 162. à sua morte annos
Siluiniaci puerum ad vitam
reuoat.

CAPVT V.

AGè verò, quàm efficax S. Maioli interces-
sio, quæ puer iam mortuus, orantè matre
est vitæ redditus? Inituri in Maiolum sim, nisi
rem totam Petri Venerabilis verbis recensuero.
Is ergò sic habet. *Addatur, & illud, quod ferè
cunctis miraculis præferri solet, cuiusdam Sil-
uiniacensis pueri à morte per S. Maiolum Christi
virtute in iam dicto loco facta resuscitatio. Is
erenim Sanctus, sicut pendè cunctis Galliarum
populis notum est, ut magnus vita, sic miracu-
lis, & dum mortaliter viueret, & post mortem,
maximè insignis exiit. Hæc miraculorum gra-
tia, in tantum iam per centum sexaginta, & duos
annos, hoc est à tempore mortis sue claruit, ut
post sanctam Dei Genitricem, nullum sanctioris
in tota Europa in huiusmodi operibus, parem ha-
beat. Testantur hoc innumeri diuersis morborum*
gent.

generibus pressi, qui ad sepulchrum eius, diuinæ
clementiam ipsius meritis, sibi misereri precan-
tes, exauditi sunt. Inter quos, & mulier paruum
habens filium, infra hos septem annos similem,
imò maiorem, per ipsum, Dei misericordiam ex-
perta est. Nam, cum iam puer ille, plusquàm trien-
nis esset. Conuiguit eum morbo correptum, extin-
gui. Indoluit acriter mulier affectu tacta mater-
no, ac doloris nimij stimulis agitata, toram vim
animi non tam ad fletum muliebriter, quàm ad
fidem constanter conuertit. Excitata namq; mi-
randis operibus, quæ non solùm frequenter ad
sepulchrum sanctissimi Confessoris facta audie-
rat, sed etiam plerumq; viderat, in spem animum
erexit, & sibi ab eo posse reddi filium non irrita
fide præsumpsit. Undè statim surgens, non ad præ-
parandam funeris pompam, aut sepulturam fe-
stinat, sed mortuo puero inter brachia sumpto, ad
Ecclesiam properat, cū quo citatis gressibus ve-
lut moræ impatiens pergeret, interrogata à mul-
tis quid ferret, & quid sibi veller, hoc vnum om-
nibus responsum dabat, Filius (inquit) meus est,
quem mortuum S. Maiolo defero, ut illum mihi
restituatur. Mirabantur audientes de tam insoli-
ta re tam constans mulieris responsum, & euen-
tum rei iam solliciti præsto labantur. Venit tan-
dem mulier ad sancti sepulchrum cum parvulo,
& eum ante altare fide plena deposuit, mira-
stantium

stantium expectatio. Nouerant quidem, ut dictum est, & quandoq; viderant multos ibi, Sancti virtute curatos, sed à morte rediunum, nec ipsi viderant, nec à patribus acceperant. At tunc ergo tam Monachi, quam Laici ad tantum spectaculum, nunc Omnipotentis, eiusq; beneplacitum, sustinebant. Mansit puer ex animis ab hora diei prima, dies enim tunc astius erant, usque ad horam nonam. Tunc tandem oculos aperuit, ac matrem qua proximo loco ei assederat, eūq; materna custodia asseruabat, tenui, ut puer, voce vocauit; Surrexit mater attonita, & non sola ad eum accessit, hunc viuentem & loquentem, quem mortuum deposuerat, cum multis, qui aderant cernens, spe sua, pietate Sancti se frustratam non esse, agnouit. Fit statim lætus clamor, in populo, & voces altissima ad Dei laudem, & S. Maioli præconium resonant. Accurrunt fratres meridiana hora regulari more in lectis quiescentes, totaq; Siluiniacus, nulla penè liceat Villa sit Galliarum Vrbe plebium numerositate inferior, audito tam felici nuncio, in momento aduolat. Obiulit hinc deuota mulier puerum sancto, & quia sicut ab vtroque parente primam (ut sic loquar) vitam acceperat, sic à S. Maiolo tam insigni miraculo secundam resumpserat, auctoritate materna S. Maioli filium decreuit perpetuo nuncupari. Ne verò legenti superesse aliquo

aliqua de tanto miraculo dubietas possit, non est sit me antequam hæc scriberem, bis Siluiniacum venisse, & tam a matre, quam a pluribus, fide dignis ea accepisse. Hactenus Petrus Venerab.

S. Maioli Papiæ Ecclesia à quonam erecta, & Congregationi Somaschensi attributa.

CAPVT VI.

QVI A, quæ Papiæ est, B. Maiolo nuncupata Ecclesia cum adiacenti monasterio, nobilissimus locus a Chronico Cluniacensi sæpius appellatur, operæ esse pretium duxi perhonorificæ huiusce nuncupationis causam inquirere, & à quonam Congregationi nostræ Somaschensi fuerit attributa, adnotare. Certum igitur est, Ecclesiam hanc Beatissimæ Virgini Mariæ fuisse olim; dum adhuc in humanis Beatus Maiolus esset, à Gaidulfo ciue Papiense dicatam, quare, & Cella, seu Capella Gaidulfi dicebatur, quinque autem a Beati Maioli mortu annis, S. Odilo eius successor, annuente Gaidulfo

ab Othone III. Imperatore obtinuit, vt Cluniacensis Monasterij cum omnibus suis iuribus, ac redditibus S. Maioli titulo insignita ditioni subijceretur. Constat hoc ex diplomate amplissimo Othonis Imperatoris Romæ dato, anno 999. regni sui xv. Imperij tertio, quod in Bibliotheca Cluniacensi, pagina 409. habetur, in quo sub poena centum librarum auri, partim Filco, partim Cluniacensi Monasterio perfoluendarum prohibetur, ne quis Dux, Archiepiscopus, Episcopus, Marchio, Comes, Iudex, Vicecomes, aut alia quæuis persona eius imperio subiecta, absq; Abbatis Cluniacensis voluntate, de prædicta Ecclesia S. Maioli eiusq; iuribus decernere, detrahere, aut auferre quoquomodo præsumat; Hanc Ecclesiam, fuisse etiam Cellam Auream, ob aurea plurima, quibus abundabat ornamenta appellatam, vt aduertit Andreas Quercetanus in Notis ad vitam S. Maioli ex Chronico Cluniacensi patet, vbi hæc habentur.

In supradicta etiam civitatis Papiæ loco magno virtutum claruit B. Pater Maiolus numero, quæ multiplicibus populorum referta turribus nobilium, & diuersarum mercium speciebus insignis, quasi quedam Tyrus, & Sidon videretur remansisse, quibus complacet ad sui mercimonij comparationem, aut venditionem venire. Hæc illius

illius B. Patris Maioli incomprehensibili numero virtutum honorata, letatur pro illius benedictionis, & visitationis frequentia, vnde adquisit sibi cum maximo cantico laudationum æternalis prouentionis, & utilitatis commodum. Hinc namq; sanctæ illius institutionis apparatus magisterium, dum illud antiqui decoris, & ampliaræ speciositatis monasterium nomine Cella Aurea, eius congaudet meliorari paternitatis gratia. ita Chronicon Cluniacense.

Euolutis autem quingentis septuaginta sex annis ab Othonis concessione Cluniacensibus facta, Gregorius XIII. Pontifex Maximus hanc eandem S. Maioli Papiæ Ecclesiam cum adiacenti Monasterio, petente S. Carolo Borromeo, Congregationi Somaschenfi perpetuo possidendam concessit, titulumq; Congregationis a sanctissimæ recordationis Pio Quinto in numerum reliquarum Religionum, cum facultate emittendi tria vota essentialia iam tunc cooprate, honorificum esse voluit, Pontificatus sui anno tertio, salutis verò humanæ 1575. cum adhuc vnus tantum è tredecim Monachis Cluniacensibus, qui illic degere consueuerant, Ioannes nomine, superesset, cui alimenta suppeditanda, dum ei vita suppeteret, a Congregatione nostra, Pontifex iussit. Pro nostrorum verò sustentatione, qui quattuor

ad

ad minus Sacerdotes, cum duobus Clericis esse debebant, trecentum tantum libras imperiales, ex tot redditibus Cluniacensium, qui fundando Collegio Borromæo attributi fuerant, ab ipso S. Carolo, & post eius mortem à Gubernatoribus Collegij Borromæi, quotannis erogandas præcepit, indicta tamen excommunicationis lætæ sententiæ poena, nisi intra præscriptum ab ipso terminum, exigua illam summam Patribus in S. Maioli Collegio degentibus Gubernatores ipsi persoluerint, vt patet ex Bullâ eiusdè Summi Pontificis in archiuo nostro asseruata, cuius exemplar ad me huc Genuam à Patre Don. Jacobo Antonio Valtorta S. Maioli Papiæ præposito, fuit transmissum.

Ecclesiam hanc, vetere à Patribus nostræ Congregationis propter nimiam vetustatem diruta, ac solo æquata, multa quidem illustrat, ac decorant, auri, argentiq; ornamenta; Multa item altarium, sacerdotaliumque indumentorum præciosa supellex, ac nihil preciosius, nihil pulchrius, aut admirabilius oculis spectandum obijcit, quam sacrum Beatæ Martyris Afræ corpus, cui, vt Surius tomo sexto, Ado Vicentis, atq; Vliardus referunt, Augusta Vindelico- rum cum matre Hilaria, ac tribus pedisequis Digna, Eunasia, atq; Eutropia martyrii passa,

S. VI-

S. Videricus Augustæ Episcopus Ecclesiam cū monasterio dicarat, in qua, & eius sacras reliquias condidit, & Cluniacensi Congregationi, cuius habitū, & ipse assumpserat, vt Trithemius in Chronico Monasterij Hyrsaugensis docet, attribuit. Eo autem, octuagesimo tertio ætatis suæ, Episcopatus quinquagesimo, annis functo, Cluniacenses Monachi, Sanctæ Afræ corpus Papiam deportandum, atq; in Ecclesia S. Maioli honorifice reponendum curarunt. Extat Altare cum Icone martyrium eius, flammarum incēdio consummatum, referente, sub qua in apto, decentiq; loculo sacra illius martyris pignora asseruantur. Neq; audiendus est Vincentius Fortunatus, qui, vt aduertit Baronius in annotationibus ad Martyrologium, Virginis titulum Afræ martyri tribuit dum lib. 4. vitæ S. Martini ait.

*Pergis ad Augustā, quā Vindo, Licusq; fluuīat,
Illic ossa sacra venerabere Virginis Afræ.*

Luce enim clarius est, eam a matre Hilaria genere Cypria, dum adhuc Gentilium errore detineretur, Veneri impudicorum amorum apud Gentiles, Deæ, idcirco fuisse dicatam, vt meretricio quæstu, quem per aliquot annos Augusta exercuit, dotem sibi compararet, a Beato

M

autem

autem Narcisso Gerundæ in Hispania Episcopo Augustam profecto, mysterijs fidei edoctam, atq; ad subeundum pro Christo mortem fuisse animatam.

Pallium S. Maioli in eius Ecclesia Papiæ asseruatum à vetustate immune crebra miracula operatur.

CAPVT VII.

Quid mirum, si in Gallia ad sepulchrum, ubi sacrum B. Maioli corpus quiescit miracula crebra fiant, cum in Italia, in Ecclesia eius nomini Papiæ nuncupata per eiusdem laneum pallium, quo viuens dum iter faceret amiciebatur, admiranda in dies, naturæque vim excedentia ad omnium piæ accedentium utilitatem, assiduè præstentur? Blatterent licet, subsannentq; catholicorum pietatem, ac fidem tenebriones hæretici, nullum est in tota Ticinensi Vrbe reliquiarum, aut sanctarum exuularum genus, quod tamquam votorum suorum scopum, optatæq; sanitatis complementum adhibeant fre-

frequentius Ciues illi, tum ad sedandos corporum dolores, tum ad fugandos quoscumq; morbos, tum ad expellendos malignos Spiritus, quâ hoc ipsum laneum B. Maioli pallium, quod quotannis publicè solemni festo die, eidem Sancto Abbati dicato, exosculandum, venerandumque proponitur, fideiq; est, toto insequenti anno nulli esse obnoxium morbo, qui sacrum illum amictum piè, ac religiosè fuerit veneratus. Neque admiratione caret, quod septingenti propè quamuis effluxerint anni, ex quo desijt eo vti Maiolis, ita tamen nulla ex parte vitiatum, atque à tinearum morsibus intactum visitur, ac si nuperrimum esset opus tæxtrinae.

Liber hic Epigramma, quod adhuc Iuuenis, in Accademia Affidatorum, in quam me nil tale merentem, aut expetentem nobilissimus, atq; eruditissimus ille Accademicorum cætus cooperatum esse voluit, ad exercendum, vt moris est, ingenium contextus, super hoc argumento apponeret.

*Quid Regū chlāmydes, gēmisq; ostroq; nitētes
Suspiētis, aut Cilici vellerā tincta croco?
Illa etenim absumit rerū inuidiosa vetustas,
Temporis ac veluti præda, repente fluunt.
Hunc potius, vili ex panno, mireris amictum
Maioli, innumeros non timuisse dies.*

*Natura hoc, an Artis opus nihil utraq; Cæle
Debetur tota hæc gloria, & tantus honos?*

*Hospes adi, venerare, dato sãcta oscula, cernes
Quod potis humanam, est ex superare fidẽ.*

Atq; hic enodanda mihi est, quę multis irrepsit dubitatio, Cur, cum omnes, qui ex præscripto regulæ a S. P. Benedicto traditæ viuunt, nigri coloris habitum gerere iubeantur, Maioli pallium subfului potius, quam nigri coloris sit: ex quo fatendum videtur, Pallium illud, aut Maioli non fuisse, aut Cluniacensis Congregationis monachos, alium à nigro, habitum gestasse. Scrupulum hunc omnino mihi S. Petrus Venerabilis IIX. Abbas Cluniacensis ademit, qui in Constitutione XVI. aperte fatetur, morem hunc in Cluniacensi monasterio paulatim irrepisse, vt eo coloris habitu quisq; vteretur, quem vellet, quod ex humilitate, aut ex necessitate id primo fit factum, necne, incertum; illud quidem certissimum, vti sunt ad malum potius, quam ad bonum amplectendum prona hominum ingenia, tot inde enata scandala, vt ad ea tollenda, extirpandaq; peculiari opus fuerit Constitutione, ne quisquam nisi nigri coloris vestibus indutus, incederet. Verba Constitutionis ita se habet. *Causa* (inquit) *huius fuit supra quam dicere velim, sicut & ipse vidi salium vestium notabiliter*

in ho-

in honesta, & turpis curiositas qua olim multi nostrorum, non aliter quam seculares homines sericis, varijs, vel grisjs vestium generibus se comebant, & electo ad intimam cordis humilitatem designandam humilioribus cunctis coloribus nigro colore, ipsa repugnante natura, ornare se, velut sponsi procedentes de thalamo summo studio contendebant. Versa res iam erat in habitum, nec in ijs delinquere se cæcari vsu longissimo, sentiebant. Hactenus Petrus Venerabilis.

Et sanè, cum qui intrã Sacra Claustrorum septa degunt, renunciaffe mundo, & pompis eius videantur, nihil alienius ab eorum vitæ rationibus, quam si nitorem, luxum, vanitatemq; in vestitu ostentent, & se longè alios, ab ijs qui esse deberent, exhibeant. Hos acutè, ac verè reprehendit S. Bernardus lib. 3. de Consideratione. *Forma hæc vestium* (inquit) *deformitatis mentium indicium est. Quid sibi vult, quod clerici aliud esse, aliud videri volunt? nempe habitu milites, quæstus clerici, actu neutrum exhibent* ita ille. Religiosorum hominum vestes, sponsæ vestibus similes esse debent, quæ a Domino mereantur, non alio, quã thuris odore commendari, vt aduertit S. Gregorius Nissenus super ea verba, *Odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.*

M 3

thuris. Hom. 9. *Talis est (inquit) odor tuorum vestimentorum, ut sit similis thuri, quod Deo honoris est dedicatum.* Abeant igitur, qui in sacris religionis aedibus non Deo per humilitatem, sed Diabolo per superbiam, luxu, odoreque vestium placent.

Quam grauiser fuerit a Deo multatus

S. Maioli nominis irrisor, ac San-

ctus contemptor.

CAPVT VIII.

Valde a superioribus dispar est, quod mox subnectam exemplum, quo diuina interdum non lento gradu procedens vindicta, iniurias, ac blasphemias in Sanctos viros intortas etiam in hac vita, non vsitatis supplicijs, aut consueto mortis genere multare consueuit. Quinimò illud maxime mirandum est, acrius Sanctorum, quam proprias vicisci iniurias, Deum consueuisse. Patet hoc apertissime Leuitici 14. de blasphemo in Deum, & maledico in Moysen, de quibus tum consuleretur Deus, quid facto o-

pus

M

pus

pus esset, iussit deduci extrà castra maledicum lapidibus a populo obruendum, de blasphemo omninò reticuit. Quod admirans Isidorus Clarius explicans locum illum, *Deus (inquit) cui sui cura sunt, magis voluit vicisci iniuriam Moysis, quam propria contumeliam.* Sic Dauid Semei, Nabal, & Absalon vti proprias facile remisit iniurias, quas autem Rex Ammonitarum Annon, legatis suis irrogauit, ità acriter vltus est, vt maximo belli apparatu eum aggressus, quadraginta millia hostium equitum interneconi dederit, quadraginta octo millia in fugam verterit, reliquos omnes in duram seruitutem abstraxerit. Quas ergò pœnas non repositet Deus ab ijs, quos in Sãctos, qui veluti inter-nunciij, ac legati ipsius sunt, contumeliosos animaduertet? Verè, longanimis in ferendis peccatoribus, at in puniendis Sanctorum irrisoribus, omninò properus. Nec vana a me dici, blasphemii, atq; irrisoris nominis B. Patris Maioli exemplum, si quando aliàs, apertè declarabit. Rei ego feriem, vt euenit, iisdem planè verbis, latine tamen redditis, quibus ad Collegium nostrum S. Maioli Papiæ ab ijs qui interfuerunt, publicisque tabulis consignarunt, transmissa est, hic notabo. Est in Vicentino agro Venetæ Reipub. ditionis, vicus non ignobilis (Luminia-

M 4

num

num dicunt) vbi Ecclesiam B. Maiolo nuncupatam cum paræciæ titulo regebat Sacerdos quidam bonæ famæ , cui nomen Octavianus Cornacchia . Anno igitur sæculari 1600. sexto idus Maij, feria quarta, in quam incidit peruigilium festi S. Maioli Abbatis Cluniacensis, frater Ioannes quidam a Marostica , qui familiæ in monasterio S. Pancratij, non longè a Luminiano posito, erat adscriptus, Octavianum rectorem prædicitum adiens , sic est allocutus .

Craftinus. erit huius tuæ Ecclesiæ S. Maiolo dicata dies festus: volo tuus esse commensalis, ac festi cultor; cæterum, dic amabò, quinam fuit, bone Deus. hic S. Maiolus? quis illum beatum, quis Sanctum effecit? peream, si gesta illius aut vitam apud aliquem descriptam auctorem deprehendi. Vis dicam? Puto illum cædonis, aut cæmentarij alicuius, ne peius dicam, fuisse similitum. His auditis bonus ille Sacerdos. Male (inquit) de Sanctissimo Abbate, maximiq; apud Deum meriti, o Pater, loqueris; lege, si lubet, Romanum martyrologium, scrutare antiquos scriptores, cognosces profectò, quam longè a veritate abeas, quamq; temerè, ac perperam de Sanctis viris indices. His non sine quadam animi commotione, atq; ira prolatis, discessit. Postera die Ascensioni Dñi, Sanctoq; Maiolo dicata

Lumi-

Luminianum adiit Frater Ioannes, qui statim atq; Rectorem Ecclesiæ Octavianū conspexit. Nonne, exclamat, hesternæ die benè ego dixerā, Sanctum hunc tuum Maiolum, quem tu tanto perè commendas, ac prædicas, cædonem, aut viliorè aliquem opificem fuisse? Evulsi libros, vt monueras. Legi Martyrologium, & nusquam de Maiolo mentio, nusquam Maioli nomen mihi fuit obuium. Ecce tibi Martyrologium. Quod illicò extractū è sinu, Sacerdoti porrexit. Exarsit animo, ac suprā quam credi possit, indignatione Sacerdos Octavianus, vixq; moderari sibi potuit quin illum pseudo monachum liberaliter maledictis exciperet. Martyrologium itaq; capiens, statimq; aperiens, ad prioris se se exhibitæ paginæ conspectum (mirū dictū) in S. Maioli nomen incidit, quo malè illi feriat o fratri comonstrato. En (ait) quod tu tanto perè spernis, ac vituperas, venerandum Maioli nomen. Horruit ad eius aspectum miser ille, veritatemq; fateri coactus, vt sibi ignosceret, rubore suffusus, Sacerdotem rogauit. Celebrabantur eo tempore in Ecclesia Misæ, quæ decem, aut duodecim numero esse debebant; quare D. Octavianus monachum admonuit, vt si factum peragere vellet, nullam interponeret moram, expeditum enim esse debere reliquum temporis, vt a Reu.

Pref-

presbitero Ioanne Antonio Luchino Muffani
 Rectore circumadiacentiumq; pagorum Vica-
 rario foraneo, qui dignitate ceteros anteibat
 Missa cantetur, ac de more ad populum in lau-
 dem S. Maioli habeatur concio. At Monachus
 incredibili æstuans desiderio ad inuitos etiam
 verba faciendi, nullum non mouit lapidem, vt si-
 bi illud concionandi munus demandaretur, Vi-
 carium itaq; foraneum, incio tamen D. Octa-
 uiano, adiens, impetrauit ab eo, vt priuatim
 rem sacram faceret, quod, & cum alijs omnibus
 Sacerdotibus, qui ad diem illum festum cele-
 brandum aduenerant, præstitit, adeò vt ipse so-
 lus ferè remaneret, qui vel renuente D. Octaui-
 ano munus illud obiret. Superuenit interea D.
 Octavianus, qui quæ acta erant edoctus, toruis
 Monachum contuitus oculis, *Mene (inquit) re-
 luctante, ac prorsus nolente, & missam canta-
 re, & concionari in Ecclesia mea audebis? absit
 vt hoc feram.* Quod cum minitabundus sonora
 voce, elatoquè corporis gestu pronunciaret, om-
 nes qui tunc in sacrario aderant Sacerdotes ro-
 gare eum cæperunt, cohiberet se, ac, ne scan-
 dalum aliquod oriretur, non nihil de suo iure
 remitteret, locumq; iræ daret. Hac igitur con-
 ditione res est, composita, ab habenda concio-
 ne Monachus abstineat, Missam cantet. Sed,

o quam

o quam ab humanis longè absunt diuina confi-
 lia? Cantare, & concionari malo suo voluit in-
 felix ille, intrā enim Missarum solemnia conuer-
 sus ad Populū de Fide, Spe, & Charitate verba
 se facturum proposuit. Cumq; multa de Fide,
 etiam ad stomachum dixisset, de Spe multò plu-
 ra dicturus, in hæc ipsa verba prorupit. *Vos (in-
 quit) o miseri voluptatibus dediti, curisq; se-
 cularibus implicati, nequè Deum, nequè san-
 ctos reueremini, tempus inaniter consumitis,
 ac peccatorum mole obruti, otio vacatis, ludis,
 atq; scurrilitatibus incumbitis, nimium de Dei
 misericordia præsumentes. Anuos latet, omni-
 bus boni latronis gratiam non concedi? An ne-
 scitis plerumq; accidere quod numquam obu-
 enturum credebatur? Nonnè videtis morbis a deo
 grauib; mortalium corpora ex insperatò affici,
 ac diuexari, vt vocem plerumq; auferant, sen-
 sus opprimant, ac mortē inopinata afficiant?
 quid grassatorum insidias, inimicorum prodicio-
 nes, hostiles aggressiones, atq; impetus comme-
 morem? quid? quod, & è Cælo fulmina, aut quid
 simile, ita repente, ac subitò plerumquè in col-
 lum alicuius proruit, vt miser maneat.*

Hæc nouissima verba vix expresserat, cum ecce
 occulta Numinis vi, contignatio illa, quæ traba-
 libus infixa clauis inter vtrumq; parietem super

altare

altare eminebat tanto fragore, ac strepitu diu-
 uellitur, ut laxatae rotae maioris tormenti ma-
 nuarii bombum referret, quae super collum mi-
 feri Concionatoris prolapsa, illum & ad terram
 deiecit, & vocem eripuit, sensibusq; destitutum
 diu humi prostratum detinuit. Hoc audito stre-
 pitu, omnes quotquot erant in Ecclesia partim
 arma arripere, partim fuga salutem quaerere,
 partim quid strepitus ille portenderet, solliciti in-
 quirere. At vero qui prope altare concioni in-
 tenti astant, rei nouitatem admirati, pessima
 sibi in concione ominatum Concionatorem
 circumstantes, curiosus an vita, an spiritus, an
 halitus in eo superesset, rimabantur. Illud autem
 mirabilis, quod contignatio illa, quae tanti
 ponderis, ac grauitatis erat, ut eam duo vix pos-
 sent homines toto corporis conatu humo tollere
 etiam caput D. Vicarij Foranei, ac Rectoris
 Ecclesiae Villae Garcellensis humerum percussit,
 multorumq; aut brachia, aut pectus, aut crura
 tetigit, neminiq; damnum, aut vulnus intulit,
 vni tantum pileo, quo erat capite tectus, ad ter-
 ram deiecto, hominem nil laesit. At post semi-
 horae circiter spatium infelix Concionator re-
 cuperatis utcumq; sensibus, vbi primum loqui
 potuit. *Filij* (inquit) *S. Maiolus verè est San-
 ctus, S. Maiolus verè est Sanctus; haec cum*
 iden-

identidem repetisset, ac saepius iterasset, veniam
 de blasphemia in S. Dei Confessore, & Abba-
 tem Maiolum publicè poposcit. Hac peracta
 confessione, cuidam impositus tabulae, ad vici-
 niorem domum deportatus, totis viribus cor-
 poris destitutus, nihilq; praeter linguam, qua
 vteretur liberum habens, post quindecim dierum
 incredibiles toleratos dolores, praemissa longio-
 ri exomologesi excessit e viuis. *Atq; ego Pre-
 sbiter Rodomontius Serminatus Vicentinus,*
omnibus, quae superius enarrata sunt, praesens
*interfui, oculisq; perspexi, quoniam per id tem-
 pus Reuer. D. Octauiani Cornacchiae Luminiani*
Rectoris hospitio utebar, inuitatus ab eo perbu-
maniter, ut solemnitatem illam S. Maioli cum
homine amicissimo celebrarem, perq; dies ali-
quot secum familiariter commorarer. Quoniam
verò saepius apud plurimos casum hunc, qui
miraculi instar apud me est, recensui, rogatus à
multis, ut illum, ut se habuit ordine exponerem,
scripsisq; consignare, libens feci, nulla fraudis,
aut mendacij suspitione, cum multi adhuc su-
perstites sint, qui optime illum recolare, memo-
riamq; tenere possunt, vti sunt Ioannes Andreas
Cauatiola Barbarensis, Ioannes Dominicus Mu-
narinus de Ponte Nansi, Hercules Baldinatus
Luminiacensis, multiq; alij, quos ne longior sim,
omisso. Ex Vico Barbarani. Anno Dñi 1610.

*Auctorum nomina, qui de S. Maiolo
scripserunt, seruat a temporum
ratione.*

CAPVT IX.

QUam prauè, ac temerè pseudo ille Monachus (vt superiori capitulo dictum est) B. Maioli nomen irridens, disterijsque proferens se gesserit, & quam meritis suæ temeritatis poenas prolabentis trabis ictu pressus exsoluerit, facile cognosceret lector ex auctoribus hoc cap. allatis, in quorum nullo, ex tanto numero, ac ne in Martyrologio quidem ad horas canonicas quotidie, in Ecclesijs prælegi solito ab eo fuisse visum nomen Maioli, mirum profectò est. Ex quo verum id esse affirmare licet, quod vulgò dicitur *Nemine nisi a se ipso ladi.* Infelicissimum quippè illud mortis genus facile vitasset, si in Sanctorum laudes pronior, quàm in contumelias fuisset. Hic ego, auctores illos proferam, qui B. Maiolum, vel de facie nouerunt, vel proximi illius ætati fuerunt, sed nequè eos præte-

præteribo, qui primos illos sequuti, ob spectatam nominis, atq; eruditionis famam digni habentur, quibus fides habeatur, quiq; omnes honorificam de B. Maiolo mentionem fecerunt. Primus igitur locus S. Odiloni (Odilium perperam appellat Coccius Sabellicus Enneade 9. lib. 2.) Maioli ipsius discipulo debetur, qui sanctissimi præceptoris sui vitam, quamuis panegyris in in morem, est complexus. Hic est ille Odilo de animabus, quæ purgatorio igne cruciantur optimè meritis, a quo Cluniacensi in monasterio instituta primùm anniuersaria omnium fidelium defunctorum commemoratione, laudabilem hunc morem ubiq; locorum seruandum, Summi Pontificis auctoritate sacris legibus sancitum est. Vitam eius S. Petrus Damiani accuratè scripsit qui post 56. sui regiminis annos obijisse feliciter dicitur anno 1148.

Secundus erit Glaber Rodolphus Monachus Cluniacensis, S. Odilonis discipulus, qui multa de S. Maiolo scripta reliquit, sed præcipuè cap. 5. lib. 3. suæ historiæ sic habet. *Post hunc Aymardum Sanctus, ac venerabilis eligitur Maiolus.*

Tertius Adamarus Monachus S. Martialis vicinus eorum temporum, qui de Sanctis Maiolo, atq; Odilone sic ait, *S. Maiolus Abbas Cluniacensis.*

niacensis moritur, & ei succedit Odilo virtutibus non dispar.

Quartus, Frodoardus eiusdem sæculi scriptor, qui sic habet, sub annum 994. *His diebus S. Abbas Maiolus Cluniacensis migravit ad Dominum.*

Quintus Lambertus Schafnaburgēsis, qui vixit anno 1077. in sua historia Germanica sic habet. *Anno 994. S. Maiolus Abbas obiit.*

Sextus S. Petrus Damiani, qui claruit anno 1060. dum vitam S. Odilonis scribit de S. Maiolo hæc habet, *Odilo, dum ad grandiuſeula iam ætatis adoleſceret incrementum, prius apud S. Julianum Martyrem factus eſt clericus, deinde B. Maioli Confessoris egregij ſe magiſterio tradidit, & in Cluniacenſi monaſterio habitum ſanctæ religionis accepit.*

Septimus, Sigebertus monachus Gemblacensis, qui vixit anno 1011. in ſuo Chronico ad annum 943. *Adamarus, inquit, Cluniacenſium Abbas, ſubſtituit ſibi Abbatem Maiolum.*

Octauus, Petrus Mauritius, dictus venerabilis, octauus in ordine Abbas Cluniacensis, qui floruit anno 1130. duos integros libros edidit miraculorum S. Maioli, & ſæpe alibi de Sanctiſſimo ſuo prædeceſſore meminit.

Nonus, S. Bernardus Abbas Clarauallensis, qui eadem ætate floruit, & Petri Venerabilis

ami-

amiciſſimus fuit, vt ex eorum litteris vltro, citroq; datis conſtat in apologia ad Guillelmum Abbatem ſcripta, ita de S. Maiolo habet, *ſi dnuſque ſancti Odo, Maiolus, Odilo, Vgo, quos ſui vtrique ordinis Principes, ac præceptores habere gloriabantur, aut tenuerunt, aut teneri conſueuerunt?*

Decimus, Vincentius Bellouacensis, qui vixit anno 1210. in ſuo ſpeculo hiſtoriali lib. 24. cap. 38. de S. Maiolo ſic habet. *Huius tempore B. Maiolus Mauricenis Archidiaconus nobilibus parentibus ab inſantia nobiliter enurritus ſpiritalibus ſacerotis ſimbolus, & virginitatis titulo decoratus, ad amorem, & obſeruantiam Moſaiciſtis ordinis eſt conuerſus, & ſexto. vt ſeruat, anno ſue conuerſionis a ſeculo ab ipſo Aymarco Abbate, iam tunc corporis valecudine deſtituto, & oculorum lumine priuato, hæbita conſilio in locum Abbatis, licet multum renitens, eſt ſubrogatus.*

Undecimus, S. Antoninus Archiepiſcopus Florentinus, qui floruit anno 1445. eadem prioris verba Vincentij Bellouacensis repetit.

Duodecimus Ioannes Tithemius Abbas Sphaemenſis, qui vixit anno 1410. lib. 3. cap. 229. de viris illuſtribus ordinis S. Benedicti *Maiolus (inquit) quartus Abbas Cluniacensis*

N

Cen.

Cenobij, vir fide, & opere clarissimus, sexto anno conversionis suae Adamaro cedente propter corporis inueterudinem, & visus amissionem pastor dominici gregis constitutus, multis virtutibus, & signis enituit.

Decimus tertius Iacobus Philippus Bergomas, qui vixit anno 1490. lib. 14. supplementi Chronicorum sub annum 959. de S. Maiolo hæc habet, Maiolus similiter hoc tempore monachus, deinde Abbas Cluniacensis vir certe sanctus hoc tempore floruit, & post se reliquit maximarum exempla virtutum.

Decimus quartus Bartholomeus Platina eiusdem sæculi auctor, in Domino Pontifice ita habet, His addit, & Richardus scriptor S. Maiolum Abbatem, qui in Cluniaco magnum sui apud posteros mira, & miraculis exemplum reliquit.

Decimus quintus Vuernerus Rouvenonichius qui vixit eodem sæculo, in fasciculo temporum ad annum 954. Maiolus (inquit) vir sanctus qui fuit 14. Abbas Cluniacensis eximius feruoris, & abstinentie, & reparator Monastice discipline claruit.

Decimus sextus Martyrologium Romanum, ac Monasticum, quæ sic habent. Ad 7. idus Maii apud Syluiniacum depositio S. Maioli Ab-

batis

batis Cluniacensis cuius vita sanctis meritis fuit præclara, qui fastibus Archidiaconi sublimatus, tractu diuino repente mutatus, Monachorum pater, & multorum canonicorum fundator, in pace quieuit.

Decimus septimus Iacobus Galterus qui vixit anno 1580. in decimo sæculo pag. 608. sic habet, S. Maiolus 14. Abbas Cluniacensis qui Cælo potitus est anno 993. ut in Martyrologio Romano.

Decimus octauus Cæsar Baronius qui eadem ætate floruit tomo X. suorum annalium Ecclesiasticorum honorificam de S. Maiolo mentionem facit.

Decimus nonus Antonius Hiepes Hispanus, qui eadem ætate floruit, totiusq; ordinis Benedictini historiam, pluribus voluminibus est Hispanico idiomate complexus, quem saltem non vidisse Alphonsum Villegas, eiusdem nationis hominem, miror. Hunc enim si vidisset, non ita fedè allucinatus esset, ut Maiolo pro Adamaro cecitatem affingeret, Marcum Marulum, & Simonem Maiolum, atq; auctorem Theatri vitæ humanæ in eundem lapsos errorem sequutus, ut 1. libro demonstratum est.

Venerabilem quidem Patrem Cæsarem de Bus, (non Maiolum) Cauallione in Gallia no-

N 2

bilibi-

bilissimis ortum natalibus, auctoremq; piæ, eruditissimæq; Congregationis Patrum Doctrinæ Christianæ, Auenioni erectæ, quam Paulus V. Pontifex Maximus Congregationi nostræ annexit, scio utroq; corporeo lumine diuino nutu idem fuisse orbatum, ut interno mentis oculo cælestes, diuinaque res clarius intueri posset. Quæ ex orbitate, tantum abest, ut molestia afficeretur, quin potius duobus se insensibilis hostibus priuatum lætus affirmaret. Huius præstantissimi viri admirabiles vitæ actiones, incomparabilesque virtutes, iam tum quidem editas, sed copiosius, atque elegantius edi, boni omnes expectant. Recentiores alios, qui multi sunt, ne actum agere videar, libens prætereo.

S. Maioli corporis effigies; laus pulchritudinis, & Abbatum Cluniacensium numerus.

CAPVT X.
& vltimum.

Superest, ut hoc vltimo, qualiscunq; scriptio- nis mee capite, Sanctissimi Abbatis Maioli effi-

effigiem, corporisq; lineamenta, ad maiorem erga ipsum conciliandam reuerentiam, quod qui summorum virorum vitas conscribunt, facere consueuerunt, lectoribus exhibeam. Hanc, quam fuerit amabilis S. Odilo sic expressit. *Erat (inquit) incessu grauis, voce sublimis, ore facundus, aspectu incundus, vultu Angelicus, omnium membrorum conuenienti dispositione decantissime comptus; mortalium omnium mihi facile videbatur pulcherrimus.* Ita S. Odilo. *Quam formæ, pulchritudinisq; commendationem, affinem illi, persimilemque esse dixerim, quam de viro constantis, infractiq; animi assert Tertullianus lib. de patientia dum ait. Vultus illi iraquillus, ac placidus, frons pura, nulla mororis, aut ira rugositate contracta, remissa aquè in lætum modum supercilia, oculis humilitate, non infelicitate deiectis, os taciturnitatis honore signatum, color qualis securis, & innoxys &c.* ita Tertullianus.

Porro, mihi Maioli pulchritudinem, humanaq; quodammodò maiorem specie ab Odilone laudatam contemplanti, venit in mentem, quòd Aristot. cuidam ab eo petenti; *Cur quæ pulchra sunt amentur,* respondit, *cæcorum hanc esse interrogacionem,* est enim pulchritudo muta quædam commendatio, quam Plato Naturæ prin-

cipatum. Carneades Regnum sine custodibus, Socrates, Tyrannidem non diuturnam appellarunt. Ac licet nihil pulchritudine fugacius, nihil tamen amabilius est, quod quidem Deus donum propterea largitur etiam malis, ut Augustinus ait lib. 15. de Ciuit. cap. 22. *ne magnum bonum videatur bonis*. Raro certe videre est pulchritudinem, arrogantia, fastuque carentem, quare potius animæ, quam corporis pulchritudinem esse querendam, atque expetendam, vniuersis est Sanctorum patrum sensus. Si vero vtraque adsit, egregiæ metis symulachrum appellari tunc posse pulchritudinem nemo sanæ mentis negabit; Maiolus certe suo sibi iure prærogatiuam hanc adsciuit, cui quod Nazarius in pænegyrico Constantini Augusti de ipso admirans habet, merito aptari potest. *Naturam magnis mentibus domicilia corporum digna metari, ut ex vultu hominis, ac decore membrorum colligi possit, quantum illos celestis spiritus intraret habitator; veneranda eorum pariter, & gratia aris maiestas perstringit simul, & inuitat aspicere potius, quam inuicem*

Atque hæc sunt, quæ dicenda mihi fuerunt de Sanctissimo viro Maiolo IV. Abbate Cluniacense, que dignitas post 44. Abbates Cluniacensis ordinis Monachos spatio 680. annorum

a pri-

a prima sui fundatione, quæ contigit anno a Virginis partu 910. vique ad 1528. in seculares Clementis vij. auctoritate, petente Francisco Primo Galliarum Rege, in Ioannem a Lotharinga S. R. E. Cardinalem, Commendæ titulo fuit translata.

Quam hodiè uti singularis fidei tesseram, ac Regij in ipsum amoris argumentum exploratissimum, eodem titulo possidet Eminentissimus D. D. Cardinalis, & Dux de Richellieu Armandus Du Plessis Par Franciæ, supremusque inter Regis Christianissimi consiliarios, in cuius admirabili, spectataque prudentia spes omnis Galliarum quietis, & gloriæ cõquiescit. Veniam ab eo precatus (si forte illi in manus hæc meæ quales quales lucubrationes inciderint) quod argumentum hoc, Sanctissimi sui prædecessoris vitam complectens, per se satis amplum, atque illustre, obscurare potius, quam illustrare ingenij, siliquæ mei tenuitate fuerim ausus, futurum ratus, ut extet olim, qui hoc ipsum vberius pertrahet, atque feliciter, quod summopere opto, ac voueo.

Laus Deo, Beatissimæ Virgini Mariæ,

& Sancto Maiolo Abbati.

N 4

INDEX

INDEX

rerum memorabilium.

A

- Abbatum Cluniacensium numerus. fol. 180
 Abbas Cluniacensis ex privilegio Calix-
 ti secundi S. R. E. Cardinalis efficitur. fol. 9
 Adamarus tertius Abbas Cluniacensis fol. 17
 Maiolam sibi substituit. f. 59. Eius oratio ad
 Maiolum. f. 59. Eius mors. f. 77
 Adelaidis Augusta Patria, Parentes, doctes
 animi. f. 92. Cur Papiam diu commorata. f. 95
 Cur Papiensibus propensa. f. 94. sanctifica-
 tiis titulo decorata. f. 93
 S. Adalbertus Episcopus Pragensis cur Romanam
 profectus. f. 140. In monasterio S. Bonifacii
 quor. annos vixerit. f. 140. Cap. Aposto-
 lus p. n. g. ar. v. m. d. i. c. t. u. s. f. 110
 Adolescentes an. mittendi ad studia extra Pa-
 triam. f. 35
 Astra Martyris corpus Papiam in Ecclesia S. Ma-
 ioli a S. Narcisso Episcopo baptizata. f. 178
 Agrestini pseudomonachi malignitas in S. Co-
 lumbanum. f. 19
 Alphonsi vilegator de S. Maiolo. f. 17

rerum memorabilium.

- Angeli compedes Maiolo solvunt. f. 144
 Angelus Maiolo regulam S. Benedicti defert. 51
 Armandus de Tlesis Cardinalis, & Dux de
 Richelieu Abbas Cluniacensis. f. 201
 Arnulphus Archiepiscopus Rhemensis ab Vgo-
 tione Rege depellitur. f. 127. In suam sedem a
 Ioanne XV. restituitur. f. 127
 Asella nobilis Romana a S. Hyeron. laudata. 51
 S. Augustini de Davide iudicium. f. 30

B

- S. Benedicti monasterium super Padum Clunia-
 censium iurisdictionis. f. 27
 Benedictus VIII. in suam sedem ab Henrico II.
 restitutus. f. 9. Apertis Purgatorij libera-
 tur precibus Cluniacensium Papiam. f. 164
 Berengarius Rex Adelaidem Augustam bello
 persequitur. capit. Regnum Italia occupat. f. 92
 Vnos in Italiam aduocat. f. 21. Ab Orhone
 magno victus, & Regno exurus. f. 93
 Berno primus Abbas Cluniacensis. f. 14
 S. Bonifacii Rome monasterium sanctorum co-
 lonia. f. 140.
 Bonifacius scelestissimus duorum Summorum
 Pontificum interfectus. f. 120.

C

- Casus de Bus laudatus. f. 197
 Calixtus secundus inuitus Pontifex creatus. f. 8
 Carolus Magnus Papiam vniuersitatem instituit.
 fol. 87. Cano-

Index

- Canonici Barenenses a Luitprando culti. f. 107
 Canonici Larenenses S. Maiolum aduunt. f. 107
 Chuneunda Augusta cur Romam profecta. f. 9
 Cluniaci ecimon, & laudes. f. 6
 Cluniacenses, & Cistercienses disputant de re-
 gula S. Benedicti obseruantia. f. 52
 Cluniacensis Congregationis origo. f. 47
 Collegium Borromaeum Papiæ a S. Carolo insti-
 tutum. f. 22.
 Crescens Patritius Romanus suspendio necatur
 iussu Othonis III. Imperatoris. f. 89
 Crucis signum cur sanctis adhibitum inpa-
 randis miraculis. f. 140

D

- Dagobertus Rex S. Dionisii monasterium adifi-
 cat, argento regie Ecclesiam. f. 112
 Demon scientiam futurorum certam non habet
 90.
 David Legatorum suorum iniurias seuerissime
 vltus est. f. 183
 Davidis de Ammonitis insignis victoria. f. 183
 Deus magis suorum, quam proprias vlciscitur
 iniurias. f. 183
 Deus solus scientiam futurorum habet. f. 90
 S. Dionisius Areopagita Apostolus Gallie, &
 cur. f. 112

E

- Educatio filiorum quanti faciendâ. f. 24
 Epi-

rerum memorabilium.

- Epigramma Auctoris in laudē Pallij S. Maioli. 179
 Eporedia Urbis descriptio. f. 55

F

- S. Faëlicis Moniales Papiæ a S. Matolo insti-
 ta. f. 96.
 Franciscus Rugerius laudatus. f. 10
 Fulcherius S. Maioli pater, eiusque portento-
 sa foritudo. f. 19.
 Fulcherij obitus. f. 45
 Funerum varia genera apud antiquos. f. 156

G

- Gelasius II. cur Cluniacum profectus. f. 8
 Gerbertus ab Ygone Rege in Episcopum Rhemen-
 sem eligitur. f. 127. A Ioanne XV. ab Episco-
 patu deponitur. f. 127. Ab Othone tertio
 Archiepiscopus Rauēnatis creatur. f. 127
 Ab Othone tertio in Summum Pontificem e-
 ligitur. 127.
 Gothefridus Monachus Cluniacensis mirus silen-
 lentij custos. f. 53
 Gregorius VII. a Leandro Alberro, & alijs Sa-
 uone natus asseritur. f. 5
 Grimardus Maioli Oeconomus fit Monachus. f. 46
 S. Gregorius ordinem S. Benedicti primus appro-
 bat. f. 12.
 Guillelmus Abbas natione Italus in Lyguria
 natus S. Maioli discipulus. f. 75
 Gymnasia publica frequentare an liceat. f. 35
 Hel-

Holdebrannus Civis Papiensis a S. Maiolo san-
 natus. 103.
 Henrici II Imperatoris egregium, & pium fa-
 ctum. f. 9.
 Henricus secundus Rex Romanorum Papiam cum
 S. Oastone & quid illi contigerit. f. 162.
 Henricus IV. Imperator excommunicatur a Ge-
 lasio secundo, & cur. f. 8.
 Herculis de virgine, & voluptate iudicium. f. 34.
 Hildebrandi Monachi Cluniacensis humilitas.
 f. 48.
 Hildebrandus socius S. Maioli ab eo sanatur. f. 55.
 Hieronimus & Milianus S. Maiolo comparatus
 f. 149.
 Iacobi Vitellaci Cardinalis de Benedicino ordi-
 ne iudicium. f. 12.
 Iesuariorum ordo quamdiu sine litteris dura verit
 f. 115.
 Ioannes Gradenicus patricius Venetus in Gal-
 liam profectus. f. 118.
 Iosephus Tiberiensis Habrens invocato nomine
 Iesu Demones abegit. f. 98.
 Iustini Martyris mira sententia. f. 38.
 Latria, & Dulia, quid sit. f. 167.
 Lugduni descriptio, & commendatio. f. 36.

Lut.

Luitprandus Rex Longobardorum laudatus. f. 107.
 Luminianum, pagus Vicentini agri. f. 185.
 M
 S. Maioli nominis etimologia. f. 23. Eiusdem cum
 Hercule, & Boetio comparatio. f. 34. Eius-
 dem mira humilitas abdicando se Abbacii
 dignitate. f. 68. Eiusdem mira obedientia il-
 lam iterum sumendo. f. 69. David comparat-
 us. f. 32. Eiusdem mirabilia. f. 194.
 Mariscus S. Maioli patria, & eiusdem descriptio.
 f. 18.
 Marci Maruli error de S. Maiolo. f. 17.
 Maria Virgo in templo Hierosolimitano more
 Monialium educata. f. 96.
 Matildes insigniores famine quot. f. 84.
 Miraculum quid. f. 98.
 Moniales S. Felicitis Pape a S. Maiolo instit. f. 96.
 Monialium origo antiquissima. f. 96.
 Mutus loquitur ad invocationem nominis Ma-
 ioli. 160.
 N
 Naibodi Episcopi Matisconenensis oratio ad Ma-
 iolum. f. 43.
 S. Narcissus Gerunda Episcopus S. Afram con-
 vertit ad fidem. f. 178.
 Nitizantes heretici qui, & unde dicti. f. 101.
 Nocte cur orandum, & vigilandum. f. 101.
 Nomina propria mysterijs plerumque ferata. f. 23.

Nona.

- Natiuitates heretici Sanctorum adorationem
 tollere nituntur. f. 167
 Nutrix filiorum qualis esse debeat. f. 24
 O
 Octavianus Cornacchia Luminiani Rector. f. 184
 S. Odilonis miracula, & laudes. fr. 160
 S. Odo Romam a Summis Pontificibus accessi-
 cur, & cur. f. 15
 Oratio Naymbodi ad Maiolum. f. 43
 Oratio Adamari ad Maiolum. f. 59
 Ordo Equitum Meliensemum quando capus. f. 5
 Othonis magni victoria, & laudes. f. 83
 Othonis Secundi Imperatoris cum matre dis-
 sensio, & reconciliatio per S. Maiolum. f. 87
 Cur dictus sanguinarius. f. 88. In conuiuio
 Vaticano multos conuiuas interficit. f. 88
 Desertus a suis, a Grecis, & Saracenis pro-
 fligatur. f. 89.
 Othonis secundi mors. f. 89
 Othoni secundo mortem S. Maiolus predicat. f. 89
 Othoni tertio Romualdus mortem predicat. f. 89
 Otho Tertius Romae infelicioiter obijt, veneno ne-
 catus. f. 89.
 Pallium S. Maioli cur non sit nigri coloris. f. 181
 P
 Papia, a quo condita. f. 86
 Paschalis 2. Monachus Cluniacensis. f. 5
 Pecunia Maiolo diuinitus tradita. f. 46
 Petri

- Petri Oldradi Archiepiscopi Mediolanensis ad
 Carolum Magnum Epistola. f. 106
 Petrus Venerabilis Abbas Cluniacensis duos
 libros edidit miraculorum S. Maioli. f. 159
 Petrus Vrseolus Dux Venetiarum cur in Gal-
 liam profectus. f. 118
 Potius 11. Abbas Cluniacē, fama ambigua. f. 6
 Prælati cur seraphinis stantibus, & volanti-
 bus, item, sagitta, & gladio, itemque ani-
 me rationali comparatur. f. 109
 Prælati quo modo se gerere erga subditos. f. 67
 Prælatio quanti periculi sit. f. 66
 Prophecia spiritus in Ecclesia vso debet. f. 90
 Pulchritudo quid sit. 200
 Pulchritudo anime sola querenda. 200
 Q
 Quae sint necessaria ad proficiendum. f. 38
 Questio, an pseter litteras scire, aut nescire. f. 113
 Quor Cardinalis, & Episcopi ex ordine S. Bene-
 dicti. f. 12
 R
 Ratio bonae gubernationis, quae sit. f. 65
 Regnum Longonardorum quamdiu durauerit. f. 86
 Religiosorum habitus, qualis esse debeat. f. 182
 Residentia praelatorum quam vtilis. f. 65
 Robertus Rex Galliae S. Maioli cultor. f. 155
 S. Romualdus cur in Galliam profectus. f. 118
 S. Romualdi vaticiniū de Othone 3. Imperat. f. 89
 S. Sal.

S. Saluatoris templum Papie a quo conditum. f. 94
Samsonis mater prohibetur ab Angelo vinum,
& immundum gustare. f. 24.
Sennerini Boerij visio. f. 34
Sileniū quā ex arte seruauit a claudia cecibus. f. 52
Silly Italici de Heronle visio. f. 34
Siluester secundus in suo Pontificatu laudatus.
f. 138.
Simonis Maioli Episcopi error de s. Maiolo. f. 97
Struua uinea Papie in foro a quo exelant. f. 108
Theodosij Imperatoris cura erga filios. f. 102
Ticini fluij origo. f. 108
Ticiniensis Urbis ornamenta precipua. f. 108
 ¶
Van a gloria quam fugiunt. f. 102
Vgo Capere Rex Gallie eligitur. f. 102
Cerberio fanet. f. 102. S. Maioli cultor. f. 102
Exequias S. Maioli prosequitur. f. 104
Ad tumulum S. Maioli sanatur. f. 109
Vita hominis cur anno comparatur. f. 108
S. Idericus Auguste Episcopus eodem anno
inauguratus, quo S. Maiolus natus. f. 102
Vrbanus II. Pontifex Maximus Monachos Clu-
niacensis. f. 5.
S. Vulphangus cum S. Maiolo pacem inter
Reges conciliant, & quos. f. 109

FINIS.

